ПОЛИТИКИН
ЗАБАВНИК
19. 8. 1983. • ИЗЛАЗИ ПЕТКОМ • ГОДИНА XLIV • 25 ДИН
БРОЈ 1651

ТАЈНА
СИБИРСКЕ ЕКСПЛОЗИЈЕ

Ripley

Веровали или не!

ЦРКВУ У ПИКАРДИЈУ

(ФРАНЦУСКА) ГРАДИО ЈЕ 43 ГОДИНЕ САМО ЈЕДАН ЧОВЕК – АБЕ ПОЛ ЛЕКУТР!

ИНДИЈСКИ ЦАР АСОКА

СКУПЉАО ЈЕ ПЕПЕО БУДЕ И ЗА СВАКИ ГРАМ ПЕПЕЛА ПОДИГАО ПОСЕБАН ХРАМ – УКУПНО 84000!

ГАРИ ВОТСОН

ВОЗАЧ АУТОБУСА ИЗ ОВЕРБРУКА (САД), ФОТОГРАФИСАО СЕ СА ОКО 4000 ПОЗНАТИХ ЛИЧНОСТИ СЈЕДИЊЕНИХ АМЕРИЧКИХ ДРЖАВА, УГЛАВНОМ ГЛУМАЦА, МУЗИЧАРА, ПОЛИТИЧАРА, МЕЂУ КОЈИМА СУ И ТРИ ПРЕДСЕДНИКА.

РЕСТАУРАЦИЈА

ЈЕДНЕ ОД НАЈВИШИХ ЗГРАДА У ЊУЈОРКУ, КОЈА НОСИ НАЗИВ ВУЛВОРТ, КОШТАЛА ЈЕ ОКО 20 МИЛИОНА ДОЛАРА, ШТО ЈЕ МНОГО ВИШЕ НЕГО ЊЕНА ИЗГРАДЊА 1913. ГОДИНЕ.

ГРЕЈС КРОТОН

ИЗ РЕНОА (САВЕЗНА ДРЖАВА НЕВАДА) РОЂЕНА ЈЕ 22. АПРИЛА 1914, ЊЕНА СЕСТРА КАМИЛ 22. ФЕБРУАРА 1921, БРАТ ПОЛ 22. ЈУНА 1924, БРАТ ЏОЗЕФ 22. ДЕЦЕМБРА 1915, А ЊЕГОВ СИН ДАНИЕЛ 22. ФЕБРУАРА 1948.

ЈЕСТЕ ЛИ ВЕЋ ЧУЛИ ДА ●●●

● ● ● највећи лептир на свету чија крила заузимају површину од 300 cm^2 недавно је био изложен на једној изложби одржаној у Филателистичком музеју града Јене (ДДР). Овај изузетни примерак припада породици лепидоптероса.

● ● ● према тврђењу научника из Државног океанографског института Совјетског Савеза једна бистра жута и отровна течност која се добија из морских звезда, медуза и неких врста ракова може да продужи живот човека. Наиме, ова супстанца регулише рад срца, смањује проценат холестерола у крви а уједно убрзава зарашћивање рана.

● ● ● једна интернационална палеонтолошка експедиција у Боливији открила је остатке торбара који су живели пре више од седамдесет милиона година. Пронађени фосили нису бројни, али је њихово откриће необично значајно јер доказује да су у Јужној Америци у то време уз многобројне гмизавце живели и сићушни сисари величине миша.

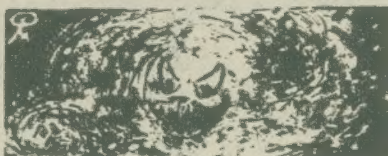

● ● ● већ дуже време астрономи сматрају да су неке гигантске галаксије у почетку биле мале, али су касније „прогутале" суседне галаксије. Амерички научници Џејмс Ган и Доналд Шнајдер тврде да се овај галактички канибализам тренутно може и директно посматрати јер су открили једну галаксију која управо „прождире" девет малих.

● ● ● група биолога из САД успела је да добије хибрид кромпира са длакавим листовима који луче једну црну супстанцу. За њу се лепе инсекти штеточине и тако „заробљени" умиру од глади. На овај начин, сматрају научници, може се годишње уштедети око 100 милиона долара који се иначе троше за разне инсектициде. У плану је производња дувана, парадајза и лековитог биља са истим одбрамбеним механизмом.

● ● ● према претпоставци доктора Вислфилда из Бремена, који је умро још 1969. године, Титаник је претрпео бродолом јер је морнар на стражи патио од хемералопије, то јест ноћног слепила, па је исувише касно приметио ледени брег и судар је био неизбежан.

● ● ● на универзитету у Бристолу, у Великој Британији, конструисана је машина за слепе која може да „чита" 20–30 речи у минуту. Наиме, она путем електронских сигнала подиже или спушта 8640 ситних иглица које се налазе на једној металној плочи и тако „исписује" рељефна слова, односно преноси текст на плочу. Ова машина омогућава слепима да с лакоћом читају књиге, часописе па чак и текстове писане руком.

● ● ● сунцокрет су Шпанци пренели у Европу 1510. године и у почетку се гајио у ботаничкој башти у Мадриду. Тек касније је пренет у остале европске земље, али опет као украсна биљка. Као ратарска култура прво је почео да се гаји у Русији тек почетком 19. века. И код нас се прво гајио по баштама и вртовима као цвеће, а тек у време I светског рата Аустро-Угарска је почела да форсира његово гајење ради уља.

● ● ● француски научник Физилије, из Лиона, пронашао је неку врсту зрнасте материје која би у будућности могла пустиње да претвори у плодна поља. Свако зрнце у стању је да апсорбује и задржи воду повећавајући запремину и до 700 пута, а при том се претвара у неку врсту желатина.

НЕОЧЕКИВАНА ПУТАЊА ПИОНИРА 10

НАДЖИВЕЋЕ И СУНЧЕВ СИСТЕМ

ПРВИ ПРЕДМЕТ НАЧИЊЕН РУКОМ ЧОВЕКА НАПУСТИО ЈЕ СУНЧЕВ СИСТЕМ И УШАО У ЦАРСТВО ЗВЕЗДА

Научници у истраживачком центру НАСЕ кажу да Пионир може неограничено да траје у вакууму међузвезданог простора. Он чак може да надживи и сам Сунчев систем за који се претпоставља да ће се угасити кроз пет билиона година када ће Сунце постати црвени џин и просто прогутати све планете.

Пре једанаест година једна мала свемирска летелица без људске посаде Пионир 10 лансирана је са Флориде на свој историјски задатак. Опремљен електронским очима и другим неопходним инструментима, Пионир 10 је пролетео покрај џиновске планете Јупитер и послао на Земљу прве снимке тог далеког света. Сада је овај невероватно издржљив робот, чије је виталне делове конструисала америчка фирма TRW и израчунала да ће његов век бити две до три године, донео својим конструкторима и истраживачима неочекивану радост: потиснут гравитационом силом Јупитера, Пионир 10 је први предмет начињен руком човека који је напустио Сунчев систем и ушао у царство звезда.

Чекајући блиски сусрет

Епохалан догађај, потврђен слабашним сигналима са Пионира 10 које је ухватила НАСА, забележен је 13. јуна ове године када је свемирска летелица прешла орбиту Нептуна, најудаљеније планете. У том тренутку Пионир је био 2 813 685 909 миља (1 миља = 1609 м) удаљен од Сунца и наставио је да се креће брзином од 50 000 километара на час.

Много тога је доспело у Сунчев систем у току његовог пет билиона година дугог постојања: комете, астероиди и друге врсте космичких тела. Али, ово је први пут да га је нешто што има везе са животом на Земљи и напустило.

Предвидевши Пионирово лутање по космосу, где би га можда открила нека друга могућа интелигентна бића, астрономи Карл Саган и Френк Дрејк и Саганова супруга Линда, сликарка, направили су позлаћену алуминијумску плочицу и причврстили је на летелицу. На плочицу су урезали нагог мушкарца и жену, изглед Сунчевог система и још неке знаке за које научници претпостављају да би могли да помогну становницима других светова да схвате одакле Пионир долази.

Шанса да неки ванземаљац открије нашу летелицу је минимална. Док јури кроз међузвездани простор, Пионир се неће приближити некој другој звезди за наредних десет хиљада година. Чак и после тог времена тешко да ће доћи до блиског сусрета. Пионир ће тада бити удаљен од најближег небеског тела Барнардове звезде 3,8 светлосних година (1 светлосна година је пут или даљина коју светлост превали за годину дана брзином од око 300 000 км у секунди).

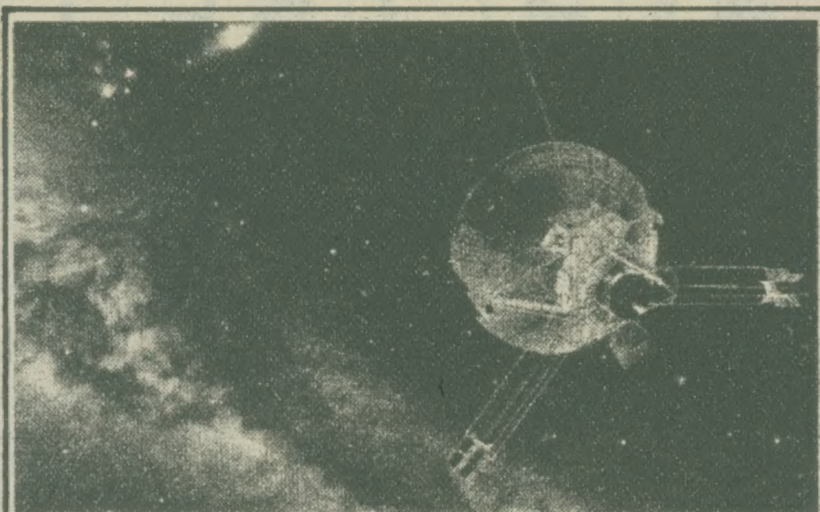

У првом плану је Пионир 10, а највећа сјајна тачка у позадини је Сунце.

Стиже за 4 часа

Једно од неочекиваних открића Пионира на овом дугом путу је и Сунчева атмосфера, односно хелиосфера (чине је честице које је Сунчев ветар одувао у свемир) која је много удаљенија него што се претпостављало. Истраживачи су очекивали да се она завршава близу Јупитерове орбите, међутим, та граница је сада знатно померена.

Још једно значајно откриће Пионира је и нешто што би могло да буде десета планета (научници већ дуго претпостављају да она постоји), али се можда ради и о некој непознатој звезди. Научници верују да ће пратећи кретање Пионира открити дејство гравитационих таласа за чиме одавно трагају. По Ајнштајновој теорији о релативности ови таласи су носиоци гравитационих сила, као што је фотон, честица светлости, одашиљач електромагнетних сила.

Док летелица на нуклеарни погон Пионир 10 наставља своје бесконачно путовање свемиром, нова могућа сазнања очекују се са великим узбуђењем. Научници нису ни слутили да ће се Пионир и после једанаест година оглашавати и зато даноноћно прате његов даљи лет свемирским пространством. На овој данашњој удаљености од Земље радио-поруке са Пионира 10 стижу за 4 часа и 11 минута, али та раздаљина се непрекидно повећава...

С. И.

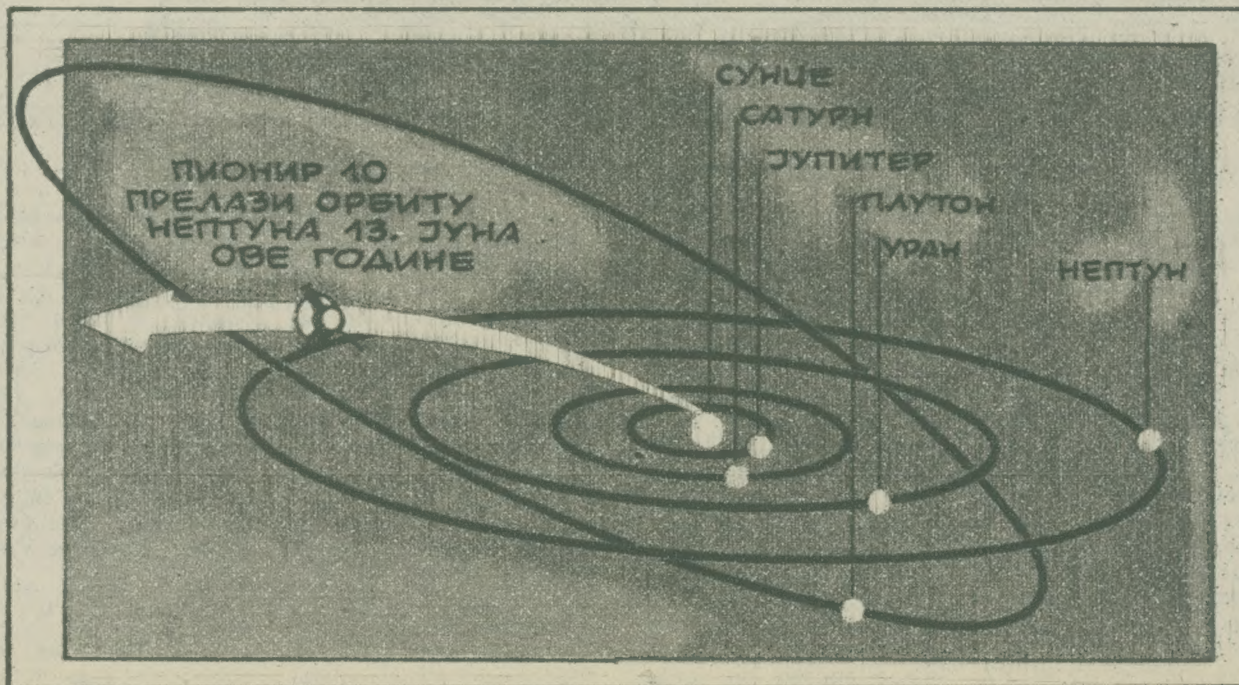

УЗ ТВ СЕРИЈУ „МИСТЕРИЈЕ СВЕТА" АРТУРА КЛАРКА

ТАЈНА СИБИРСКЕ

□□□

ШТА ЈЕ ИЗАЗВАЛО ЏИНОВСКУ ЕКСПЛОЗИЈУ НАД СИБИРОМ 30. ЈУНА 1908: НУКЛЕАРНИ ПРОЈЕКТИЛ, АНТИМАТЕРИЈА, ВАНЗЕМАЉСКИ БРОД, ЦРНА РУПА, КОМЕТА, АТМОСФЕРСКА МАТЕРИЈА...?

□□□

Застрашујуће последице експлозије: поваљана стабла снимљена 1927. године (усправно дрвеће је израсло после катастрофе).

У долини Поткамене Тунгуске реке у централном Сибиру дошло је последњег дана јуна 1908. године у 7.17 часова по локалном времену до експлозије огромних размера. Неколико минута пре тога многобројни очевици на подручју великом око 1.500 километара посматрали су пад заслепљујућег објекта који је засенио само Сунце. Дуж његове путање на небу, у правцу југоисток – северозапад, остао је дебео реп прашине.

Сама експлозија попримила је облик „вертикалног стуба ватре високог бар 20 километара". Заглушујућа детонација чула се чак хиљаду километара далеко од места пада. За њом су уследиле грмљавине, тупљаве, пуцкетања. Подрхтавање тла које је протресло зграде, ломило стакла и обарало људе и разбацивање забележени су на подручју готово једнаком оном на коме се видела светлост.

Ђаволско знамење Тунгуза

Последице су се нарочито осетиле око града Ванаваре, око 60 километара од места експлозије, где је један очевидац одбачен неколико метара од трема куће на којем је седео. Отприлике 40 километара далеко на југоисток, један номадски шатор бачен је кроз ваздух заједно са људима који су се у њему окупили. У пречнику од 30 до 40 километара унаоколо дрвеће је поваљано у концентричним круговима, са крошњама усмереним ка месту удара. Једна експедиција је 19 година касније утврдила да трагови ватре досежу до удаљености од 18 километара.

Ваздушни талас експлозије два пута је опасао Земљу, како су то показала барографска мерења. Сеизмографи широм света регистровали су потрес, забележене су и магнетске сметње. Неколико ноћи након експлозије било је необично светло над читавом Европом и Азијом. Прве ноћи, на пример, могле су се у поноћ читати новине на Кавказу, или у Лондону. Две седмице касније атмосфера над Калифорнијом била је делимично затамњена због присуства неколико милиона тона прашине коју је објекат расуо крећући се кроз атмосферу.

Велики број листова широм света објављивао је тих дана чланке о „Сибирском метеориту", експлозији и необичним временским појавама које су уследиле. Међутим, убрзо су последице догађаја нестале и занимање јавности и штампе замрло. Нама данас може да изгледа чудно што није одмах предузето истраживање подручја експлозије. Али област у коме се она догодила веома је забита, а клима изузетно оштра. Сибирска висораван је свега око 500 километара удаљена од арктичког круга. Зиме су дуге и хладне, толико хладне да незаштићена особа не би могла да преживи више од неколико минута. Чак се и тло стврдњава у оно што се назива „пермафрост" – вечити лед.

Лета у подручју Поткамене реке су кратка и хладна, углавном недовољно топла да отопе више од пола метра пермафроста. Истопљени снег и лед углавном немају где да отеку. Реке плаве околину и стварају мочваре. Путовање таквим тереном изузетно је тешко. Тунгузи су, с друге стране, сујеверан народ, који је у то време живео претежно од лова на животиње с крзном и од узгајања ирваса. Они су веровали да је експлозија била ђавоље знамење да не треба прилазити месту тог чудноватог догађаја.

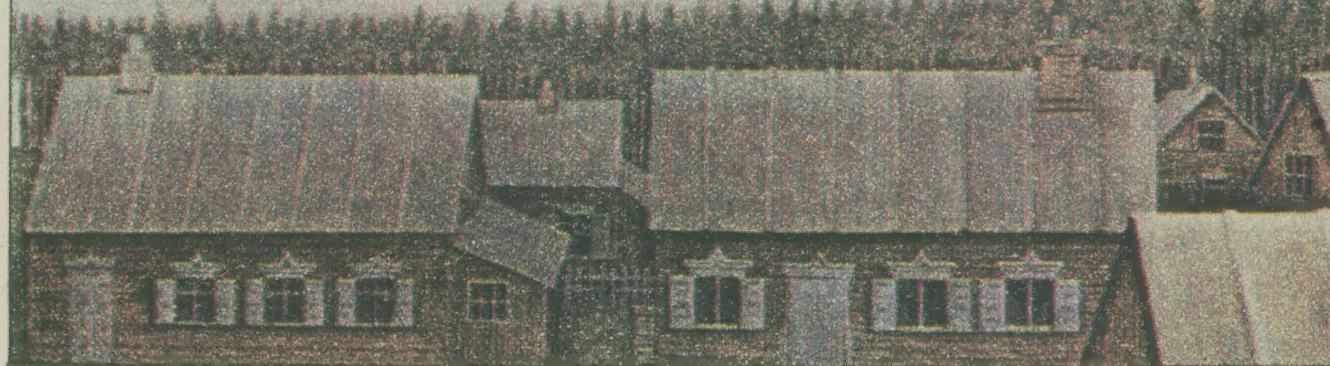

Ватра је прошла: овако је уметник приказао лет загонетног објекта над Сибиром 1908. године.

У „Великом казану"

Тек тринаест година касније, 1921. совјетска академија наука предузела је прво трагање. На чело експедиције постављен је минеролог Леонид Кулик који се бавио проучавањем метеорита и већ био заинтересован за сибирску експлозију. Надајући се да ће место удара открити кроз извештаје очевидаца, Кулик је са групом истраживача пропутовао централним делом земље користећи транссибирску железницу. Заустављање у малим градовима и селима и разговори са мештанима донели су многе важне податке, али је место експлозије остало непознато.

Пошто се вратио у Петроград (данас Лењинград), Кулик је наставио пуних шест година да прикупља информације и проучава догађај. Један астроном је у то време начетком тридесетих година идеју да је Земљу 1908. заправо погодила мала комета. Пошто се комета састоји од језгра (прашина са ледом од воде, амонијака и метана) и репа (праексплозије. Катастрофа се, према њиховом мишљењу, догодила када је једна „антистена" – метеорит сачињен од антиматерије – досегла атмосферу и „поништила се", ослобађајући

ЕКСПЛОЗИЈЕ

правио прорачун путање објекта и закључио да је он пао негде у долину реке Поткамена Тунгуска. Уверен да је астроном исправно проценио, Кулик се фебруара 1927. са другом експедицијом запутио у унутрашњост, надајући се да ће у назначени рејон стићи приближно средином пролећа. Путовао је прво железницом, а затим наставио санкама. Зима је била љута, са ниским температурама и пуно снега.

Уз пут је Кулик обавио доста разговора са мештанима, мада су се многи плашили да причају о ђаволском знамењу. Коначно, наговорио је неколицину Тунгуза да му буду водичи. После два месеца експедиција је стигла до руба места удара, у такозвани „Велики казан". Километрима унаоколо лежали су редови пообараног и изломљеног дрвећа – доказ чудовишне снаге експлозије. Тунгузи су одбили да иду даље, па је Кулик био приморан да се врати у најближе село и потражи нове водиче. Седам дана касније стигли су поново до руба и полако се запутили кроз километре повањаних стабала.

Упркос очекивању Кулик није пронашао кратер. Открио је једино групу стабала која су била спаљена и огољена, али су остала усправна. Изненађен и разочаран, истраживач се вратио у Лењинград. Ипак, донео је обиље нових података, довољно да – у потрази за загонетним „метеоритом" – још два пута поведе експедицију ка месту удара. Међутим, није пронашао никакве трагове метеорита. Када је избио други светски рат, Кулик се пријавио за војску. Убрзо је био рањен и заробљен, а затим је умро.

Сукоб научника

Теорија о метеоритској природи сибирске катастрофе, коју је још пре Кулика заступао совјетски научник Евгениј Крилов, престала је већ од 1921. године да буде једина. Амерички астроном Фред Випл и совјетски научник Астапович изнели су по

шина и ослобођени гасови), двојица научника су сматрали да је експлозију изазвало трење и загревање језгра у ваздуху, а светле ноћи прашина из репа. Теорију је поткрепио совјетски научник Кирил Флоренски после својих експедиција у област катастрофе 1958, 1961. и 1962. Он је пронашао трагове космичке прашине, састављене од магнетита и стаклених куглица од стопљених честица прашине, у дужини од 250 километара северозападно од места удара.

Некако у то време, 1960. године, три енглеска научника – Палмер, Ханг и сер Виљем Пени – изнели су тврдњу да је сибирска ка-

изванредно јак блесак гама-зрачења. Овој теорији супротставили су се други научници тврдњом да би до анихилације дошло већ при првом додиру „антистене" с атмосфером. Другим речима, антиматерија никако не би успела да продре до подручја где се догодила тунгуска експлозија.

Ове занимљиве теорије, међутим, нису могле да засене хипотезу коју је у годинама после рата изнео совјетски публициста Александар Казањцев. И сам рођен у Сибиру, овај научник и писац научне фантастике нашао се у једној међународној екипи која је посетила и испитивала Хирошиму, јапански

атомска бомба. Убрзо, међутим, он је изнео хипотезу да је посреди заправо био ванземаљски васионски брод на нуклеарни погон. Захваљујући каснијем развоју космичких истраживања, од лансирања првог „спутњика" 1957. године, ова хипотеза је привукла већи број истраживача. У новије време, 1976. године, два енглеска научника, Џон Бакстер и Томас Аткинс, посветили су „ванземаљској хипотези" своју зналачки писану књигу „Ватра је прошла".

Овом књигом уједно је одбачена теорија о „Минијатурној црној рупи", коју су 1973. изнели амерички научници Џексон и Рајан Млађи. Као што знамо, хипотетична црна рупа је масивна звезда која се сабила до веома малих димензија и достигла тако велику гравитацију да никаква материја и никакво зрачење – па чак ни светлост – не могу да се отму из њеног загрљаја. Минијатурне црне рупе, према мишљењу двојице истраживача, мајушни су колапсирани објекти настали у време рођења васионе у „великој експлозији". Оваква црна рупа би приликом претпостављеног пада у

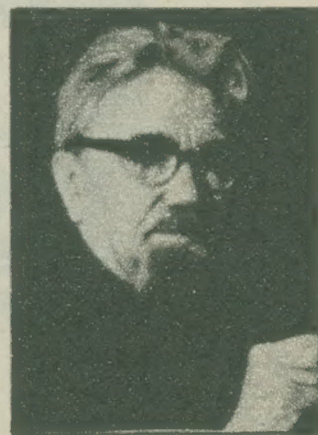

Седам и по деценија не да мира научницима: истраживач Леонид Кулик, публициста Александар Казањцев и нобеловац Вилард Либи.

тастрофа имала нуклеарну природу: извесна маса фисионог материјала у метеориту достигла је критичну масу приликом уласка у Земљину атмосферу и довела до ланчане реакције сличне оној код атомске бомбе. Године 1967. совјетски научник Алексеј Золотов сугерисао је да је посреди заправо била термонуклеарна експлозија, односно да је мистериозно тело садржавало фузионе изотопе деутеријум и трицијум. Израелски геофизичар професор Ари Бен-Менахем је 1975. изнео идеју да је катастрофу изазвао „ванземаљски нуклеарни пројектил".

Нобеловац доктор Вилард Либи и његове колеге Клајд Кауен и С. Атлури појавили су се 1965. године са теоријом о антиматеријалној природи сибирске

град на који је 1945. бачена прва атомска бомба. Казањцев је убрзо уочио многе сличности између разореног града и места сибирске катастрофе. Атомска бомба је експлодирала 550 метара изнад града. Непосредно испод атомске печурке, која је таласом врелине и ветра уништила готово читав град, остали су усправни једна зграда и неколико стабала – управо као оно дрвеће које је у Тунгузији открио Кулик.

Очевици атомске експлозије описали су и друге сличне појаве: заслепљујући блесак, стуб ватре који се попео више километара увис, „црну кишу" која је пала на град... Казањцев је, полазећи од ових сличности, први поменуо да је над Сибиром 1908. можда експлодирала

Сибир 1908. године прошле кроз читаву планету и избила на супротној страни. Бакстер и Аткинс су доказали да на Атлантском океану те године нису регистровани никакви ударни таласи нити друге пратеће појаве.

Сличност са Енком

Иако су разноврсне егзотичне хипотезе, нарочито она о ванземаљском свемирском броду, биле потиснуле теорију о кометској природи сибирске катастрофе, она се последњих година тријумфално вратила у свет науке. Озбиљни прорачуни који су у међувремену извршени уз помоћ компјутера показали су да је сибирски објект експлодирао на висини од приближно 8,5 километара снагом од десет милиона

милијарди џула, какву би дало 12,5 мегатона тринитротолуола, односно јача термонуклеарна експлозија, као и да је објект имао пречник од највише 100 метара и масу мању од милион тона.

Ови подаци показали су да би комета, једноставно, била сувише мала да би постала довољно сјајна чак и на мрачном залеђу неба. Залеђе, међутим, и није било тамно, јер је објект доспео из близине Сунца и све време био засењен његовим сјајем. Чехословачки астроном доктор Лубор Кресак први је, пре неколико година, указао да су правац кретања и угао под којим је сибирски објект стигао у Земљину атмосферу веома слични онима код комете Енке. Метеоријски пљусак бета тауриди, до којег долази јуна сваке године приликом наиласка метеорског роја придруженог комети Енке, у приличној мери је подударан са небеским параметрима тунгуског тела. Сва је прилика да је сибирску катастрофу изазвао истрошени масивни фрагмент који се давно одвојио од комете и остао на блиској путањи.

Овај теорији на руку иду и резултати које су недавно објавили сарадници Института за геохемију и физику минерала Академије наука СССР, што су десетак година учествовали у тунгуским експедицијама.

Академик Георгиј Петров изнео је да су сагоревањем у специјалној пећи многобројних узорака тресета из слојева образованих 1908. и хемијским, спектралним изотопским и рендгенским испитивањем пепела откривене силикатне честице са повећаним садржајем угљеника – 14, као и дијамантска зрнца велика између 0,2 и 0,8 милиметара. Први налаз сведочи о космичкој природи тунгуског тела јер су силикатне честице очигледно биле подвргнуте снажном космичком зрачењу.

Други налаз – типичан за метеоритске и кометске грудвице – указује на катастрофалну природу догађаја, пошто таква зрна настају само при ултрависоким притисцима, као приликом судара космичког тела са Земљом. Академик Петров и његови сарадници сматрају да је сибирско тело било растресита комета – „прљава грудва" великих размера, али мале густине, свега неколико стотина килограма по кубном метру.

Љ. С.

МУМИЈА ЗА СВЕМИР

ОД ГУМЕНОГ ОДЕЛА ДО КОСМИЧКОГ СКАФАНДЕРА

ЈОШ 1872. ЖИЛ ВЕРН ЈЕ У КЊИЗИ „ПУТ НА МЕСЕЦ" САЊАРИО О СПЕЦИЈАЛНОМ ОДЕЛУ КОЈЕ БИ ЉУДИМА ОМОГУЋИЛО ШЕТЊУ ПО СВЕМИРУ. ЊЕГОВ САН ПОЧЕО ЈЕ ДА СЕ ОСТВАРУЈЕ ТЕК ПРЕ ПЕДЕСЕТАК ГОДИНА

Није успео да прослави далеког претечу скафандера: Вили Поуст у оделу које је 1934. направио инжењер Колеј.

Одело под притиском: одбацивши свилу као непогодан материјал у Немачкој су 1940. године направили одећу од танког метала.

Данас готово равнодушно посматрамо космонауте у свемирским оделима. Њихове кациге од пластичне масе и одела направљена од девет слојева која им обезбеђују животне услове као на Земљи постале су нешто сасвим обично. Док та астронаутска опрема није била усавршена, прављени су различити експерименти широм света. Људи су настојали да створе опрему која ће пилотима омогућити да у авионима лете у вишим слојевима атмосфере, где је ваздух разређенији. Углавном, сва та одела остала су само као неуспео покушај и представљала су тек „прапочетак" данашњих космонаутских скафандера.

Вили се није „скупио"

За трку која је у октобру 1934. године требало да се одржи од Лондона до Мелбурна међу многобројним пилотима из Велике Британије, Француске, Италије пријавио се и Американац Вили Поуст. Он је већ био овенчан славом јер је три године раније постигао тадашњи рекорд облетевши Земљу за осам и по дана. Као и осталим летачима, Поусту је било јасно да авион постиже веће брзине уколико лети на већим висинама. Али, на тим висинама ваздух је разређенији, па је требало направити одело и штитник под притиском за главу да би се обезбедио нормалан прилив кисеоника.

У јуну 1934. инжењер Гудрич латио се посла: за Поуста је направио одело од гумираног материјала (сличан оном које користе рониоци) и кацигу од алуминијума. Ову опрему, која је практично представљала претечу првог скафандера, испитали су на аеродрому „Браћа Рајт" у америчкој држави Охајо. Поуст је у гумираном оделу ушао у специјалну собу у којој су владали услови идентични са онима у стратосфери. На велико Гудричево и Поустово разочарање, одело је само неколико тренутака по уласку у собу почело да пуца на различитим деловима. Експеримент није успео, а одело је могло да се баци, док је кацига од алуминијума сачувана и данас се налази у Националном музеју ваздухопловства и свемирских истраживања САД.

Време трке све више се приближавало. Преостала су само четири месеца и Поуст је постајао нервозан. За помоћ се обратио инжењеру Раселу Колеју. Овај је одлучио да задржи Гудричеву кацигу, али да смисли начин за израду новог одела. Одлучио се поново за гумирани материјал сличан оном који се користи за неке делове па-

Као велика играчка: Док су Италијани експериментисали са оделом од метала, у Француској је направљена „одежда за велике висине".

добрана. Као и прво, и друго одело, које је Колеј завршио до краја јула, требало је претходно испитати на земљи. Све је било спремно, али нико није обратио пажњу на једну „ситницу" – Вили Поуст је у међувремену „набацио" килажу.

Унесите пилота!

На једвите јаде успели су да га буквално угурају у одело које му се као оков обавило око тела. Тешко је дисао а још теже се кретао. Колеј је Поуста готово однео до собе у којој је владала веома ниска температура, у нади да ће се ту пилот охладити и „скупити", али није помогло. Морали су да исеку одело и тако спасу несрећног Поуста, који се, за дивно чудо, схвативши све то као шалу, непрекидно смејао и добацивао. Тако је и друго одело било уништено.

Колеј је из првог и дру-

Позамашне суме у односу на прво одело које је стајало само 75 долара: скафандер агенције НАСА од око два милиона.

гог неуспелог покушаја извукао неопходна искуства. Схватио је да одело не може да се прави само од једног слоја него од најмање два. Наиме, унутрашњи одржава притисак, док спољњи служи као заштитни оквир. Колеј је ово треће одело шио сам, код куће, на шиваћој машини своје супруге. У бесаним ноћима Колеју су правили друштво његова кћерка и Поуст. Док је тата шио, девојчица је играла карте са чика Вилијем. Да су играли у „праве" паре Вили Поуст би морао да јој исплати 60 хиљада долара!

Одело је било завршено и испитано пре трке – Вили Поуст био је спреман да се у авиону „Вини Ме" отисне ка већим висинама на релацији Лондон–Мелбурн. И, мада је „одело број три" испунило очекивања, оно није прославило пилота. Због неког квара на авиону „Вини Ме", Поуст није успео да оконча трку. Ипак, најважније је да је далеки и несавршени „рођак" скафандера био рођен.

У време док је Колеј радио на овом специјалном оделу, стручњаци у другим земљама били су заокупљени истим проблемом. Готово свака фирма која је имала било какве везе са израдом опреме за роњење или неке друге заштитне одеће „бацила" се на одела под притиском. У Немачкој 1935. године у фирми „Драјгерверке" која је производила ронилачку опрему, по препоруци Министарства ваздухопловства, тим стручњака латио се израде таквог одела. Као материјал одабрали су најфинију свилу, док је конац, такође од нарочите свиле, требало да задржи „на окупу" одела оног тренутка кад буде изложено притиску. Човек у овом оделу подсећао је на египатску мумију. Не треба много ни наглашавати да се одело није показало ефикасним.

Италијани су експериментисали са металом – одело је деловало као футуристичка скулптура. У њега је требало да се човек увуче кроз отвор на леђима! Није само јасно како су очекивали да се пилот у томе креће, јер је оклоп био толико тежак да је било потребно туце људи да га празног пренесу с једног места на друго. У исто време, у Француској је 1935. инжењер Розенстил израдио одело у којем је човек највише подсећао на велику лутку. Само, та лутка је требало да буде човек. Ни са тим се оделом никада није винуло у висине.

Од четрдесетих година овог века развој ваздухопловства, технологија израде авиона, а десетак година касније и обимне припреме и експерименти у вези са израдом летелица за космос, постали су знатно бржи. Од „одела број три" инжењера Колеја, које је коштало 75 долара, до компликованог скафандера, чија цена износи око два милиона долара, није прошло много времена – али су разлике међу њима зато готово незамисливе.

БОЖЈА ПОМОЋ

Сеоски свештеник честитао је једном од својих парохијана на успеху што је комад запуштене земље претворио у дивну башту.

– Заиста је прекрасна – узвикнуо је – видите шта све човек може да постигне уз помоћ драгог Бога!

– Да, господине, али требало је да видите на шта је ово личило када је о њему водио бригу само драги Бог!

РЕТКА ПТИЦА

Путујући кочијом по Европи енглески краљ Џорџ I (1660–1727) зауставио се у сеоској гостионици где је за оброк који се састојао од три јајета морао да плати папрену суму новца.

– Зар су јаја у вашој земљи толико ретка? – запрепашћено је упитао крчмара.

– Нису, Ваше Величанство – одговорио му је овај – али краљеви јесу!

УКРАТКО

Двадесетдевети председник Сједињених Америчких Држава Келвин Кулиџ (1872–1933) био је познат као крајње ћутљив човек. Једне недеље он је без жене био у цркви на служби божијој и кад се вратио, госпођа Кулиџ га је питала каква је била проповед и о чему.

– Грех – одговорио јој је муж кратко.

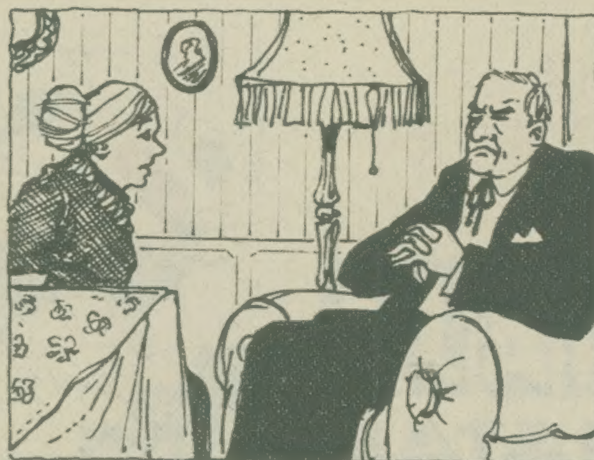

– Па, шта је свештеник рекао о греху? – распитивала се даље супруга.

Кулиџ је неко време ћутао дубоко задубљен у мисли, а онда одговорио:

– Он је против њега.

Председник Келвин Кулиџ седео је за време једног званичног ручка поред младе даме која му се, скупивши сав свој шарм, обратила:

– Господине председниче, кладила сам се с пријатељима да ћу вас навести да за време ручка кажете бар три речи.

– Изгубили сте – одвратио је Кулиџ туробно и поново утонуо у уобичајено ћутање које је трајало до краја обеда.

ПОСЛОВНОСТ

Једна дама, која је ушла у пиљарницу да купи воће, рекла је продавцу да је то за њеног болесног мужа и питала да ли је прскано неким отровом.

– Не, госпођо, то ћете морати да потражите у апотеци – одговорио је пиљар.

НЕМОГУЋЕ

Америчка списатељица кратких прича и хумористичких песама Дороти Паркер (1893–1967) разговарала је с једном својом пријатељицом о човеку кога су обе добро познавале.

– Мораш признати – рекла је пријатељица – да је он увек љубазан према нижима од себе.

– Где ли их само налази? – невино је упитала Дороти Паркер.

КРАЉ И ЈА

За време другог светског рата у Британији је антинемачко расположење било тако снажно да су људи чија су презимена звучала коле германски хитали да их званичним путем промене у енглескија, а на особе немачког порекла, макар и веома далеког, гледало се с крајњим подозрењем.

Један млади официр Британске армије имао је рођаке који су били Немци и његов претпостављени је нашао за сходно да се што подробније обавести о тим немачким коренима. Позвао га је и крајње забринуто упитао:

– Реците ми, капетане, што је могуће прецизније колико сте ви Немац.

– Исто онолико колико и Његово Краљевско Величанство – гласио је одговор. (Принц Алберт, деда британског краља Џорџа V био је Немац, а баба, чувена краљица Викторија, полунемица.)

НАДЛЕЖНОСТ

Човека изведеног пред суд због криминалног прекршаја упитали су има ли шта да изјави пре изрицања пресуде.

– Да – викнуо је он – невин сам, Бог ми је судија!

– Грешите – рекао му је судија – није он него ја. Шест месеци затвора!

WALT DISNEY

ПАЈА ПАТАК

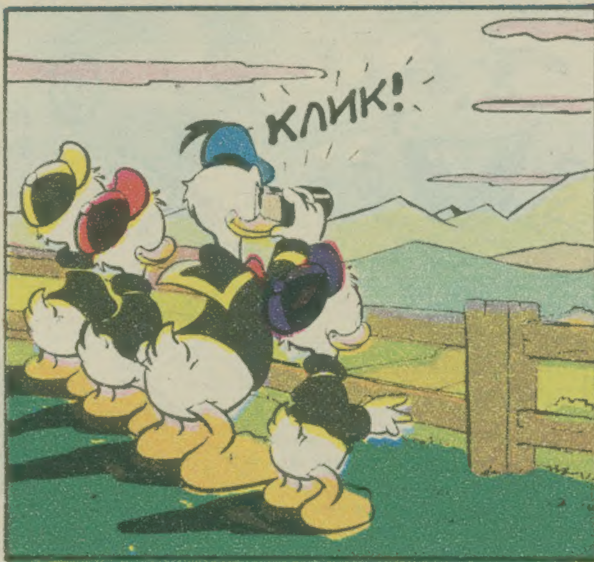

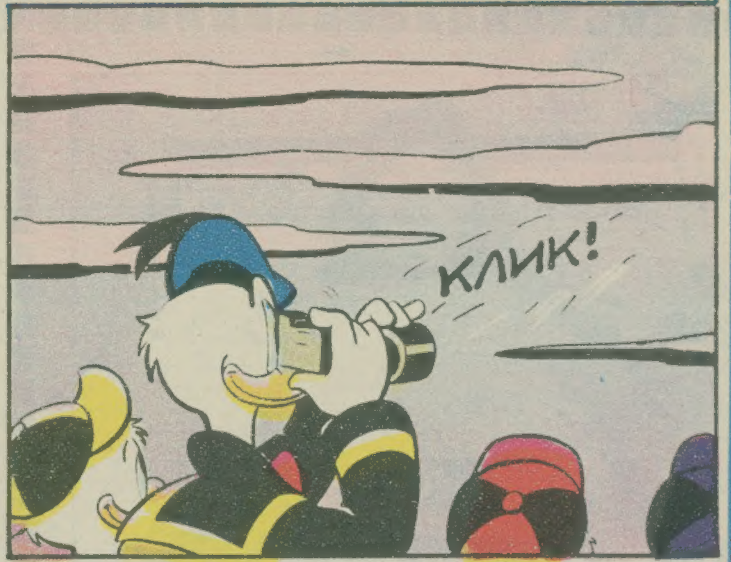

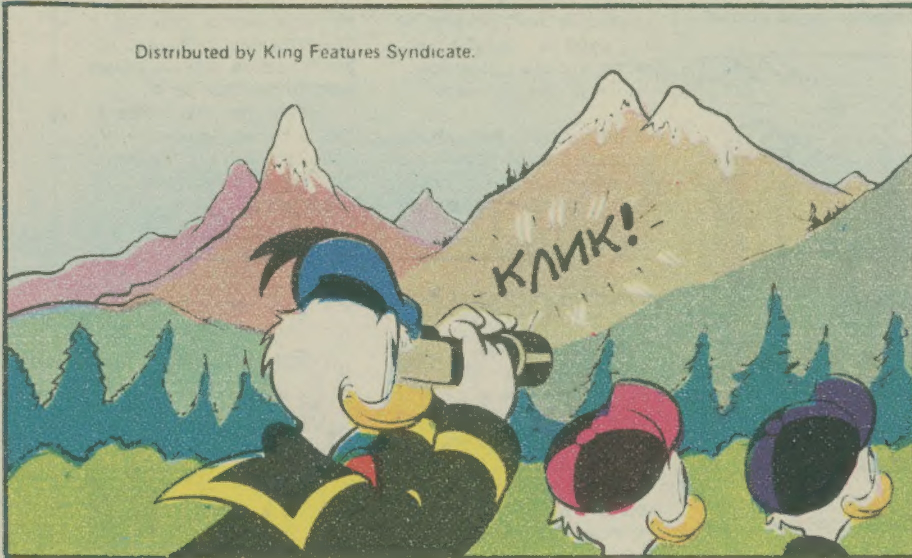

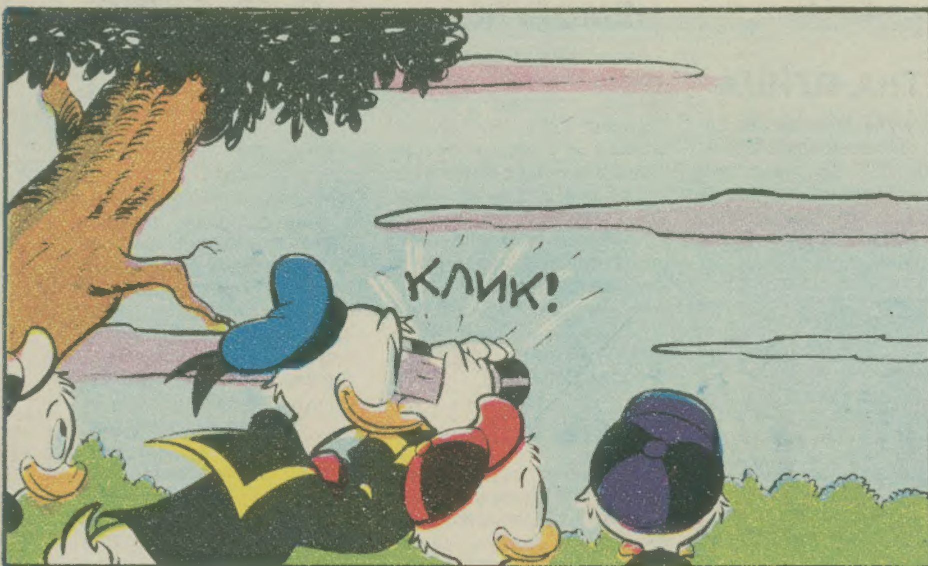

ЧИКО, МОЖЕТЕ ЛИ ЈОШ ЈЕДНОМ?

Дејв Рејнолдс је могао да бира: деца или он...

ДОБРО ЈЕ ЗНАО ДА ЋЕ ПОВРШИНА ЈЕЗЕРА ИСТОГ ТРЕНУТКА ПЛАНУТИ ОД ЗАПАЉЕНОГ БЕНЗИНА. ПА И АКО СЕ НЕКАКО ОСЛОБОДИ И ИЗРОНИ НА ПОВРШИНУ, КАКВА КОРИСТ ОД ТОГА? ПЛАМЕН ЋЕ ГА СПРЖИТИ...

Глисер је био потпуно ван контроле: уз заглушујуће бректање мотора јурио је по језеру час у једном час у другом правцу. Возач се безуспешно борио с воланом који се због нечега заглавио и више није могао да га окрене ни за центиметар...

Док се радило само о његовом животу, тридесетогодишњи Дејв Рејнолдс је још некако успевао да се савлада. Али, када су у води пред њим одједном искрсле три дечије главе, обузео га је ужас: да ли га не виде или не схватају шта се догађа? Зашто му се не склањају с пута?

Урадио је једино што је могао: искључио је мотор. Догодило се оно што је при толикој брзини једино могао да очекује: глисер се преврнуо преко прамца. Малишани су били спасени, али је Дејв био у смртној опасности: нога му се заглавила између табле с инструментима и бока чамца. Док је избезумљено покушавао да се ослободи над собом је зачуо експлозију. Резервоар с горивом!

Добро је знао шта то значи: површина језера истог тренутка ће планути од запаљеног бензина. Па и ако на време ослободи ногу и изрони на површину, каква корист од тога? Пламен ће га спржити...

Тешко да се у хотелском комплексу на обали језера Виндермир у Камбрији у Великој Британији могла наћи особа која није познавала Дејва Рејнолдса: био је шеф сале у једном од хотела, а лети је у току преподнева радио и као инструктор скијања на во-

ди. Његов глисер „Албатрос" знали су сви туристи који су ту проводили одмор.

Рано ујутро тог 3. августа 1963. године Дејва су на молу чекала два ученика, а њега је бринуо мотор: нешто се с њим чудно догађало. Мора да је у питању карбуратор, помислио је Дејв, али ваљда ће издржати још ово преподне. Пре часа морао је још и да налије бензин – и сипао је 36 литара високооктанског бензина.

Враћао се са пумпе лагано клизећи по језеру када је мотор одједном полудео. Пре него што је имао времена да се снађе, већ је био надомак деце – малог Ендрјуа Скота и Тонија и Џени Ротвел. Знао их је добро, била су то деца из места. Није имао избора искључио је мотор...

Док се борио да се ослободи и исплива на површину крајичком свести регистровао је пуцкетање ватре и људски жагор на молу. До дан-данас Дејв не зна како му је то пошло за руком. Батргао се, бесомучно трзао заглављену ногу, осећао како ће му плућа сваког часа експлодирати – а онда је главом разбио површину језера.

Уместо ваздуха – јара, неподношљива јара и пламен који му је пржио лице и пржио косу. Ваздух препун густог, црног дима који га је гушио. Морао је да се извуче из тог огњеног пакла. Последњи пут је удахнуо дубоко и заронио.

Неколико тренутака касније, поново је био на површини – усред ватре. Прслук за спасавање! Избацивао га је из воде попут запушача од плуте... Нешто му је замућивало поглед, инстинктивно је протрљао очи, а за прсте му се залепио некакав ужарени пепео – с ужасом је схватио да су му то обрве, оно што је од њих остало.

Знао је да по сваку цену мора да смогне снаге да зарони и исплива негде ван пламеног обруча. Покушавао је неколико пута, снаге је сваки пут имао све мање, али је све било узалуд. Прслук је био јачи од њега.

Дејву је тек тада пало на памет оно што је требало да уради много раније, пре него што се толико изморио, пре него што му је ватра нагорела лице, косу, обрве, трепавице – мораће некако да смогне снаге и скине прслук. Када му је то коначно пошло за руком, био је на ивици свести.

Ослобођен, заронио је и погледао горе – свуда пламен. Хоће ли смоћи снаге да издржи и отплива довољно далеко? Притисак који је осећао у плућима постајао је из трена у трен све неподношљивији.

Потом је прво коленима, а онда и обема рукама ударио о нешто тврдо и неравно: пузао је по плићаку на ивици језера, а неки људи су му трчали у сусрет. Лице и руке су му били црни и нагорели, крагне и рукава на кошуљи више није било.

Први тренутак олакшања, правог блаженства како се Дејву чинило, наступио је када је један од тих људи што су се скупили око њега закорачио у воду и почео да га полива пеном из апарата за гашење пожара.

Док су га изнемоглог и измрцвареног боловима водили код лекара, један дечаћић притрчао је Дејву:

– Чико, да ли бисте могли да изведете ово још једном?! Хоћу да вас сликам.

Мислио је да се то снима филм, а да је Дејв каскадер.

Рејнолдс се данас потпуно опоравио од несреће. Деца су, када се глисер преврнуо, од страха запливала натраг ка обали, а ветар је одувао пламен у супротном правцу.

Дејв Рејнолдс прекасно је сазнао шта није било у реду с мотором глисера: покварио се систем за хлађење, прегревање је пореметило и волан који се од тога заглавио. Када се чамац преврнуо, бензин из карбуратора преплавио је усијану издувну цев и изазвао експлозију.

М. И.

У Америци је пракса да се на семафору пре утакмице појављују имена и слике играча. Овако је на Јенки стадиону у Њујорку.

Овако изгледа и понаша се навијачки апарат на стадионима.

Хенри Кисинџер, бивши државни секретар а сада почасни председник Фудбалске федерације, додељује пехар победнику америчког шампионата.

УМЕСТО ПИШТАЉКЕ - ПИШТОЉ!

ТЕРЕНИ ОД ПЛАСТИКЕ. СМЕШНА ПРАВИЛА. ЦИРКУСКА АТМОСФЕРА. ОВАКО НОВИНАР ИТАЛИЈАНСКОГ „ЕУРОПЕА" ПРЕДСТАВЉА АМЕРИКАНЦЕ КАО НОГОМЕТНУ НАЦИЈУ И ЗАКЉУЧУЈЕ ДА ЈЕ ТО РАЗЛОГ ШТО НИКАКО ДА ПОСТАНУ ФУДБАЛСКА ВЕЛЕСИЛА ИАКО У СВОЈИМ СПОРТСКИМ РЕДОВИМА ИМАЈУ ПРЕКО МИЛИОН И ПО ФУДБАЛЕРА.

Постоји једна грана човекове активности, каже Ђани Перели у свом чланку, у којој Сједињене Државе никако не успевају да дођу до изражаја, а то је фудбал. Чак и они најгори туку их за неколико дужина. Другим речима, велика Америка у овом тренутку није ништа друго до патуљак светске фудбалске географије. Ногомет иначе они зову „soccer", (сока), а сама реч фудбал је назив за спорт који је веома сличан рагбију и у коме играчи излазе на терен обучени у праве оклопе.

Једно време се тврдило да Америка занемарује ногомет јер је опијена безболом и својим фудбалом. Сада ово извињење више не важи, сви су се дали на то да сад изађу из подређеног положаја који је сада већ постао комплекс. Зар да у најпопуларнијем спорту на свету остану аутсајдери?

Али шта то вреди, иронија се и овде умешала. Сви напори да фудбал у Сједињеним Државама коначно стане на ноге као да су унапред осуђени на пропаст. Неуспеси су такви да се слободно могу сврстати у праве сензације. Последњи пут, на пример, догодило се да су Американце буквално одбацили као могуће организаторе светског фудбалског првенства које треба да се одржи 1986. године. Сви се слажу да су економске гаранције и организационе могућности Сједињених Држава велике и да избор кандидата у том смислу не би био погрешан. И више од тога: свима се учинило да ће то бити и коначна одлука. Међутим, руководство Фифе (светске фудбалске федерације) по други пут се определило за Мексико. На овај начин приредили су Американцима још једно разочарање, убили им и последњу наду да ће коначно успети да се извуку из тешке фудбалске неразвијености.

Новинар Пирели чак открива и то да ништа нису помогле ни интервенције бивших државних секретара Хенрија Кисинџера, сада почасног председника америчке фудбалске федерације, нити Сајруса Венса. Није помогао ни улазак Роналда Регана у „игру"; узалуд је Председник Сједињених Држава улагао и свој лични ауторитет не би ли бар на тај начин обезбедио да се са мало више благонаклоности гледа на светски положај фудбалске Америке. Ђорђо Киналља, популарни навални играч италијанског порекла за све оптужује менталитет Американаца и најављује повратак у Италију, објашњавајући овај свој потез носталгичном жељом да се врати „правом" ногомету.

Шут-аут, шта је то?

Са фудбалским перипетијама у Сједињеним Државама почело је почетком седамдесетих година када је Американцима на овај спорт скренуо пажњу увоз великих фудбалских имена. Неодољиви шарм долара завео је, осим Киналље, још и Пелеа и Франца Бекенбауера. Некима је одмах било јасно да се ради о шампионима чија је звезда већ на заласку. Чим је задовољена радозналост спортске јавности фудбал у Америци завршио је на гробљу слонова. Међутим, руководство северноамеричке лиге одмах је предузело све да оживи интересова-

ње за овај спорт. А то су покушали да постигну уз помоћ неких фолклорних елемената, тако да је фудбалско игралиште убрзо претворено у неку врсту луна-парка: терен од чисте пластике, шаролике мажорете и весело парадирање, привесци, беџеви, кикирики и кока-кола, диско-музика, лајт-шоу...

Италијани су 1976. године организовали турнеју по америчким градовима и том приликом су у Њујорку морали да играју на Јенки стадиону, који је иначе резервисан само за безбол, јер овај велеград није имао фудбалски терен. Касније је италијански играч Франческо Рока причао како су он и његови другови, тотално збуњени карневалском атмосфером на стадиону, у паузи између два полувремена, у наставку игре од Енглеза добили три гола један за другим, а да то нису ни приметили!

Американци су коначно упрскали ствар тиме што су у правила игре унели и неке новине, углавном смешне и неприхватљиве. Фудбалски идеолози измислили су смешни шут-аут, ударац са центра који мора да се изведе са залетом, и збрајање поена на начин који као да је узет из система логаритамских таблица. Представници светског фудбала већ су били спремни да уваже ове новине и задрже их као важеће макар за Американце само, кад је стигао нови предлог да се троструки звиждук судије на крају утакмице замени пуцњем из пиштоља. То је било превише. Фудбалске Уједињене нације морале су да ставе свој вето. И њима је било јасно да недостаје још само Буфало Бил.

Побркао лончиће

Сад кад више нема наде да ће светска фудбалска смотра допринети популаризацији фудбала у Америци, све као да је пало у воду. Просечан број гледалаца на стадиону опао је на само дванаест хиљада. Чак ни Космос, најпопуларнији тим Сједињених Држава, више на утакмици нема по педесет хиљада посматрача, као некада. Број је преполовљен. Пословни људи који су веровали у фудбал и улагали у њега, разочарано дижу руке. Тако је прошао и Боб Бел, индустријалац из Сан Дијега који је само неколико месеци пре тога на своје фудбалске љубимце утрошио око седам милиона долара. Тако је прошла и фирма Липтон која је у Екипу Џексонвила узалуд уложила осам милиона долара, док је произвођач чаја Данка Хил због Вашингтон Дипломатса чак банкротирао. Од двадесет четири професионална тима остало је само дванаест.

Свему треба додати и податке о тоталном краху новосветског фудбала у међународним сусретима: за седамдесет година живота амерички фудбал имао је само једну светлу тачку – победу од 1:0 у сусрету са прослављеним Енглезима на светском фудбалском шампионату у Бразилу 1950. године.

Извесне наде у светлију будућност дају наступајуће генерације које воле фудбалску игру. Звучи невероватно, али аматерски ногомет у Америци ипак цвета, у школама и универзитетима нарочито.

Можда је то разлог што Франц Бекенбауер који ове године поново игра у Космосу самоуверено изјављује, чак гарантује, да ће за пет година Америка имати преко пет милиона играча и да ће постати суперсила чак и у фудбалу.

14:0!

Добри познаваоци прилика кажу да то ипак неће бити лако. Јер, Американац ће радије отићи у посету Дизниленду, него на неку ногометну утакмицу, па ма она била и најважнија од свих. Осим тога, ногомет је за густу телевизијску мрежу последња ствар: телевизију интересује само њихов фудбал и безбол јер ове игре имају доста пауза и идеалне су за рекламне спотове који доносе новац. Зато и није чудо што су извештаје са последњег шампионата преносиле само станице које емитују програм на шпанском! Финалну утакмицу између Италије и СР Немачке телевизија ипак није могла да избегне... „Четрнаест – нула! – викао је репортер у тренутку кад је Тардели дао други гол за Италијане, заборављајући да је реч о правом фудбалу

„Црко, дабогда! – зарежао је неко од оних који су уложили све да фудбал у Сједињеним Државама коначно одрасте и стане на своје ноге.

Д. В.

Пеле са председником Регеном и групом деце у вртовима Беле куће. Председник се лично заложио за популаризацију фудбала, али то изгледа није много помогло.

ЧИТАОЦИ ИЗАБРАЛИ ИМЕНА ЗА ЖИРАФЕ

НЕК СЕ ЗОВУ...

Африна и Жаре пред полазак на пут за Београд.

КУМОВИ СУ: ЕЛИЗАБЕТА СИМОНОВИЋ ИЗ ЗЕМУН-ПОЉА И СИНИША ЛАКИЋ ИЗ БАЊАЛУКЕ

Жирафе које су купили читаоци Политикиног забавника стигле су из жарке Гане у Југославију пре два месеца. Једно време су се одмарале у осјечком зоо-врту одакле су стигле у Београд где их је сачекао леп и удобан стан који се састоји од засебне високе куће величине 50 м² и великог зеленог дворишта од преко двеста квадрата. Прве комшије су им тапири, слонови и кенгури са којима су нови становници већ склопили добросуседске односе. Брига о животињама је потпуна, али има нешто што им недостаје – још нису добили имена. Зато су се побринули „Забавникови" читаоци који су послали толико лепих имена да би, чини се, могли да их поделимо свим жирафама Африке.

Највише има оних модерних као: Анди, Лео, Елза, Вики, Сузи, Дик, Лиз, Мери и слично. Нису изостала ни она према историјским личностима – Наполеон и Жозефина, Цезар и Клеопатра, или уметничка – Ромео и Јулија, Данијел и Брена, Циле и Џули. Има и кованица: Жир и Афа, Полит и Заба (Политикин забавник) или – Поли и Ник, али и оних чисто наших, домаћих: Жика и Живка, Тодор и Анђелија, Прока и Сока, Љубица и Михајло, Макса и Меланија, Тончек и Тончица... Предлагачима је очигледно машта била јака, па су се на списку имена нашла и оваква: Дуговратко и Дуговратка, Шарац и Шарка, Жарко и Жарка, Ведран и Ведрана, Сунчан и Сунчана, Жељка и Жељко, Туфи и Пегица, Бреза и Јаблан, Углопеглица и Крок. Сва су лепа, али је један Београђанин пронашао и име Свидригајло, а шта му оно значи то највероватније зна само несуђени кум. И даље следе: Фрале, Даца, Ити, Итица, Дарко, а читалац из Новог Београда предлаже и презимена: Живко Жирафинко и Живка Жирафинка. Појединци нису штедели труда, па су послали и по десетак имена, а мали Синиша из Бањалуке је испевао и песму:

Ако немаш моје слике,
ја сам Жирко из Африке!
Ја не познам шта је зима,
моје име је Африна!

У ужи избор специјални жири је изабрао ова имена: Жаре и Африна, Жељка и Жељко, Звездан и Звездана, Бреза и Јаблан, Фрале и Даца, Туфи и Пегица, Звончица и Цвијетко и Маша и Раша. После дугог размишљања већина чланова жирија је одлучила да се женка зове – АФРИНА а мужјак – ЖАРЕ. Кумови су: Елизабета Симоновић из Земун-Поља и Синиша Лакић из Бањалуке. Њима припада награда: једногодишња претплата на Политикин забавник. Свим осталим учесницима конкурса захваљујемо на труду и позивамо их да посете Африну и Жарета.

З. Меденица

ПАРАДАЈЗ–ВИНО

Нису сви сокови од парадајза. Неки сокови од парадајза су у ствари – вино...

До пре шест година Рон Мечон из Гернисија у Великој Британији био је узгајивач парадајза. Онда је посао кренуо низбрдо и Рон је схватио да нешто мора да мења. Пошто се у парадајз најбоље разумео, остао је при њему, али је уместо да узалуд покушава да нађе купце, почео да прави – вино. Ферментацијом, баш као што је и ред. На крају је Рон добио напитак који уопште не личи на сок од парадајза, а за који многи тврде да има укус „белог, немачког". Рон намерава да следеће године произведе 30 хиљада боца свог парадајз-вина.

ФАБРИКА БЕЗ РАДНИКА

У јапанском граду Нагоји пуштена је у рад прва фабрика без радника. Фабрика има осамнаест система робота који обављају посао за који би било потребно две стотине квалификованих радника. Читавом производњом руководи централни компјутер. Фабрика иначе израђује детаље за разне машине алатљике.

Грађење и опрема фабрике без радника захтевали су знатна финансијска средства, али ће се улагања исплатити за свега две године јер ће фабрика радити без прекида и дању и ноћу, без слободних дана.

ЗАКОН ЈЕ ЗАКОН

У индијској држави Махараштра студенту који би на испиту био ухваћен у преписивању или некој другој превари прети шест месеци затвора или казна од 500 рупија. За професоре који би некоме унапред дали испитне задатке предвиђена је двострука казна.

КАЈГАНА ОД 72 ХИЉАДЕ ЈАЈА

Четрдесетпетогодишњи Џозеф Хекет из америчког града Абилина је нека врста стручњака за прављење кајгане од 72 хиљаде јаја. Дотична кајгана справља се на ауто-путу – у конкретном случају бр. 83 недалеко од Болинџера у Тексасу – превртањем камиона. Малерозни Џозеф је, наиме, возач теретњака и десило му се, преврнуо се са све ломним теретом...

На задовољство случајних аутомобилиста који су се затекли на месту несреће, сва јаја нису се разбила. Пошто се Џозеф посаветовао са претпостављенима, путници-намерници добили су дозволу да спасу што се спасти да. И добар глас некипут брзо путује, па су из околних градова убрзо почели да пристижу у „караванима", камионетима, камионима...

Јаја баш нису улудо страћена, грађани су добро прошли, а и малерозни Џозеф у незгоди није задобио ни огреботину.

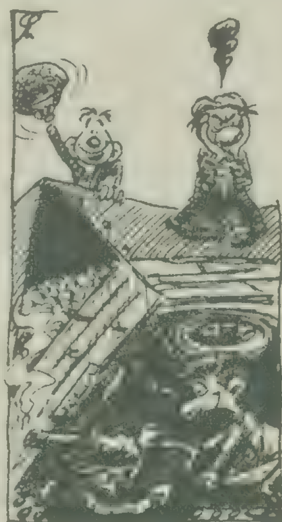

ОТКАЗ ЗБОГ СЛАТКИША

У балтиморску пошту поред уредно запакованих и затворених пакета, стизали су и они који би се, у путу, исцепали и отворили. Две службенице запослене сортирањем пакета имале су тако шансу да из раскупусаних пакета узму бомбоне, домаће колаче, чоколаде и друге слаткише. То можда и не би било тако страшно да њихови послодавци убрзо нису открили да оне кришом не отварају и уредно доспеле пакете. Злобници кажу да су ухваћене на делу у тренутку кад су наишле на неку пошиљку пуну чоколадних бомбона. Уста су им била толико пуна да нису успеле ни да се бране. На суду су изјавиле да су дневно просечно јеле по пола килограма слаткиша! Због ове слаткоманије добиле су по годину дана затвора и, наравно – отказ.

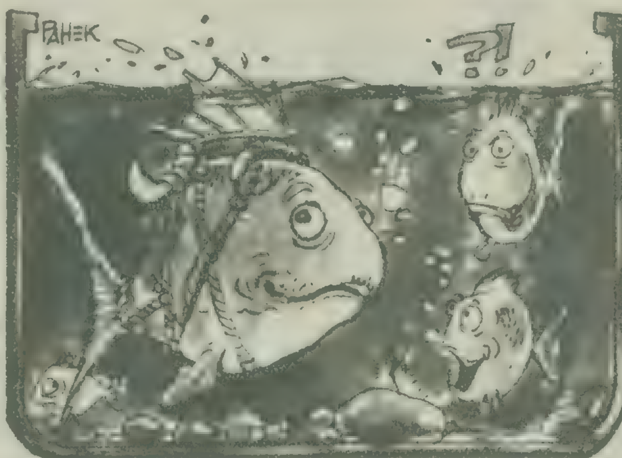

ЗЛАТНА РИБИЦА С ПРОТЕЗОМ

Човек који воли животиње свачему се досети кад треба да им помогне. Артур Шерленд из Тајвертона, у Енглеској, предано је бдео над својим златним рибицама и с љубављу их неговао. Чак је свакој дао име.

Једнога дана кад је мала, златаста Фрида завршила оштар двобој с Џулијом, остала је без главног леђног пераја. Више није могла живахно да плива, нити да одржава правац у води, углавном с трбухом нагоре, лежала је на дну акваријума.

Шерленд се није смирио док није смислио како да јој помогне. Веома брижљиво начинио је од лаке и танке пластике иста леђна пераја каква је Фрида имала, а на два места са сваке стране поставио је сићушне куке. Онда је изластиша извукао гумене нити и њих привезао за кукице са вештачким перајама. Тиме је протеза била готова. Кад ју је пажљиво навукао Фриди на леђа, она је опет могла нормално да плива – не баш као раније, али бар сигурна да јој више ниједна супарница неће појести пераја.

ПАС ВОДИЧ СЛЕПОМ ПСУ

Пре две године, овчарски пас Дигби приликом пада са стене повредио је главу и остао слеп. Његова власница двадесетосмогодишња Кристи Тук из Средње Енглеске, није могла да гледа како Дигби беспомоћно по цео дан лежи и повремено тужно цвили, па је одлучила да му помогне.

Мањег мешанца Свипа, који је одрастао с Дигбијем, Крис је научила да буде водич свом слепом пријатељу! Свип је брзо схватио свој задатак. Сад та два стара другара тричкарају по околини и залазе у насеље. Ако Свип види да им у сусрет долази неки велики и љут пас, брзо мења правац и одводи слепог Дигбија у безбедну зону. На мање псе не обраћа пажњу. Крис каже да је Свип запамтио које дрвеће је Дигби нарочито волео док је видео – па га тамо одводи да их залива.

УЦЕНА

Недавно се маса света скупила на једном тргу у Боготи у Колумбији. А имала је шта и да види: супруга једног службеника градске управе стајала је на улици као од мајке рођена. То је био њен начин да протестује што јој муж не даје довољно новца за гардеробу.

Шкрти муж Хуан Алфонсо Сера сазнавши за побуну истрчао је из канцеларије као луд и пред свима гласно обећао да ће јој убудуће давати веће суме за гардеробу. Тек тада је пристала да се обуче и да, са парама које је морао одмах да јој да, оде у прву радњу.

ЈА САМ СНУПИ, РУКЕ УВИС!

Када се криминалац забарикадира у радњи, снајперска ватра погоди недужног грађанина или када темпирана бомба откуцава последње секунде, полиција Сан Франциска без размишљања шаље специјалног агента на лице места. Прво га, додуше, укључе у струју...

Робот за борбу против криминала назван Снупи има даљинско управљање, видео-камеру, аудио и светлосни систем, једну моћну челичну канџу, пушку са ласерским нишањењем и гајтан дугачак сто метара. У стању је да се пење уз степенице, а кад крене у акцију чини то максималном брзином од 8 километара на час.

Снупи је најомиљенија „особа" специјалне јединице полиције у Сан Франциску: он ступа у акцију тамо где би људски живот могао бити опасно угрожен. Зна све: да демонтира бомбу, обузда

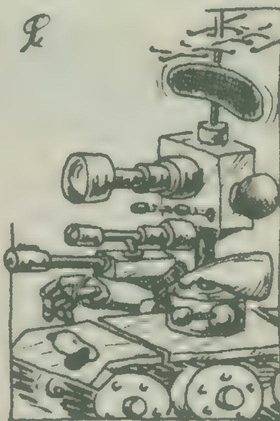

револвераша, да под снајперском ватром са улице извуче рањеног полицајца или грађанина...

Недавно је овај специјални агент који необично подсећа на мали тенк добио задатак да савлада човека који се забарикадирао у једној радњи и одатле пуцао на улицу. Специјални агент Снупи је прво челичном канџом провалио врата, онда је својом просечном брзином ушао унутра, а потом су по улици коначно престали да фијучу меци...

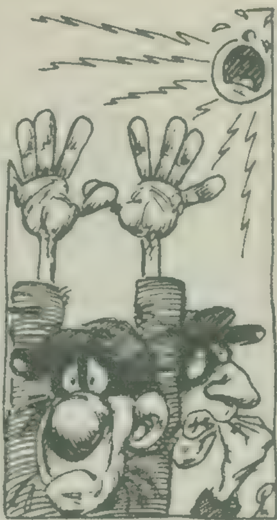

БЕБА ЕФИКАСНИЈА ОД ПОЛИЦИЈЕ

Недавно су два лопова упала у један луксузни стан у западном Берлину. У апартман су ушли ноћу прескочивши ограду и успузавши се олуком до отвореног прозора. У џак су натрпали драгоцености које су им биле при руци. Кад су већ мислили да је све у најбољем реду из суседне собе заплакала је беба. Родитељи су се пробудили, устали и имали су шта да виде: двојицу збуњених лопова толико је уплашио и изненадио бебин плач да су се предали без речи. Беба од седам месеци сасвим случајно послужила је као – одличан полицајац!

МОЛИЈЕРОВ ГРАД

„Градић из времена Луја XIV" – тако гласи натпис на улазу у француски град Пезнас у департману Ероу. Пезнас је претворен у музеј под отвореним небом у коме заиста влада атмосфера 17. века. Старинска камена здања, радњице у којима се продају производи ковача, дувача стакла, топионичара, ткача – све у традицији минулих векова. Још је историчар Плиније Старији писао: „Вунене тканине из Пезнаса могу да конкуришу најбољим тканинама Римске империје". Али, Пезнас није само град-музеј, чувен је можда још више по томе што је то прави Молијеров град. Овде се може купити намештај „молијер", у ресторану „Молијер" послужиће госта веома укусним специјалитетима, жеђ се може утолити у подруму где служе „молијерска вина". Најзад, путник може да се одмори на клупи крај споменика Молијеру.

Жан-Батист Поклен родио се, додуше, у Паризу, али је, кажу, Молијер постао у Пезнасу. Ту је, поносе се житељи Пезнаса, стекао покровитељство принца Контија, ту је написао „Тартифа", „Уображеног болесника", „Господина де Пурсоњака"...

Успомену на великог комедиографа град чува као светињу и од свих позоришних жанрова највише гаји комедију. Извођење комедија (и то не само Молијерових) на улици претвара се често у веселе процесије које трају данима.

КО ТО НОСИ ЗВОНИК?

Носе га радници, али не сами као што би се на први поглед рекло. Они у ствари само помажу циновској дизалици да звоник новосаграђене цркве у Канзас Ситију висок седамнаест метара спусти тачно на средину крова.

МАЛО МАЛО, ПА У ШОЉУ

Број људи који од социјалног траже надокнаду за сломљене, изгубљене и на други начин непоправљиво уништене вештачке зубе и вилице толико је велики у СР Немачкој да је у овој земљи основан посебан комитет са задатком да испита узроке ове (скупе) појаве. Испоставило се да вештачки зуби најчешће страдају у спорту. Друге на листи криваца су – WC Сваки час некоме унутра бућне вилица...

ЈАПАНСКИ ШИНКАНСЕН У КАЛИФОРНИЈИ

Док Французи нису произвели свој суперекспресни воз и отворили линију Париз–Лион, јапански воз назван „шинкансен" био је најбржи на свету. Али, Јапанци се не брину јер је француски воз бржи од њиховог за само неколико десетина километара на час, а шинкансен је јурио 210 километара на сат још пре двадесетак година када је конструисан. Ништа неће бити лакше него престићи Французе, тврде у Токију, „ми ипак имамо дуже искуство".

Ову чињеницу изгледа признају и Американци јер су недавно од Јапанаца наручили да изграде први суперекспрес на територији Сједињених Америчких Држава. Први амерички шинкансен биће готов за пет година а саобраћање на линији између Лос Анђелеса и Сан Дијега. Пруга између ова два америчка града дуга је 210 километара, а ту раздаљину воз ће прелазити за мање од сат јер ће јурити брзином од 260 километара на час. Воз ће превозити око четрдесет хиљада путника дневно и правиће око педесет вожњи током дана, али је, кажу, много важније то што ће изградња специјалне пруге, станица и свега што уз једну нову пругу иде, „створити" послове за бар сто хиљада људи, што је у великој америчкој беспослици можда и најважнија ствар.

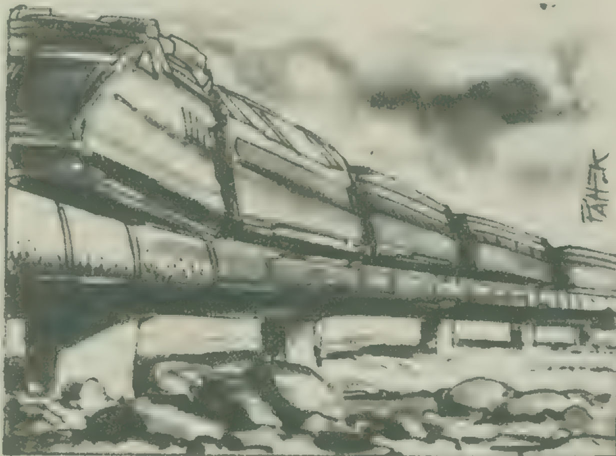

Локидова визија путничког [illegible] бржег од звука није [illegible]: [illegible] захтевају моторе [illegible] снаге.

НАЈСКУПЉИ ПУЦАЊ

ПУТНИЧКИ АВИОНИ БРЖИ ОД ЗВУКА НИСУ ДАЛЕКА БУДУЋНОСТ. МЕЂУТИМ, ЉУДИ ИХ НЕЋЕ: ГУТАЈУ ГОРИВО, СТВАРАЈУ НЕПОДНОШЉИВУ БУКУ, А ПУТНИК МОЖЕ УЋИ У ЊИХ САМО С ТАШНОМ У РУЦИ

Ако у називу суперсоничног путничког авиона конкорд има неке симболике – име је добио по Конкордији, римској богињи слоге – онда у његовој употреби нема ничег мање од те исте слоге. Конкорд су заједнички пројектовале и градиле Француска и Велика Британија, да би, после огромних улагања и када је авион већ био готов, схватиле да то није летелица за путовање. Авион је остављао импресиван утисак, красила га је и основна одлика – брзина, па ипак нико није хтео да га купи. Што је био прескуп – којекако, али трошкови експлоатације... људи су се хватали за главу – конкорд је „гутао" сам себе. И не само то, бука коју ствара толика је да су Сједињене Америчке Државе једва дозволиле да слећу на њујоршки аеродром „Кенеди" и то тек после неколико интервенција француске и британске владе. Да није лета преко Атлантика, авион не би зарадио ни за плате пилота.

Зла судбина конкорда и тупољева

Не зна се тачан податак, али је извесно да тренутно у свету не лети ни десет конкорда. Имају га (јер морају) превозничке компаније земаља које су у њега уложиле басносломан новац: британски „Бритиш ервејз" и француски „Ер Франс". И док француска компанија губитке на њему покрива смањењем броја летова и зарадом на другим авионима, „Бритиш ервејз" се крпи милошћу владе која га је ослободила давања дажбина, а то је читавих 60 одсто трошкова које конкорд начини.

Совјети су практичнији: они су свој суперсонични путнички авион тупољев-144 по кратком поступку уклонили из саобраћаја. Склопили су, како се верује, само два примерка. Сада оба чуче у неком хангару.

Тако пролазе конкорд и тупољев-144, браћа близанци, једини до сада конструисани путнички авиони бржи од звука. И мада су искуства с њима лоша, конструктори и велики светски произвођачи летелица не одустају од идеје да људи у блиској будућности путују претежно надзвучним авионима. Знање и искуство не недостају, али се у новцу знатно заостаје за теоријом – нико не жели да га да. Чак су и Сједињене Америчке Државе ставиле тачку на досадашњи труд познате Националне управе за ваздухопловство и васиону – НАСЕ на изради суперсоничног путничког авиона. Руководећи људи у НАСИ нису се предали: већ готове планове одложили су у сеф да сачекају боље дане.

Мекдонел Даглас, Боинг и Локид не одустају. Истина, још се није стигло до опипљивих резултата, све је у сфери проучавања и

Најближи стварности: суперсоник фирме Мекдонел Даглас назван АСТ треба да лети брзином од 2,2 маха и без слетања превалује око девет хиљада километара.

цртежа или лабораторијских испитивања.

Премало.

Стручњацима је јасно да путнички авион бржи од звука може да донесе зараду превознику само ако лети са најмање 250 путника и на рути дужој од 10 хиљада километара. На таквом путу требало би да мотори троше знатно мање горива од постојећих и буком не нарушавају човеков мир. Руту и путнике није тешко обезбедити, проблем је мотор који бесомучно пије гориво. Ролс-Ројсов „олимпус 593" уграђен на конкорду троши 15 пута више од мотора произведеног за било који класични путнички авион, а да би конкорд понео огромну количину погонске течности потребан је простор. Због тога за користан трик и Прат-Витни. За њихове стручњаке изазов је велики. Прилично су одмакли у послу, Џенерал електрик корак испред Прат-Витнија. Прва фирма експериментише са мотором променљивог циклуса ознаке VCE, а друга са мотором CDFS који има посебну расподелу компресора ниског и високог притиска.

2,2 маха са 350 путника

Одбојност према суперсоничним путничким авионима јавља се и због буке коју изазивају њихови мотори. Кад загрме, не сме им се прићи без штитника за уши. Проблем није нерешив, конструктори знају одгонетку: треба начинити мотор са малом разликом у брзини изласка, односно мешања издувних гасова испред и иза летелице. Промена притиска мења се страховито брзо. При брзини од 2 маха и на висини од 18 километара притисак на спољне зидове авиона је 10 килопонди по квадратном метру површине. И на тако великој висини на земљи се пролама бука у пречнику од 150 километара!

Обликовањем летелице притисак се може смањити на половину, мада на њега утиче и тежина авиона, висина на којој се креће и струјање и влажност ваздуха. У погледу аеродинамичности конкорд и тупољев-144 нису положили испит: лепи су за око али гутају гориво и буком делују разарајуће на човекове живце. Дагласов пројект највише обећава: повијене линије трупа и крила његовог супер-

Пројект НАСЕ предвиђа уградњу синтетичких материјала у поједине делове авиона, али планови су одложени за боља времена.

терет остаје само 6 процената. Поређења ради: на чувеном Боинговом џамбо-џету „747" простор за користан терет износи 27 процената. Испада да се конкордом може путовати само са ташном у руци.

Произвођачи летелица никад не започињу посао на новом типу без договора са провереним фирмама за конструкцију мотора. Разлог је једноставан: мотор не постоји сам за себе. Његову величину, снагу и потрошњу одређује сопствена конструкција, али у равној мери и аеродинамичност целе летелице, првенствено крила на која делује сила узгона. Слично је са човеком који трчи: ако му ветар дува у леђа – кретање се брже, у супротном успораваће и трошити већу снагу.

Пројектовању суперсоничних путничких авиона прикључили су се и најпознатији светски произвођачи мотора Џенерал елек- са спољним ваздухом. Мотори авиона који спорије лете имају, на пример, турбину са великим лопатицама, па кроз комору за сагоревање прође петина проточне количине ваздуха.

Аеродинамичност пројектованих суперсоничних путничких авиона голема је, готово несавладива препона јер је предвиђено да они лете брзином два пута већом од звука, односно 2.400 километара на час! Том брзином сада лети само неколико типова ратних ловаца. Они носе по једног човека. Дагласов суперсоник треба да укрца 350 путника и поврх тога терет!

Свако пробијање звучног зида праћено је јаким звуком, који личи на пуцањ. Том приликом јавља се више узастопних промена притиска. Ствара се фронт ваздушних таласа, а цео процес завршава формирањем ваздушне купе соника подсећају на галеба. Узгон је побољшан за 20 процената у односу на класичне путничке авионе.

Посебни тимови баве се проучавањем смањења масе. Сасвим разумљиво: лакши авион – мања потрошња горива, већи долет и корисна носивост. Решење је потражено у „свемогућој" пластици ојачаној графитним влакнима. Додуше, пластични авион још нећемо имати, али ће синтетика бити веома присутна у појединим његовим деловима.

Стручњаци настављају да експериментишу. Од склапања бар једног суперсоника предвиђеног пројектом Боинга, Дагласа и Локида – за сада нема ништа. Слике које доносимо само су дело вештог цртача. Кад авион пробије звучни зид, зачује се јак пуцањ. Један конструктор Локида рекао је да је то – најскупљи пуцањ!

М. Тодоровић

„ЗАБАВНИКОВА" ЕНЦИКЛОПЕДИЈА ЛЕКОВИТОГ БИЉА

САЛЕП

(кртоле разних врста каћуна из родова: Орцхис, Опхрис, Платантхера, Гимнадениа, Анацамптис i dr.), Orchidaceae

Народна имена: она су веома бројна за разне врсте поменутих родова. Навешћемо их груписано: вранак, врањак, горов цвијет, гороцвијет, дивљи кромпир, дишећа, мошњица, јурјевица, јурјевке, каћун обични, каћунак мирисни, качји језик, кокотек, куковец, куковица, куковца, маргарид, отрочник, подримунак, селеп-каћунак, цепетец, цептец, челадаста куковица, мледац, вимењак, воловод, драгољуб, коњске уши, лијепа госпица, лијепа фрајла, мали воловод, муховник, мушник, тролиста, крижни корен, крстеница, крстова рука, крстова шака, крсторука, кукавичји вез, кукавични вез, уковично перје, шаруља, широколиста кукавица, кочијица, лијепи пољски муж, мушја кукавица, пуковца, свраћији лук, црвени врањи лук и др.

Опис биљке

Каћуни су наше мале дивље зељасте, дуговечне и врло лепе и шаролике биљке. Имају кратку праву стабљику и два или више дугуљаста, сочна листа који су цела обода и завршавају се тупо, а нерви су им паралелни и лучни. У неких врста лишће је пегаво. Цветна дршка на врху носи растреситу цваст – киту веома лепих неправилних цветова разноврсних боја (светлоплава, тамноплава, модра, љубичаста, бела или од више боја). Због ове разноликости по боји цветова, тешко се распознају међусобно. Цвета преко целог лета. У доба цветања каћуни имају по две кртоле под земљом које су једна уз другу. Стара кртола је већа али је смежурана. Из ње је те године избила стабљика. Млада кртола је мања али једра, светлије боје и има на врху пупољак. Кад биљка донесе плод, надземни делови угину, стара кртола се сасвим смежура, а млада презими и из ње избија на пролеће нова биљка.

Налазишта

Биљке обилно расту на планинским ливадама и пашњацима и својим бојама и изгледом цветова (орхидеје) прави су украс ових терена.

Берба

За време цветања или после цветања (мада их је онда тешко распознати) ваде се младе кртоле из земље, оперу хладном водом, ставе у мрежу и попаре потапањем у врелу воду, а затим суше. На овај начин униште се ензими непожељни за лековите састојке, губи се горчина и неугодан мирис свежих кртола. Кртоле имају различите облике: кугласте, дугуљасто-јајолике, шапасте

Употреба

Од салепа се израђује салепова слуз која се пије као благо средство против катара у желуцу и цревима и против пролива. Ова слуз делује и против кашља. На Оријенту и код нас у јужним крајевима земље справља се од кртола посластица и хранљив напитак „салеп". Салеп куван у води или млеку често осладе медом и додају зачине од тропских биљака (ђумбир, исиот) и продају вруће као нешкодљиво, хранљиво и здраво пиће и храну која је лако сварљива. Салеп је природно и ефикасно средство код досадних дечјих летњих пролива који исцрпљују млади организам

Проф. др Момчило Горуновић

УБИСТВЕНИ

ПРВИ ДРАМАТИЧАН СУСРЕТ ИЗМЕЂУ БОКСА И КАРАТЕА

После првог светског рата био сам први секретар америчке амбасаде у Токију. Из тога времена остала ми је у најживљем сећању борба на живот и смрт између мог пријатеља из амбасаде, капетана Варена Клера и првака каратеа јапанске војске.

Јапански министар рата генерал Угаки, замолио је једном приликом Клера да на Војној академији у Токију покаже Јапанцима тада необичан амерички спорт – бокс. Млади војни аташе је пристао јер му је заузврат било дозвољено да посматра метод наставе и тренинг каратеа у јапанској војсци.

– Организоваћу један сусрет између вас и стручњака за карате – рекао му је генерал.

Борба на живот и смрт

Следеће недеље Клер је боксовао и тренирао са мном сваког дана по десетак минута. Срећом, он се дуго бавио тим спортом и имао је добру физичку кондицију. Још ми није било јасно да нас не чека пријатељски сусрет већ нешто сасвим друго.

... смо на велико игралиште Академије. Генерал Угаки нас је представио престолонаследнику (данашњем цару Хирохиту). Били смо веома изненађени кад смо видели да је и он дошао.

Иза виших официра у униформама стајало је четири стотине официра у дресовима. Мало касније ушло је још четрдесет официра који су дошли са вежбе, све снажни и здрави момци. Имали су на себи само гаћице, опасач и шлем. Генерал Угаки позва између њих једног официра отреситог изгледа.

– Представљам вам капетана Китамуру – рече Клеру. – Он је шампион краљевске јапанске војске у каратеу и ваш противник.

Клер пружи руку, али Јапанац не пружи своју. Уместо тога, дубоко се поклони.

У меморандуму који смо раније предали генералу Угакију Клер и ја смо објаснили да борба треба да се одвија у рундама од по три минута и без проглашавања победника; Јапанци тада нису приговорили. Али, сада се генерал опет умешао.

– Организујући овај сусрет – рече генерал – желео сам да се покаже до које мере је карате користан у поређењу са боксом. Зато сматрам да ће то бити права борба а не само обичан тренинг. Борба се неће завршити све док један или други противник не буде онеспособљен за борбу или одустане. У противном, сусрет не би ништа показао и не би се добио жељени закључак.

Тако је, у ствари, уговорена борба на живот и смрт. Рунде су продужене на пет минута и речено је да борбу губи онај ко остане да лежи на поду до избројаних десет.

Генерал је показао на два круга нацртана кредом, удаљена око 6 метара један од другог:

– Остаћете свако у свом кругу до ударца у гонг – објасни генерал – онда нападајте.

Прва рунда

Китамура је имао диван стас: 1,83 м, 90 тежине, широка рамена. Имао је шаке тврде као челик, очврсле од дугогодишњег тренинга у каратеу: био је у стању да надланицом пресече цепаницу. На себи је носио традиционални костим јапанског борца: платнени капутић с кратким рукавима и гаће с подврнутим ногавицама.

Клер је био висок 1,85 м, тежак 82 кг, прави тип младог борца. Имао је чврсте и еластичне мишиће, а трбух раван као даска. На себи је носио старе купаће гаћице.

– Банг! – гонг је дао знак.

Обојица су се полако примицали један другом. Знао сам да је Клер на опрезу од ударца у доњи део тела. Изненада, такав ударац је и добио. Брз као муња, Јапанац га је докачио по спољној страни леве бутине. То је оставило траг: велику црвену мрљу.

Борба је била у пуном јеку: напад и одбрана, ударац и одмор. Сваких неколико секунди борци су опрезно стартовали и повлачили се. Онда је Клер одлучно ударио Китамура десном руком у јабучицу. Јапанцу свакако то није пријало јер му се очи обилно овлажише. Од тог тренутка било је јасно да има само једну мисао: измрцварити и уништити противника. Изненада је ударио с обе руке. Ударцем леве руке, голе и тврде као челик, погодио је Клера управо изнад очију, а онда ју је муњевито спустио наниже и огулио му кожу с носа. Десном је ударио у мишиће Клерове леве подлактице.

У истом тренутку Клер је употребио десни аперкат. Развукао је по истуреној бради Јапанца и замало му је откинуо нос.

Ударац у гонг. Каквих је ово било пет минута!

Китамура се вратио у свој круг и чучнуо. Из носа му је куљала крв. Ни секунда није скидао очи са Клера. Са дугом модрицом преко чела и са поцепаном кожом на носу, Клер је изгледао као да га је неко бичем ошинуо преко лица.

– Досад ти још ниједан тврд ударац није оставио знак – рекох му да га охрабрим.

– Значи, неко ме досад гађао камењем – одговори Клер.

Опет ударац у гонг.

Одједном је Китамура подигао увис десну руку и, у тренутку кад је Клер подигао леву руку да одбије ударац у главу, Јапанац је тако страшно замахнуо и ударио у његову леву страну груди, да је готово као урлик излетео дах из Американчевих плућа. Изгледало је да ће други ударац значити свршетак.

Али, две ствари су спасле Клера: његова ванредна физичка кондиција и чињеница да се Јапанац толико нагнуо напред да је изгубио равнотежу, па није могао да примени за-

УДАРЦИ

вршни захват каратеа.

Клер је успео да се прибере од ударца и почео да поскакује око непријатеља. Приметио сам да се удаљеност између њих смањује. Јапанац се спремао да зада последњи ударац

Изненада, он је поново ударио Клера у доњи део тела. Овај ударац му је био наплаћен снажним левим поготком у главу после којег му је опет покуљала крв из носа.

Разбешњен, Китамура је почео да удара Клера по лицу. Ударао је рукама много чешће него неко ко обично практикује ову јапанску борбу. Знао је да ови ударци нанесени руком много боле.

Клер је на поду!

То му је било враћено, уосталом, по основној лекцији из боксерске тактике. Клер га је ударио левом, а онда унакрсно десном, право у јагодичну кост. Јапанац се затетурао. Први пут сам тада на његовом лицу видео сенку зебње.

Али тог тренутка Клер је направио прву грешку. Увек се повлачио после задатог ударца, поскакујући, тако да Јапанац није могао да примени фатални ударац каратеа. Али сад, видећи да је Јапанац збуњен, учинило му се да је то одлична прилика, па је поново покушао да завара левом, а удара десном. То га је замало коштало пораза, а можда и живота.

Обдарен ванредним инстинктом борца, Китамура је открио интуицијом механизам један-два, леви ударац, па одмах десни. Његово „шесто чуло" осетило је да ће се ово поновити. Привикнут дугогодишњим тренингом да готову несрећу претвори у победу, кад је Клер, ударио левицом, Јапанац се покренуо муњевитом брзином. Одједном се видео Клер како се окреће на Јапанчевим леђима, лети кроз ваздух и главачке пада на тврд под уз туп ударац. Остао је лежећи на леђима непомично.

Четири стотине јапанских гледалаца изражавало је радост. Кличући Китамура је скакао увис и бучно се пљескао по бутинама.

Неко је почео да броји: „Ики! Ни! Сан! – један... два... три...

Погледао сам на сат. Рунда је трајала више од пет минута. Показао сам на штоперицу и почео викати.

– Банг! – ударац у гонг. Али Клер га уопште није чуо.

Покушавао сам да га дозовем к свести. Био је то тежак тренутак. Затрептао је капцима и отворио очи. Нагнуо сам се над њим.

– Верујеш ли да можеш наставити? – упитах га.

– Твоје ме лице не охрабрује много – одговори ми.

Неочекиван крај

Док сам му помагао да устане, видео сам да му је лице бледо од шока и беса. Задобио је страшан ударац и био је бесан на себе, на Китамуру и на мене. Али кад ме погледао, осмехнуо се. Разумео сам да са земље устаје тврд борац.

– Држи се мало по страни! – рекох му.

Још један ударац у гонг.

Китамура се опет ударио по бутинама и појурио из круга као изгладнели црни пантер. Био је самоуверен и више уопште није изгледао као противник. Приближио се Клеру, а онда му, смејући се, окренуо леђа. Публика се смејала

– Бака но јо на – рече Клер поспрдно. То буквално значи глупак, али за Јапанца је то један од најпрезривијих епитета.

Китамура се окрете у месту, његово лице је изражавало мржњу и окрутност. Левом шаком удари Клера право у лице изнад очију. Гомила је задовољно викала.

Китамура се сагнуо. Био је спреман да зада последњи ударац. Гледаоци су се примакли, њихове су очи жељно очекивале Али и Клер је осетио да је дошао прави тренутак. Видео сам да се спрема да одбије напад. Не верујем да је Јапанац давао неки значај Клеровој подигнутој десници.

Китамура је почео да га удара са обе шаке по рукама, врату, лицу, свуда где је доспео. Клер је трпео ударце. Онда је покушао слабу подвалу левицом. То је Јапанац и чекао. Муњевито се помакао. Требало је да се тачно понови иста ствар из друге рунде и то би био крај. Али Клеров мозак је за секунд радио брже од Јапанчевог. У тренутку кад се Китамура нагнуо напред, добио је пун ударац у лице: 82 kg мишића, покренутих мржњом. То га је потресло од главе до ногу. Широко је размахнуо рукама, а дах му је, кропћући, излетео кроз разбијене зубе.

Онда је Клер поновио исто. Овог пута, упућен свом снагом, ударац је био немилосрдан, убиствен. Уз жесток тресак, погодио је Јапанца тачно у врх браде. Китамура се као клада срушио на тле.

Престолонаследник и генерали честитали су Клеру, али од оног што су рекли нисмо чули ништа. Био сам сувише узбуђен од весеља, а Клер је био близу потпуне несвести као и његов непријатељ.

А УЈАЦИ?

– Стварно је срамота како живимо – жали се супруга свом мужу. – Твоја мајка плаћа нам стан, моја

грејање и телефон, сестра ми сваког месеца шаље новац за храну, тетка нам купује одело. Не можемо тако даље, слажеш се?

– Мислим да си потпуно у праву, то је права срамота – мирно одговори муж. – Имамо два ујака који нам не дају ни марјаша!

ПРАВИЛА ИСТОРИЈЕ

Познатог француског генерала питао је једном неки новинар да ли је тачно да је, као што се прича, извесну битку, чија се победа приписује њему, у ствари добио његов први заменик.

– Не знам – одговорио је генерал – али знам једно: да је битка изгубљена, ја бих био тај који ју је изгубио.

СТВАР ИЗБОРА

Неки моћни шеик осудио је једног човека на смрт, али му је дао реч да, у знак признања за неке услуге учињене у прошлости, може да изабере начин на који ће умрети.

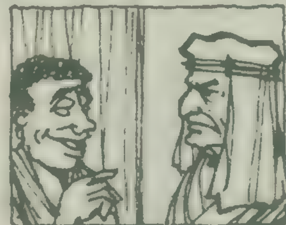

Осуђеник је изразио своју најдубљу захвалност и, пошто је мало размислио, рекао да би највише желео да умре од – старости.

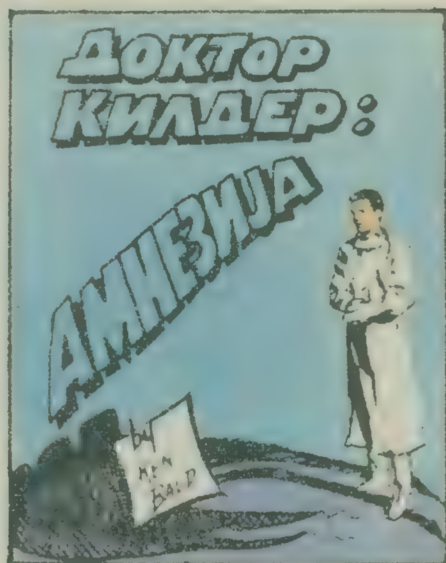
ДОКТОР КИЛДЕР:
АМНЕЗИЈА
by KEN BALD

БУДАЛО! ШТА МУ ВЕЗУЈЕШ УСТА КАД ЗНАШ ДА НЕ МОЖЕ ДА ПУСТИ НИ ГЛАСА! А ТАКОЂЕ НЕ ЗНА НИ КО СМО...

ШШШ! ЧУЈЕМ НЕКА КОЛА! ТО СЕ СИГУРНО ВРАЋА ОНАЈ ВРАШКИ ДОКТОР!

ДОКТОР ГИЛЕСПИ НЕ БИ РИЗИКОВАО ДА МЕ ПОЗОВЕ ИЗ БОЛНИЦЕ ГДЕ ПОСТОЈИ МОГУЋНОСТ ДА НЕКО ПРИСЛУШКУЈЕ...

...И ТАКО ОТКРИЈЕ ГДЕ СКРИВАМО ТОМАСА... ОНАЈ КАПЕТАН ЈЕ СПРЕМАН НА СВЕ...

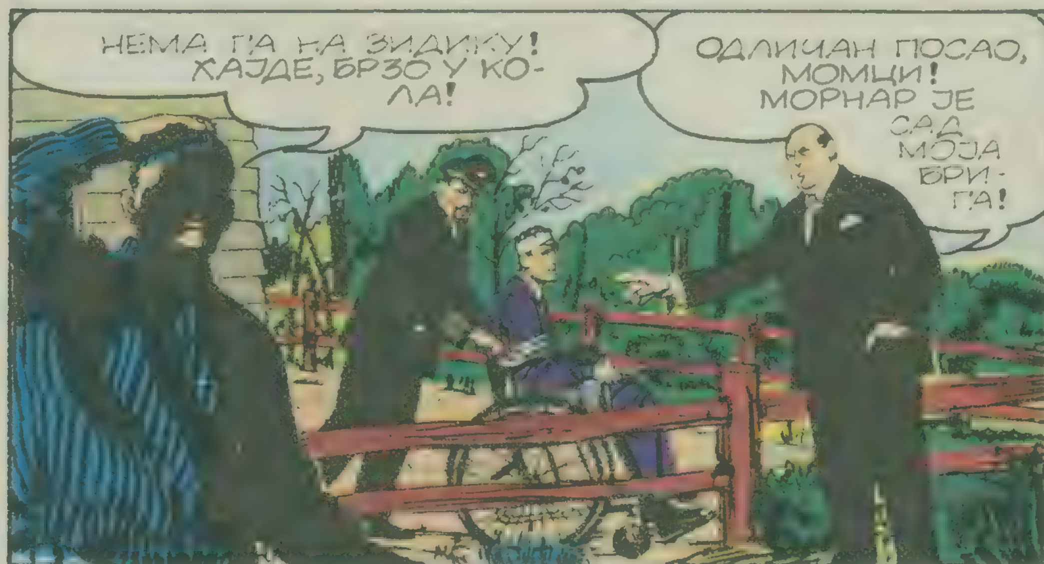
НЕМА ГА НА ЗИДИКУ! ХАЈДЕ, БРЗО У КОЛА!
ОДЛИЧАН ПОСАО, МОМЦИ! МОРНАР ЈЕ САД МОЈА БРИГА!

ОДЈЕДНОМ СТРАХОВИТ БОЛ ПРЕСЕКАО ЈЕ МЛАДОГ МОРНАРА. ОСЕТИО ЈЕ ОПАСНОСТ, И СЕТИО СЕ КАПЕТАНОВОГ ЗЛОЧИНАЧКОГ ЛИЦА - И...

УПОМОЋ!

KEN BALD 10-4
ИДУЋЕГ ПЕТКА: ПРИЧА

КРСТАРИЦА GALACTICA

ПРЕ ВИШЕ ХИЉАДА ГОДИНА ЉУДИ ИЗ УДАЉЕНИХ КРАЈЕВА СВЕМИРА ОСНОВАЛИ СУ У КОСМОСУ ДВАНАЕСТ КОЛОНИЈА.

САДА, У СЕДМОМ МИЛЕНИЈУМУ, МИРОВНЕ СНАГЕ ИЗ ТИХ КОЛОНИЈА ПОВЕРОВАЛЕ СУ ДА СУ УСПЕЛЕ ДА ОКОНЧАЈУ ХИЉАДУГОДИШЊИ РАТ СА ЦАЈЛОНЦИМА, БИЋИМА ОД МЕТАЛА, КОЈИ ЖЕЛЕ ПРОПАСТ ЉУДСКЕ РАСЕ.

И КАД ЈЕ ИЗГЛЕДАЛО ДА ЈЕ ДОШЛО ДО ПРИМИРЈА, ЦАЈЛОНЦИ СУ НАПАЛИ ПЛАНЕТУ КАПРИКУ И РАЗОРИЛИ ЈЕ.

ФЛОТА СА СВЕМИРСКЕ КРСТАРИЦЕ ГАЛАКТИКЕ СТИГЛА ЈЕ КАСНО...

ВЕСТ О УНИШТЕЊУ КАПРИКЕ СТИГЛА ЈЕ ДО СВИХ КОЛОНИЈА ЉУДИ. УБРЗО СУ СЕ ОКУПИЛИ СВИ ПРЕДСТАВНИЦИ ПЛАНЕТА ЦЕМОН, ВИРГО И СКОРПИО...

... А МИ ОВДЕ ПРЕДСТАВЉАМО СВЕ ДОСАД ПОЗНАТЕ КОЛОНИЈЕ ЉУДИ, СЕМ ЈЕДНЕ! ОНА НАМ ЈЕ ПОЗНАТА САМО ИЗ СТАРИХ СПИСА...

НЕМАМО ДРУГОГ ИЗБОРА СЕМ ДА ПОТРАЖИМО ТО ПОСЛЕДЊЕ УТОЧИШТЕ ЉУДИ И ЗАТРАЖИМО ЊИХОВУ ПОМОЋ!

АЛИ, ЗАПОВЕДНИЧЕ...

ПОРУЧНИЧЕ СТАРБАК, ИМАТЕ ЛИ ПИТАЊЕ?

ЗАПОВЕДНИЧЕ АДАМА, ПРОБЛЕМ ЈЕ У ТОМЕ ШТО ИМАМО МАЛО ГОРИВА И ЈОШ МАЊЕ ХРАНЕ!

А ТРЕЋИНА БРОДОВА НЕ МОЖЕ ДА ПОСТИГНЕ БРЗИНУ СВЕТЛОСТИ! КО ЗНА ДА Л' ЋЕ И НАШИ ПОТОМЦИ УСПЕТИ ДА ПРОНАЂУ ТУ ТРИНАЕСТУ КОЛОНИЈУ, АКО УОПШТЕ ПОСТОЈИ!

ЗАПОВЕДНИЧЕ, ГДЕ ЈЕ ТА ТРИНАЕСТА КОЛОНИЈА?

НЕ МОГУ ТАЧНО ДА ВАМ КАЖЕМ, АЛИ ЗНАМ ДА ЈЕ ИЗВАН ОВОГ ЗВЕЗДАНОГ СИСТЕМА, У ГАЛАКСИЈИ СЛИЧНОЈ НАШОЈ...

... НА ПЛАНЕТИ КОЈА СЕ ЗОВЕ ЗЕМЉА!

УБРЗО...

ХЕЈ! ТИШИНА ТАМО! ИСПИТУЈЕМ СА КОГ БРОДА ЦУРИ СОЛИЈУМ!

ШТАА? ТА МАТЕРИЈА ЈЕ ОПАСНА! ИСКРЦАЈМО СВЕ БРОДОВЕ КОЈИ СУ НЕИСПРАВНИ!

ТАМАН ПОСЛА, СТАРБАЧЕ! ОНДА БИСМО ОСТАЛИ БЕЗ ИЈЕДНОГ!

НАПРОТИВ! ПОКУШАЋЕМО СВЕ ДА ИХ ПОПРАВИМО! НАМА ЈЕ САДА ПОТРЕБАН СВАКИ БРОД, СВАКИ ЧОВЕК!

СВАКИ БРОД?! АЛИ...
ЧУО СИ НАРЕЂЕЊЕ, ДРУГАР, И ПРЕСТАНИ СВЕ ДА КОМЕНТАРИШЕШ!
ОКЕЈ! ИДЕМ ДА ВИДИМ КАКО СТОЈИМО СА ЗАЛИХАМА ХРАНЕ!
КАКО САМ ОБАВЕШТЕН, ИМАЋЕМО ЈЕ...
... ЗА... О, НЕ!
ПОМОЗИ НАМ! МОРАШ ДА НАМ ПОМОГНЕШ!
С... СТАНИТЕ! СТАРБАЧЕ, БУМЕРЕ!
ГДЕ ЈЕ ХРАНА! ОБЕЋАЛИ СТЕ НАМ ХРАНУ И ВОДУ!
ДВА ДАНА НИСМО ЈЕЛИ! ВИ СТЕ НАС ЗАБОРАВИЛИ! УМРЕЋЕМО ОД ГЛАДИ!
ПОВУЦИТЕ СЕ!
ЉУДИ СУ ПОДИВЉАЛИ!
НИЈЕ НИ ЧУДО! ПРЕЖИВЕЛИ СУ НАПАД НАЈЛОНАЦА И НАГЛЕДАЛИ СЕ УЖАСА!

СЛУШАЈТЕ МЕ! НИСМО ВАС ЗАБОРАВИЛИ И НЕЋЕТЕ УМРЕТИ!
ЗАТО СМО И ДОШЛИ... ДА САЗНАМО КОЈИ СУ ВАШИ ПРОБЛЕМИ!
ИМА ИХ МНОГО БЕЗ ХРАНЕ СМО...
... И ЛЕКОВА, А С НАМА СУ И РАЊЕНИ И БОЛЕСНИ!

ШТА КАЖЕ? РАЗУМЕ ЛИ НЕКО ЈЕЗИК ЦЕТОНАЦА?
ЈА! КАЖЕ ДА ЈОЈ МУЖ ИМА ГРОЗНИЦУ!

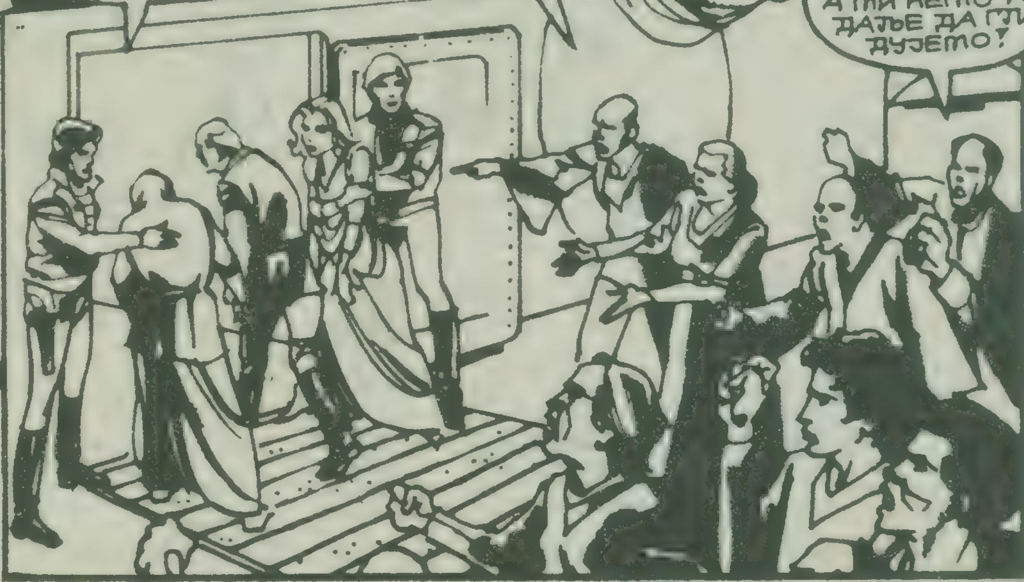

УФ! ЧИНИ ТИ СЕ ДА БИ БИЛИ У СТАЊУ ДА ТЕ РАСТРГНУ!

НЕМОЈ ДА ИМ ЗАМЕРИШ! У НАПАДУ ЦАЈЛОНАЦА НА КАПРИКУ ИЗГУБИЛИ СУ СВОЈЕ НАЈМИЛИЈЕ И ОСТАЛИ БЕЗ ДОМОВА!
И ЈА САМ ДОЖИВЕЛА ШОК КАД САМ ВИДЕЛА ДА СУ ТА БИЋА БЕЗ ДУШЕ, ПРАКТИЧНО НЕУНИШТИВА!
ТО ЈЕ ЗАТО ШТО ЦАЈЛОНЦИМА УГРАЂУЈУ МЕТАЛНЕ ДЕЛОВЕ, НЕПОСРЕДНО ПО РОЂЕЊУ!
СТРЕСЕМ СЕ И ОД САМЕ ПОМИСЛИ НАЊИХ!
НАДАМ СЕ ДА ЋЕ ДОЋИ ДАН КАДА ЋЕ ИМ НЕКО СТАТИ НА ПУТ!

3 А ТО ВРЕМЕ НА ЦАЈЛОНУ, ПЛАНЕТИ КОЈУ СУ ЉУДИ СМАТРАЛИ ПАКЛОМ...
ДОБРО СИ ОБАВИО ЗАДАТАК!

ПО ВАШОЈ ЗАПОВЕСТИ, ВОЂО, БОЛТАР ЈЕ ОВДЕ!
ДОБРО ДОШАО, БОЛТАРЕ! ДОБРО ДОШАО!

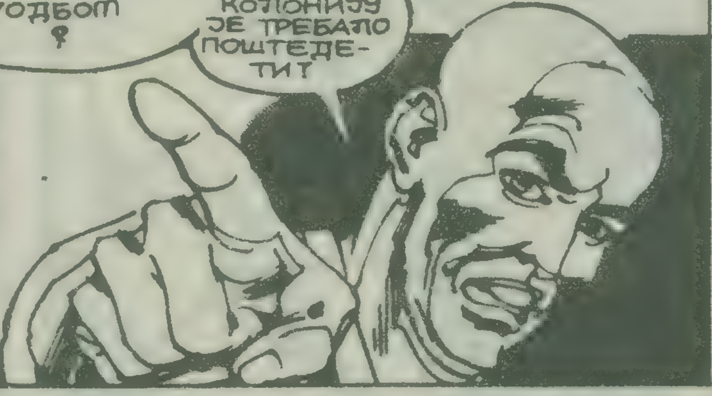
А ВИ? ШТА ЈЕ С НАШОМ ПОГОДБОМ?
МОЈУ КОЛОНИЈУ ЈЕ ТРЕБАЛО ПОШТЕДЕТИ!

ПОГОДБА ЈЕ ИЗМЕЊЕНА!
ЗАР МИСЛИШ ДА САМ ТОЛИКО ЛУД ДА ПОВЕРУЈЕМ ЧОВЕКУ КОЈИ ДОЗВОЉАВА ДА ЊЕГОВ НАРОД БУДЕ УНИШТЕН!
НИСАМ МИСЛИО ДА ГА УНИШТИТЕ, ВЕЋ САМО ДА ГА НАТЕРАТЕ ДА МЕНЕ ПРИХВАТИ ЗА ВОЂУ!
СВЕ ДОК ЈЕ И ЈЕДНО ЉУДСКО БИЋЕ ЖИВО, МИ СЕ НЕЋЕМО СМИРИТИ!
А... АЛИ, НЕ МИСЛИТЕ ВАЉДА, ДА САМ ЈА... ЏУУХ!
ДА, ВОЛТАРЕ, И ТИ СИ ОПАСАН ЗА НАС!
ААААААХ!
ХВАЛА НА ПОМОЋИ, ВОЛТАРЕ, АЛИ ТЕБИ ЈЕ ДОШАО КРАЈ!
ВЕЛИКИ ВОЂО, СВЕМИРОМ СУ ПОЧЕЛЕ ДА СЕ ШИРЕ НЕКЕ ГЛАСИНЕ!
ПРЕЖИВЕЛИ СА СВИХ ДВАНАЕСТ ПЛАНЕТА ПРИДРУЖИЛИ СУ СЕ СВЕМИРСКОЈ КРСТАРИЦИ ГАЛАКТИЦИ!
ОНИ ТРАЖЕ ОСВЕТУ И НАШЕ УНИШТЕЊЕ!
НЕЕ! ПРЕВРНИТЕ ЧИТАВ СВЕМИР И ПРОНАЂИТЕ ИХ!

ЗА ТО ВРЕМЕ НА ГАЛАКТИЦИ...

НАШИ ИНСТРУМЕНТИ ПОКАЗУЈУ ДА НАС ЦАЈЛОНЦИ НЕ ПРОГОНЕ!

А САДА ЈЕ И НЕМОГУЋЕ ДА НАС ПРОНАЂУ!

ПРЕ НЕГО ШТО НАСТАВИМО ДАЉЕ, ЖЕЛИМ ДА ДАМ ОСТАВКУ НА МЕСТО ЗАПОВЕДНИКА! СЕБЕ СМАТРАМ КРИВИМ ШТО СМО И ДАЉЕ У РАТУ С ЦАЈЛОНЦИМА!

АЛИ, ЗАПОВЕДНИЧЕ АДАМА, МИ СМО ЗАДОВОЉНИ КАКО СТЕ НАС ВОДИЛИ!

НЕ ПРИХВАТАМО ВАШУ ОСТАВКУ!

ПОЛАКО!

ВАЉДА АДАМА НАЈБОЉЕ ЗНА ДА ЛИ МОЖЕ И ДАЉЕ ДА НАС ВОДИ ИЛИ НЕ!

ЧУЈТЕ ЊЕГА!

ДА МЕЊАМО ЗАПОВЕДНИКА САДА КАДА СМО САМО ГОМИЛА ИЗГУБЉЕНИХ ДУША?!

АЛИ, АКО ОН ТО ЖЕЛИ...

ПРОКЛЕТНИК! ПРОЗРЕО САМ ЊЕГОВЕ НАМЕРЕ!

ЈАСНО ЈЕ ДА МОРАМО ДА ИЗАБЕРЕМО НОВОГ ВОЂУ У КОГА ЋЕ НАРОД ДА ИМА БЕСКРАЈНО ПОВЕРЕЊЕ!

КАКО САМ СХВАТИО, МИ САД ЛЕТИМО ТАЈНИМ КУРСОМ КОЈИ ЋЕ НАС ОДВЕСТИ ДАЛЕКО ОД ОВОГ ЗВЕЗДАНОГ СИСТЕМА!

НАШ ЦИЉ ЈЕ КАРИЛОН, ЗАР НЕ?

ДА, УРИ! ТАМО СЕ НАЛАЗЕ РУДНИЦИ ТИЛИЈУМА, ВАЖНОГ ГОРИВА!

АЛИ, КАРИЛОН ЈЕ ДАЛЕКО! ПРЕДЛАЖЕМ ДА СЕ ЗАУСТАВИМО НА БОРАЛУСУ, КОЈИ ЈЕ МНОГО БЛИЖИ!

ПРОЋИ ЋЕМО КРОЗ МАДАГОНОВ ПРОЛАЗ И СКРАТИТИ ПУТ ДО КАРИЛОНА!

У ТОЈ ОБЛАСТИ СУ ЦАЈЛОНЦИ ПОСТАВИЛИ КЛОПКУ - СВЕМИРСКЕ МИНЕ!

АЛИ, УЗ ДВА ДОБРОВОЉЦА КОЈИ ЋЕ ДА ЛЕТЕ ИСПРЕД НАС И УНИШТЕ ИХ, УСПЕЋЕМО ДА СЕ ПРОБИЈЕМО!

ТО И ЦАЈЛОНЦИ ЗНАЈУ! ЗАТО НАСТАВЉАМО КА КАРИЛОНУ, ГДЕ НАС НЕ ОЧЕКУЈУ!

СТАРБАЧЕ, РЕЧЕ ЛИ ОН ДВА ДОБРОВОЉЦА? ДА СЕ КЛАДИМО ДА ЗНАМ КО ЋЕ ОНИ БИТИ!

И касније, после важног састанка који је одржан на Галактици...

Бокси и даље неће да једе и спава! Имам нешто за њега што ће га сигурно орасположити!

Још вечерас, Аполо? Али, теби је потребан одмор!

Хоћу своју куцу!

Аполо, очекивали смо те! Је ли ово... хм... млади официр коме ће бити поверен нов задатак?

Мама, води ме одавде!

Да! Само, нисам имао времена да с њим поразговарам о томе, али сам уверен да ће га прихватити!

Докторе Вилкер, реците нам нешто више о том пројекту!

Ми бисмо морали да имамо псе чуваре, али на жалост, немамо их! Зато смо дошли на једну идеју!

Бокси, свиђа ли ти се? Назваћемо га Мафи Други! Ти ћеш бринути о њему!

Па, ово није Мафи... и уопште није прави пас!

BAB! BAB! BAB!

Направили смо га према слици пса коју сте нам ви дали!

Докторе, ви сте прави чаробњак!

"Није, али можеш да га научиш да буде ко' прави! Наравно, у томе нам је потребна твоја помоћ, Бокси!"

Јухууу! Идемо, Мафи!

BAB! BAB!

АПОЛО, НЕ ЗНАМ КАКО ДА ТИ ЗАХВАЛИМ!
ЛИРА...

БОКСИ, ШТА ЈЕ БИЛО?
ПОГЛЕДАЈТЕ ШТА САМ ГА НАУЧИО! МАФИ, СЕДИ!
СИЛА СИ, БОКСИ!
ХА, ХА, ХА!

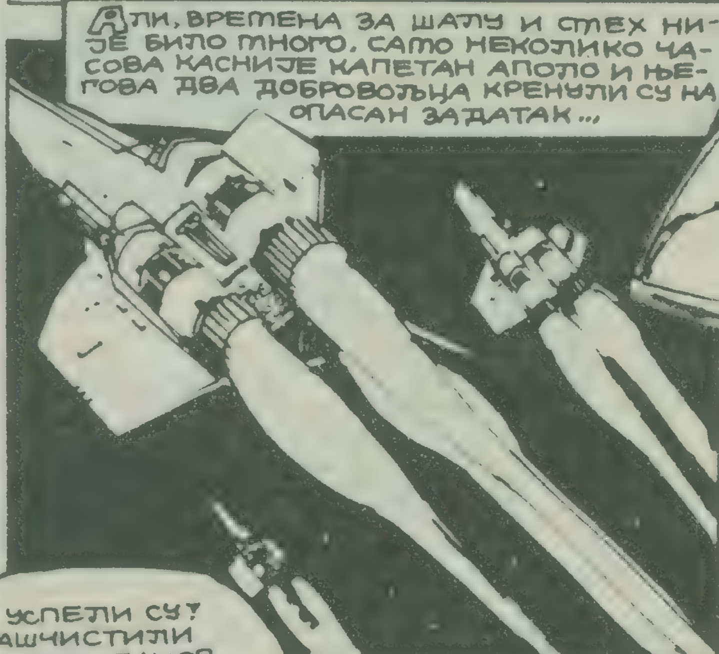
АЛИ, ВРЕМЕНА ЗА ШАЛУ И СМЕХ НИЈЕ БИЛО МНОГО. САМО НЕКОЛИКО ЧАСОВА КАСНИЈЕ КАПЕТАН АПОЛО И ЊЕГОВА ДВА ДОБРОВОЉЦА КРЕНУЛИ СУ НА ОПАСАН ЗАДАТАК...

СТАРБАЧЕ, БУМЕРЕ! НЕ УСПЕМО ЛИ ДА УНИШТИМО ЈЕДНУ СВЕТИРСКУ МИНУ НАШИМ ЛАСЕРИМА, ОСЕТИЋЕМО ЈЕ НА СВОЈОЈ КОЖИ!
НА СРЕЋУ, ПРОМАШАЈА НИЈЕ БИЛО...

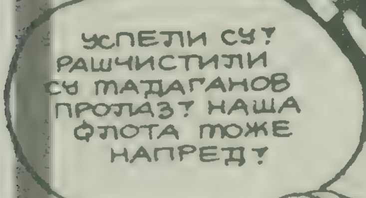
УСПЕЛИ СУ! РАШЧИСТИЛИ СУ МАДАГАНОВ ПРОЛАЗ! НАША ФЛОТА МОЖЕ НАПРЕД!

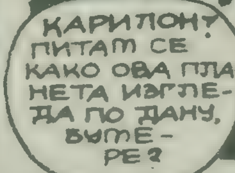
КАРИЛОН! ПИТАМ СЕ КАКО ОВА ПЛАНЕТА ИЗГЛЕДА ПО ДАНУ, БУМЕРЕ?

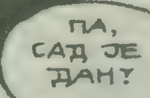
ПА, САД ЈЕ ДАН!

ОНДА...

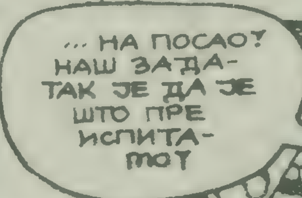
... НА ПОСАО! НАШ ЗАДАТАК ЈЕ ДА ЈЕ ШТО ПРЕ ИСПИТАМО!
ПССТ! СКАНЕР ЈЕ ОТКРИО НЕКИ ОБЛИК ЖИВОТА! ОЧИГЛЕДНО СУ ЦАЈЛОНЦИ ОСТАВИЛИ СТРАЖАРЕ У РУДНИЦИМА ТИЛИЈУМА ПРЕ НЕГО ШТО СУ НАПУСТИЛИ ПЛАНЕТУ!

УБРЗО СЕ ЈОШ НЕКОЛИКО БРОДОВА СА ГАЛАКТИКЕ СПУСТИЛО НА КАРИЛОН...

АПОЛО, ОВДЕ ЈЕ ТАКО ПУСТО И БЕЖИВОТНО! НЕДОСТАЈЕ ТИ КАПРИКА!

СВИТА МА НАМА...

УОПШТЕ ТИ НИЈЕ ЈАСНО ЗАШТО СМО МОРАЛИ ДА ОДЕМО ОД КУЋЕ! И... ЗАШТО ТИ НАЈЛОНЦИ ЖЕЛЕ ДА НАС УНИШТЕ?

ЗАТО ШТО СУ ТО БИЋА КОЈА НЕ ПРИХВАТАЈУ НИКОГ КО СЕ РАЗЛИКУЈЕ ОД ЊИХ!

ОНИ НАС НЕ ПОДНОСЕ ЈЕР СЕ РАЗЛИКУЈЕМО...

... У ОБЛИКУ ОЧИЈУ, БОЈИ КОЖЕ, ЧАК У РАЗМИШЉАЊУ И ИДЕЈАМА!

НАУЧЕНИ СУ ДА УНИШТАВАЈУ СВЕ ШТО НЕ НАЛИКУЈЕ ЊИМА И ЊИХОВОМ НАЧИНУ ЖИВОТА!

ОВИОНЦИ, БИЋА НАЛИК НА ЏИНОВСКЕ ПЧЕЛЕ, НЕСТАДОШЕ У ПОДЗЕМНИМ ХОДНИЦИМА КАРИЛОНА...

... И КРОЗ РУДНИК ДОЂОШЕ ДО КРАЉЕВСКЕ ОДАЈЕ...

КРАЉИЦЕ ЛОТЕЈ, СТИГЛИ СУ БЕГУНЦИ!

НЕ ДИРАЈТЕ ИХ! НИШТА НАМ НЕЋЕ АКО ИХ НЕ РАЗБЕСНИМО ИЛИ НАЉУТИМО!

А ТИ НЕ ЖЕЛИМО ДА ИМ СЕ ИШТА ДОГОДИ, ЗАР НЕ?

10

ДОЂИ, СЛИГ!
МОРАМО ДА ДАМО ИЗВЕШТАЈ! ДА ЛИ СЕ МНОГО ЉУДИ СПУСТИЛО НА НАШУ ПЛАНЕТУ?
НЕ, КРАЉИЦЕ!
ПОТИ СЕ УБРЗО ПОВУКЛА У СВОЈ КАБИНЕТ ОДАКЛЕ ЈЕ ПОЗВАЛА ВОБУ ЦАЛОНАНА...
ВЕЛИКИ ВОБО ЦАЛОНАЦА. СТИГЛИ СУ ПРИПАДНИЦИ ЉУДСКИХ КОЛОНИЈА! ЗАСАД СУ СЕ СПУСТИЛИ САМО РАТНИЦИ! ОСТАЛИ ЧЕКАЈУ НА КРСТАРИЦИ!
ДОЧЕКАЈТЕ ИХ ЛЕПО, ВИ ТО БАР УМЕТЕ! НИКО НЕМА ВИШЕ ИСКУСТВА С ЉУДИМА ОД ВАС, ЗАР НЕ?
НИКО У ЧИТАВОЈ ГАЛАКСИЈИ!

НАШИ РАТНИЦИ УПРАВО НАПУШТАЈУ ПЛАНЕТУ БОРАЛУС! ЗАБАВИТЕ ЉУДЕ ДОК ОНИ НЕ СТИГНУ!
А ОНДА ЋЕМО НАПРАВИТИ ГОЗБУ!
ЗА ТО ВРЕМЕ НА ПОВРШИНИ НАИЗГЛЕД НЕНАСТАЊЕНЕ ПЛАНЕТЕ...
БУМЕРЕ, ВИДИ ОВУ КОНЦЕРТНУ САЛУ... УСРЕД НИЧЕГА! ДА НЕ ВЕРУЈЕШ СВОЈИМ ОЧИМА!

ВИДИ ОВАЈ СИЛАН НАРОД!
УБРЗО...
БУМЕРЕ, ВИДИ ОВЕ ОКАТЕ ДЕВОЈКЕ!
ДОБРО ДОШЛИ! ВИ СТЕ СИГУРНО СА КОЛОНИЈАЛНЕ ФЛОТЕ! МОЖДА ЖЕЛИТЕ ДА ОКУШАТЕ СРЕЋУ?
А НА ГАЛАКТИЦИ, НЕКОЛИКО ДАНА КАСНИЈЕ...
ТИРА, НА ЖАЛОСТ, ТИ СИ ОЗРАЧЕНА И ТО ВЕЛИКОМ ДОЗОМ! НЕ МОГУ ДА ТИ ПОМОГНЕМ... У ПИТАЊУ СУ ДАНИ...
РАЗУМЕМ! ДОКТОРЕ, НЕМОЈТЕ ТО РЕЋИ БОКСИЈУ ИЛИ АПОЛУ! НЕ ЖЕЛИМ ДА ЗНАЈУ!

ЗА ТО ВРЕМЕ НА КОМАНДНОМ МОСТУ...
УРИ ЖЕЛИ ДА УНАПРЕДИ ВАШЕГ СИНА, ЗАПОВЕДНИЧЕ! ЗАР НЕ ЖЕЛИТЕ ДА ПРИСУСТВУЈЕТЕ СВЕЧАНОМ ЧИНУ?
ЖЕЛИМ, АЛИ НЕМАМ ПОВЕРЕЊА У ОВИОНЕ! ИЗГЛЕДА ДА ЗНАЈУ СВЕ О НАМА!
БОЈИМ СЕ ДА НИСМО УПАЛИ У ЗАМКУ! НАЈЛОНИ СУ МЕ ЈЕДНОМ ПРЕВАРИЛИ И НИКАД ВИШЕ!

УРИ ЈЕ ТОГ ДАНА БИО НЕШТО ВИШЕ ГОВОРЉИВ...
ОДЛОЖИТЕ ОРУЖЈЕ И УДОБНО СЕ СМЕСТИТЕ! НАЈЛОНИ НАС ОВДЕ НЕЋЕ НИКАД НАЋИ!
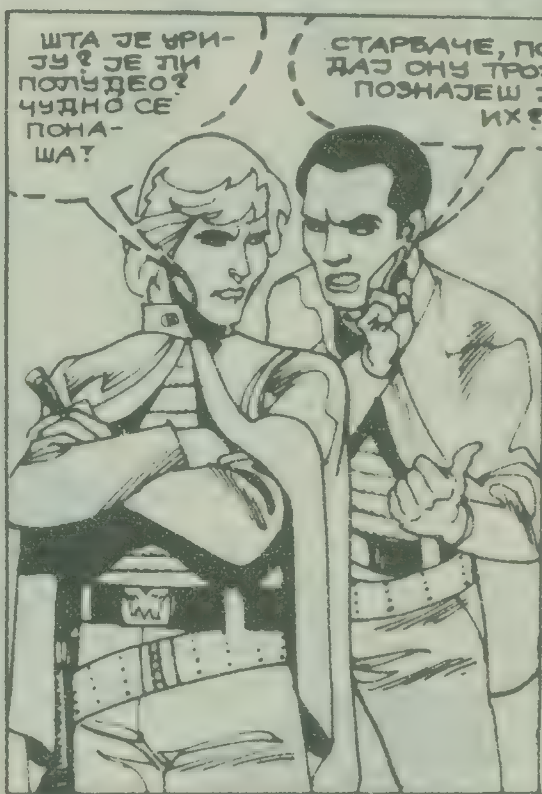
ШТА ЈЕ УРИЈУ? ЈЕ ЛИ ПОЛУДЕО? ЧУДНО СЕ ПОНАША!
СТАРБАЧЕ, ПОГЛЕДАЈ ОНУ ТРОЈИЦУ! ПОЗНАЈЕШ ЛИ ИХ?

НИКАД ИХ НИСАМ ВИДЕО! ОБУЧЕНИ СУ К'О МИ...
... А НЕ ПОЗНАЈЕМ ИХ!
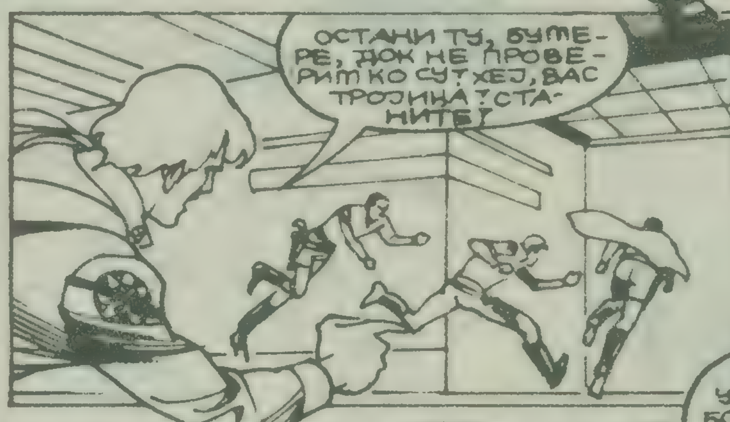
ОСТАНИ ТУ, БУМЕРЕ, ДОК НЕ ПРОВЕРИМ КО СУ! ХЕЈ, ВАС ТРОЈИЦА! СТАНИТЕ!

ШТА... УХ!
БАВ!

КАПЕТАНЕ АПОЛО, ЗАУСТАВИ ИХ! ОНИ СУ ШПИЈУНИ!
НЕ ВРЕДИ, УМАКЛИ СУ! БОКСИ, ЗОВИ ПОРУЧНИКА БУМЕРА!
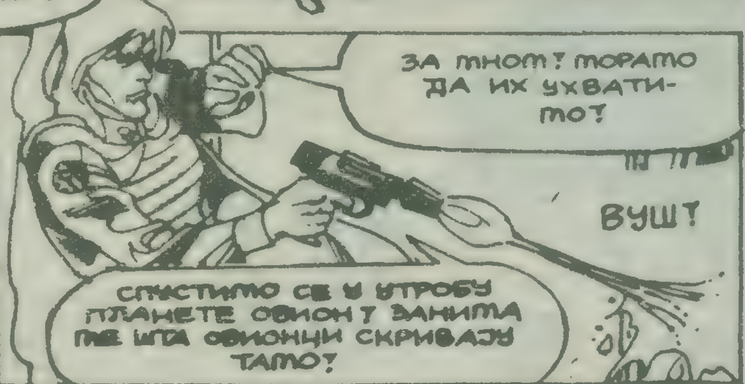
ЗА МНОМ! МОРАМО ДА ИХ УХВАТИМО!
ВУШ!
СПАСТИМО СЕ У УТРОБУ ПЛАНЕТЕ ОВИОН! ЗАНИМА МЕ ШТА ОВИОНЦИ СКРИВАЈУ ТАМО!

ТРЕНУТАК КАСНИЈЕ...
УХ! ОВДЕ СЕ НЕ ВИДИ НИ ПРСТ ПРЕД ОКОМ!
ЛИРА, БУДИ ОПРЕЗНА!
НЕ БРИНИ ЗА МЕНЕ, АПОЛО! ЧУЈЕШ ЛИ? НЕКО ДОЛАЗИ!

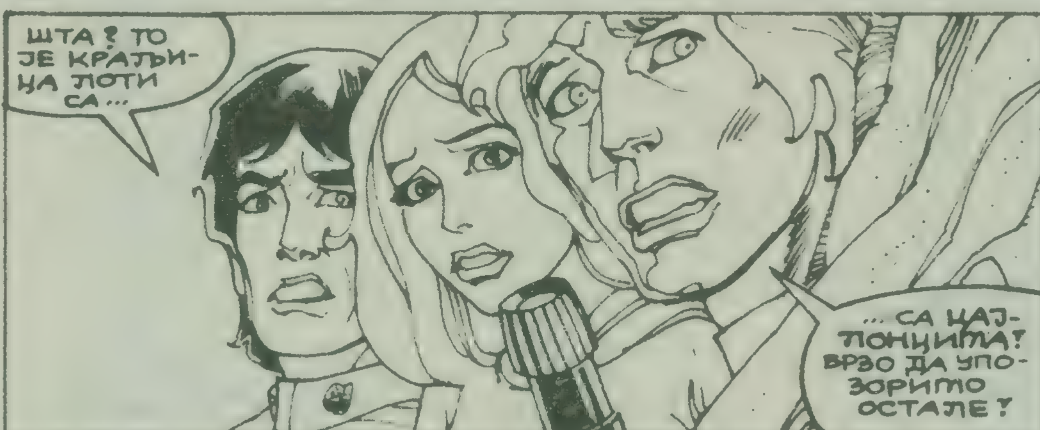
ШТА?! ТО ЈЕ КРАЉИЦА ЛОТИ СА...
...СА ЦАЈЛОНЦИМА! БРЗО ДА УПОЗОРИМО ОСТАЛЕ!

ЉУДИ НИШТА НЕ СУМЊАЈУ! ГОТОВО СВИ ЊИХОВИ РАТНИЦИ СУ НА СВЕЧАНОСТИ!
СЈАЈНО! ФЛОТА ИМ ЈЕ НЕЗАШТИЋЕНА И ЛАКО ЋЕМО ИХ САВЛАДАТИ!

А У ПОДЗЕМНИМ ЛАВИРИНТИМА...
КАПЕТАНЕ, НИСАМ ПРОНАШАО БУТЕРА..., ОХ!
НЕКО ЉУДСКО БИЋЕ ЈЕ У КРАЉЕВСКИМ ОДАЈАМА! УБИЈТЕ ГА!

ДОСТА ЈЕ БИЛО УБИЈАЊА НЕДУЖНИХ!
ВУШ!

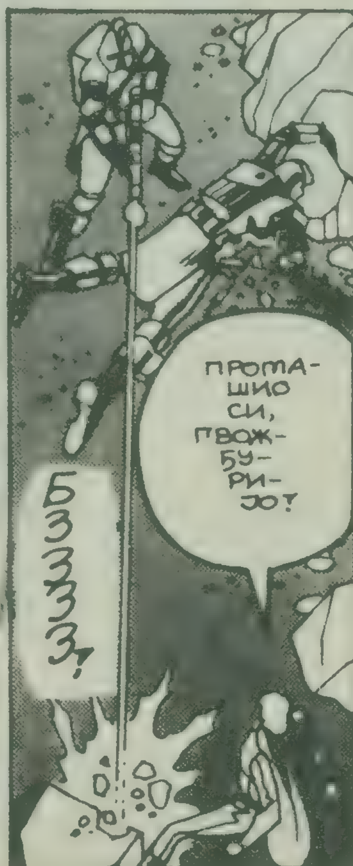
ПРОМАШИО СИ, ГВОЖБУРИЈО!
БЗЗЗЗЗ!
13

ХЕЈ! ОВИ ЗИДОВИ СУ ОД ЧИСТОГ ТИЛИЈУМА! НАШИМ ЛАСЕРСКИМ ПИШТОЉИМА ЗАПАЛИЛИ СМО НАЈВЕЋУ БОМБУ У СВЕМИРУ!
ВРАТИМО СЕ НА НАШ БРОД, АКО ВЕЋ НИЈЕ КАСНО!

РАТНИЦИ СА ГАЛАКТИКЕ УСПЕЛИ СУ ДА ПРОНАЂУ ИЗЛАЗ ИЗ ПОДЗЕМНИХ ХОДНИКА...
НЕБЕ! ОВИ-ОНЦИ ЈЕ-ДУ...
...ЉУ-ДЕ!
КАСИОПИ-ЈА!
МЕЂУТИМ...

ЗА ТО ВРЕ-МЕ...
... ЗАТО ВАС МОЛИМ, У ИМЕ МИРА, ДА ОДЛОЖИ-ТЕ ОРУЖЈЕ! КРЕНИ-ТЕ ЦАЈЛОН-ЦИМА И...

НЕК УРИ ИДЕ ДО ЂАВОЛА! ЦАЈ-ЛОНЦИ ДОЛАЗЕ, АЛИ НЕ У ИМЕ МИРА!

ШТА? ДОШЛИ СУ ЦАЈЛОНЦИ? ТО ЈЕ НЕ-МОГУЋЕ! ВРАТИТЕ СЕ!

ЛИРА, МОРАТЕ ДА СТИГНЕТЕ ДО НАШЕ ФЛО-ТЕ!
КАРИЛОНЦИ ЋЕ ОСУТИ ВАТ-РУ НА НАС СВА-КОГ ТРЕНУТ-КА!

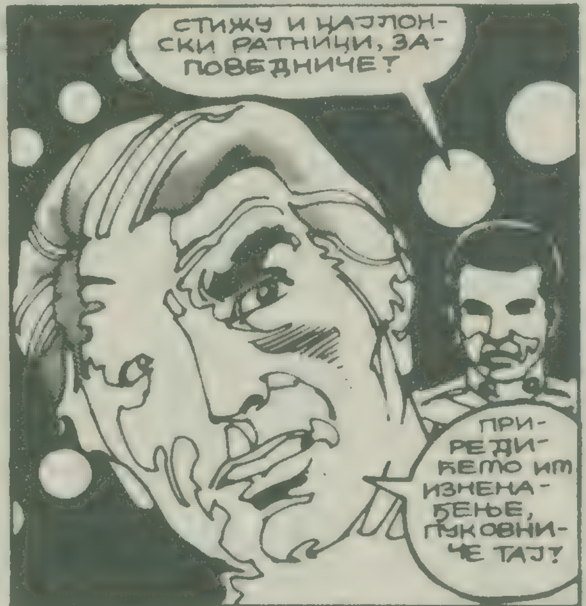
СТИЖУ И ЦАЈЛОН-СКИ РАТНИЦИ, ЗА-ПОВЕДНИЧЕ!
ПРИ-РЕДИ-ЋЕМО ИМ ИЗНЕНА-ЂЕЊЕ, ПУКОВНИ-ЧЕ ТАЈ!

" СИГУРНО ОЧЕКУЈУ ДА СМО СВИ ДОЛЕ НА ПЛАНЕТИ КАРИ-ЛОН!"
" А ТАМО СМО ОСТАВИЛИ САМО ОТПАДНИКЕ КОЈИ СУ ПОКУШАЛИ ДА СЕ УВУКУ У НАШЕ РЕДО-ВЕ!"
" ПУКОВНИЧЕ, НЕКА КРЕНУ У ЈУ-РИШ НАШИ ЛОВЦИ И ДОЧЕКАЈУ ЦАЈЛОНЦЕ УНАКРСНОМ ВАТРОМ!"

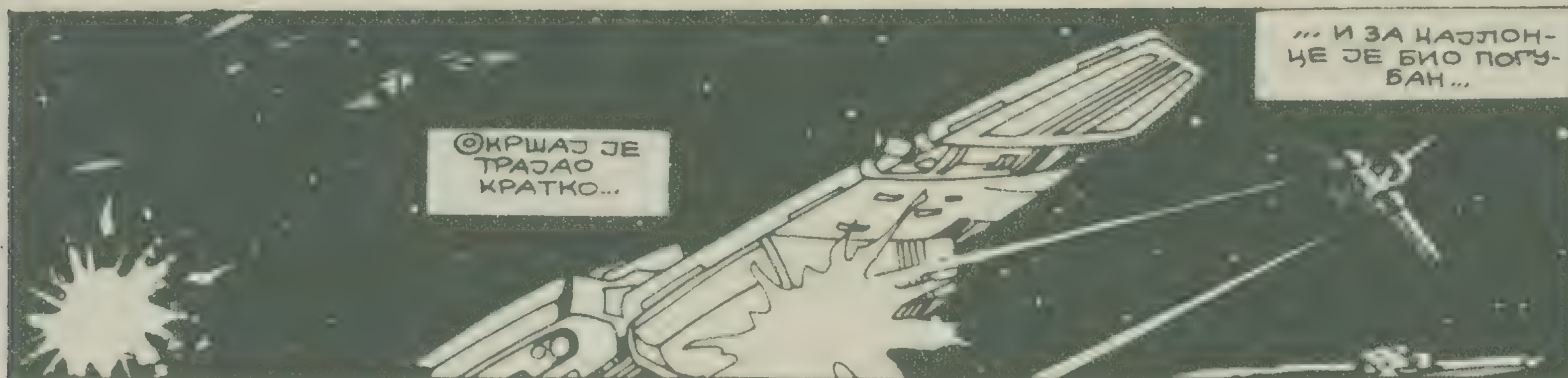
ОКРШАЈ ЈЕ ТРАЈАО КРАТКО...
... И ЗА ЦАЈЛОНЦЕ ЈЕ БИО ПОГУБАН...

ОСВЕТИО САМ СВОГ СИНА ЗАКА ЧИЈИ СТЕ БРОД СРУШИЛИ НА ЊЕГОВОМ ПРВОМ ЗАДАТКУ!
УСПЕЛИ СМО, ЗАПОВЕДНИЧЕ!
ОНО МАЛО ЦАЈЛОНАЦА ШТО ЈЕ ПРЕЖИВЕЛО ДАЛО СЕ У БЕГ!

КАРИЛОН ЈЕ У ПЛАМЕНУ! ВИШЕ НЕЋЕМО МОРАТИ ДА БРИНЕМО! И ОВО УТОЧИШТЕ ЦАЈЛОНАЦА ЈЕ УНИШТЕНО!
ПОЗОВИТЕ ЛОВЦЕ ДА СЕ ВРАТЕ!

"НАСТАВЉАМО ДУГО И ОПАСНО ПУТОВАЊЕ! МОРАМО ДА ПРОНАЂЕМО ДОМ ЗА НАШ НАРОД... НЕГДЕ МЕЂУ ЗВЕЗДАМА!"
" ОВАЈ ОКРШАЈ СМО ДОБИЛИ, АЛИ НЕ И РАТ!"
МОЛИМ ТЕ, АПОЛО, НЕМОЈ НИШТА ДА МЕ ПИТАШ! ОБЕЋАЈ МИ САМО ДА ЋЕШ БРИНУТИ О ТОМ СИНУ...
СИГУРНО ДА ХОЋУ, ЛИРА! БРИНУЋУ И О БОКСИЈУ И О ТЕБИ! АЛИ, ШТА ТИ ЈЕ?
ЛИРА ЈЕ С МУКОМ ИЗГОВОРИЛА ПОСЛЕДЊЕ РЕЧИ! ЈЕДВА ЈЕ УСПЕЛА ДА СЕ УЗДРЖИ ОД ПЛАЧА...

У МРАЧНОМ И БЕСКРАЈНОМ СВЕМИРСКОМ ПРОСТРАНСТВУ, БЕЖЕЋИ ОД ЦАЈЛОНСКЕ ТИРАНИЈЕ, ГАЛАКТИКА, ПОСЛЕДЊА КРСТАРИЦА ВОДИЛА ЈЕ ФЛОТУ ИЗГНАНИКА...
... У ПОТРАГУ ЗА ПЛАНЕТОМ ЗЕМЉОМ, ЊИХОВИМ ПОСЛЕДЊИМ УТОЧИШТЕМ!
КРАЈ ЕПИЗОДЕ

ПОРОДИЦА КРЕМЕНКО

ХЕЈ! РЕКЛА БИХ ДА ЧУЈЕМ ЉУБАВНИ ЗОВ КУГЛАША КОЈИ ТРАЖИ СВОГ ДРУГА!

ПА, НЕ ТРЕБА ВИШЕ ДА ГА ТРАЖИ!

МЕРМЕРКО ЈЕ ДОБИО НОВ ПОСАО! САД ЋЕ МОЋИ СТАЛНО ДА ИДЕ СА НАМА НА КУГЛАЊЕ

ОДУВЕК ЈЕ ВОЛЕО ДА РАДИ КАО ПОШТАР!

ДАНАС ЈЕ ПРВИ ПУТ ОБУКАО ПОШТАРСКУ УНИФОРМУ!

ЗАР ЋЕ ДА СЕ КУГЛА У УНИФОРМИ?!

ТАЈ СТВАРНО ВОЛИ СВОЈ ПОСАО!

8-1

ХЕЈ, МЕРМЕРКО, ШТО СИ У УНИФОРМИ?

НЕ МОГУ ДА ЈЕ СКИНЕМ!

437

DIK BROWNE ХОГАР СТРАШНИ

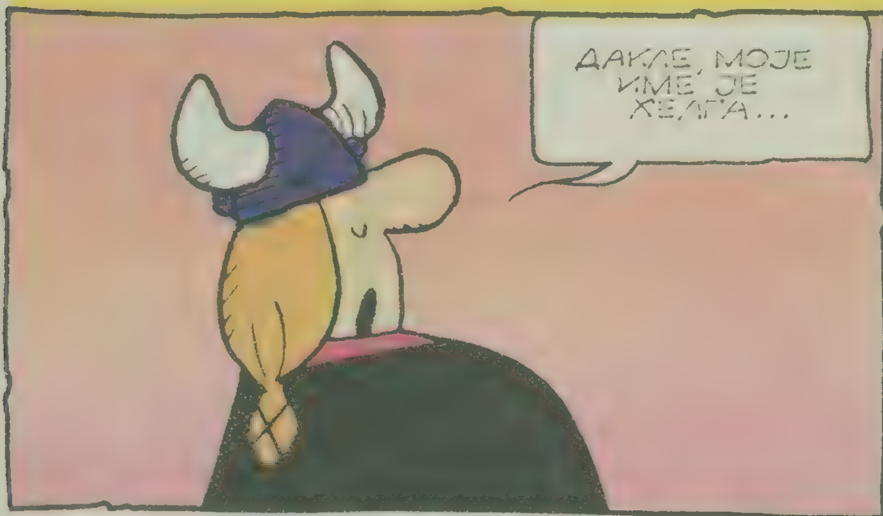

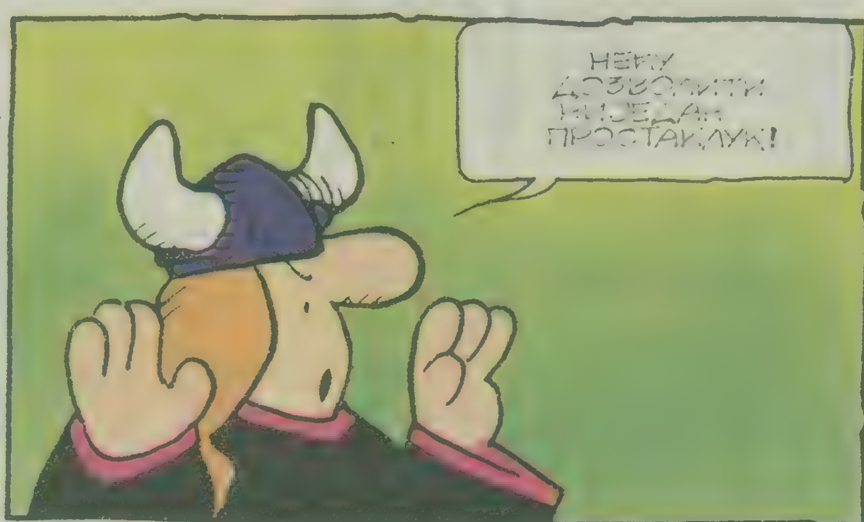

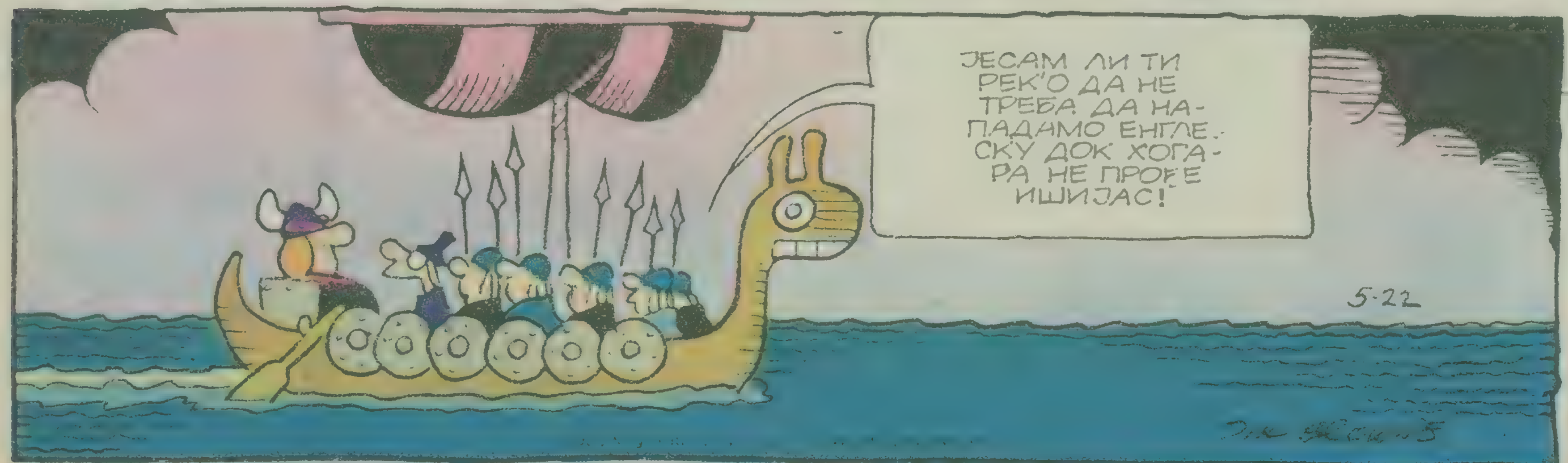

СТАТИСТИКА УПОЗОРАВА:

УГУШИЋЕ НАС ОТПАЦИ!

САМО У СЈЕДИЊЕНИМ ДРЖАВАМА ИМА 14 ХИЉАДА ПОДЗЕМНИХ ДЕПОНИЈА У КОЈИМА СЕ ГОДИШЊЕ НАКУПИ ЧЕТИРИ МИЛИЈАРДЕ ТОНА ОТРОВНИХ ОТПАДАКА!

Прошло је више од десет година откако су Уједињене нације објавиле Програм за очување природе у којем су апеловале на све земље да престане пустошење и загађивање животне средине. Међутим, загађивање не само да није заустављено, него је из године у годину све горе тако да сада научници упозоравају да се ближи час када ће људском роду запретити оно што је снашло већ многе животињске врсте: нестајање са лица Земље. Човека ће потиснути његови сопствени отпаци!

А они су, пре свега, производ науке. Пластике, инсектициди, пестициди, детерџенти, нуклеарни отпаци – све су то неуништиве материје које природа нема начина да прими и разгради.

Ево како изгледа човеково погубно деловање на природу када се преведе на језик бројки.

Острво с Хималаја

Сваке године човек уништи око 20 милиона хектара тропских шума – а оне су „плућа планете". Поређења ради, то је површина приближно једнака једној Великој Британији! Уместо богатог зеленог лавиринта који је настајао током 60 милиона година, булдожери оставе тле које ће сунце убрзо исушити и избраздати. Тако статистике кажу да је од рата наовамо страдало чак две трећине латинскоамеричких и половина афричких прашума! За последњих десет година Тајланд је изгубио четвртину својих шума, а у последњих пет Филипини седмину. Настави ли се тим ритмом није тешко израчунати за колико времена би све зеленило на Земљи могло бити уништено!

Сеча шума доводи до још једне опасне последице: ерозије земљишта. И ту је језик бројки застрашујући. Рецимо, одроњавање са Хималаја ствара у Индијском океану острво које већ има 50 хиљада квадратних километара.

У другим крајевима уместо шума остају пустиње, а њихова је особина да се незаустављиво шире. Земља на којој су претходно биле шуме увек је неподесна за култивисање! После неколико жетви постаје јалова и људи је напуштају.

Нафта воли ди-ди-ти

Прво море које је „угинуло" било је Северно. Заједнички су га опустошили прекомерни индустријски риболов и нафта. Само у процесима бушења и рафинирања излива се у то море између сто и двеста хиљада тона сирове нафте годишње. А у последњих четрдесет година на његово дно пало је још и седам хиљада тона арсеника, док сваке године оно прогута и педесет милиона килограма ди-ди-тија.

Океанолози упозоравају да су и другим морима дани одбројани. Према најновијим подацима у океане се годишње пролије три милиона тона нафте, било услед удеса танкера или, што је чешће, удеса на подморским бушотинама. Тако се пре четири године излила нафта у Мексички залив и направила „мрљу" од преко 100 хиљада квадратних километара! А нафта која је преплавила Персијски залив када су пре неколико месеци у ирачко-иранском рату погођене рафинерије, захватила је 25 хиљада квадратних километара морске површине.

Најгоре дејство нафте је што онемогућује фото-синтезу планктона и тако прекида природни ланац исхране у мору. Затим, нафта уништава јајашца која пливају по површини, убија мекушце и љускаре, а и птице које лове у мору – јер им слепи перје и крила.

Нафта има и ту особину да привлачи и везује се за ди-ди-ти и друге отровне материје, стварајући неразградива једињења. Неки научници сматрају да су то канцерогене материје (изазивачи рака) које људи уносе у организам једући рибу.

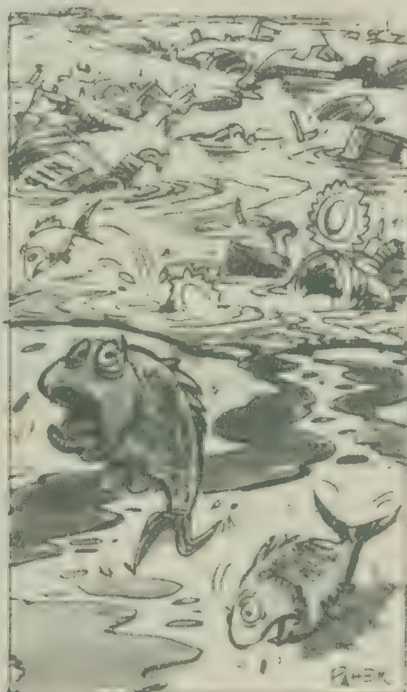

Зашто је киша кисела

Сумпор-диоксид који се ослобађа код сагоревања угља и нафте као и азотни оксиди из издувних гасова аутомобила дижу се у атмосферу где са молекулима воде граде азотну и сумпорну киселину. Микроскопски сићушне капљице тих киселина, налик на фини спреј, путују ношене ветровима све док не наиђу на кишу или снег који их – враћају на земљу. Тако настаје „кисела киша"

Степен киселости означава се јединицом pH. Чиста вода, дакле ни кисела ни базна, има индекс 7 pH, а што је киселост већа то је индекс нижи. Мерења која су вршена у Великој Британији показала су да киша која тамо пада има 2.4 pH што је вредност приближна сирћету! Само, за разлику од сирћета ове киселине у киши су отровне..

Велики проблем представљају и отрови који се јављају као индустријски отпаци фабрика хемијских производа. Годинама су се ти отрови закопавали на пустим и неприступачним местима која су сматрана сигурним, далеко од домашаја људи. Према подацима америчке Агенције за заштиту околине само на територији Сједињених Држава постоји 14 хиљада подземних депонија за отровне отпатке, у које се накупи и 4 милијарде тона годишње!

Постоји још податак да земље ЕЕЗ одбаце четвртину ове количине отрова, док за остале нису познате цифре. Али, већ из овога је јасно колике количине хемијских отрова гута земља, шта нам се од тога враћа кроз храну – на то питање нико није у стању да одговори. Јасно је једино да гомилање отрова мора да престане јер је то услов за опстанак и самих људи.

М. К.

КРОВ СВЕТА ОКРУЖЕН СМЕЋЕМ

Највиши планински врх на свету Монт Еверест, на Хималајима, сан свих планинара, све је више загађен отпацима што их за собом остављају разне експедиције. У логорима које уз пут подижу, планинари остављају празне боце за кисеоник и плин, пластично посуђе, празне конзерве, чак мердевине и шаторе. Недавно је група француских планинара у напуштеном логору на висини од 6000 метара прво морала покупити смеће и отпатке (пуних шест великих врећа) да би могла да подигне свој бивак.

Због загађивања околине Крова света, непалска влада прописала је да ће одсад свака експедиција морати да поведе десет Шерпаса више, чији ће задатак бити да покупе и снесу у подножје све отпатке што остану за планинарима

НЕДАВНО ЈЕ У САД ИЗАШЛА КЊИГА У КОЈОЈ СУ САКУПЉЕНИ ПОДАЦИ О ЖЕНАМА КОЈЕ СУ У ОВОЈ ЗЕМЉИ БИЛЕ – ПРВЕ АВИЈАТИЧАРКЕ, ДОКТОРИ НАУКА, ВОЗАЧИ, МАРАТОНКЕ...

Пре него што се коначно уписала на Медицински факултет у Њујорку Елизабет Блеквел конкурисала је на двадесет девет медицинских високих школа! Сви су је глатко одбили. Њену молбу узео је у разматрање само директор из Њујорка. Па чак ни он није знао како да поступи у Елизабетином случају, зато је одлучио да „проблем Блеквел" повери на решавање самим студентима! А они, сматрају да се ради о шали (која би жена те „далеке" 1847. уопште помислила да студира!) дали су пристанак. Кад се 20. октобра Елизабет Блеквел заиста и појавила на факултету, подигла се бура негодовања. Жена на медицинском факултету? Какав је то начин!

Студенти су јој од првог дана правили разне смицалице, не скривајући презир. Нису јој чак дозволили да станује у оквиру универзитетске четврти. Многи демонстратори забранили су јој приступ на вежбе. Али, без обзира на све потешкоће, 23. јануара 1850. Елизабет је завршила медицину као најбољи студент у својој генерацији. Специјализацију је наставила у Лондону и Паризу, а у Њујорк се вратила 1853. и у свом граду отворила диспанзер за жене и децу. Запослила је искључиво жене јер ниједан мушкарац није хтео да „ради за њу". Уз помоћ млађе сестре Емили основала је медицински колеџ за жене 1868, а у Лондону 1875. Медицинску школу, наравно опет – за жене. Умрла је у Хастингсу 1910. у осамдесет деветој години.

Први женски путник у авиону била је Харт Берг која је, заједно са Вилбуром Рајтом 1908. учествовала у двоминутном лету у француском граду Авру. Рајт је у Француској боравио као „један од двојице људи који су први освојили небо". Пре него што су полетели госпођа Берг је око шешира везала мараму, а сукњу конопцем стиснула око глежњева. Кад је после срећног завршетка лета изашла из авиона Харт је заборавила да одвеже сукњу, па су је

ОНЕ СУ ПРОБИЛЕ ЛЕД

ГРЕШКОМ ПОЛЕТЕЛА

Викторија Вудхал, заједно са сестром Тенеси, 1872. године основала је Радикалну реформаторску партију. Те исте године она се, као прва жена у историји, кандидовала на председничким изборима у САД.

Грешком полетела: Бланш Стјуарт Скот, прва жена која је 1910. године полетела сама у авиону. Од њених акробација у ваздуху посматрачима се дизала коса на глави.

Тек кад је бостонски маратон 1967. већ увелико био у току испоставило се да је такмичар са бројем 261 – женско! Колеге су затражиле дисквалификацију.

присутни репортери тако овековечили. Париски креатори сместа су „украли" ову спонтану креацију и створили ексклузиван модел – сукњу за небо!

Млада Бланш Стјуарт Скот привукла је пажњу јавности још 1910. године када је као прва жена сама у колима „савладала" континент од Њујорка до Сан Франциска. Кад би се одмарала Бланш је посматрала авионе, помисао да и она једног дана „полети к'о птица" узбудила ју је више од признања да је постигла успех који се не би очекивао од „слабијег пола".

Чим се вратила у Њујорк, донела је неопозиву одлуку да научи да управља авионом. Њен инструктор Глен Кертис објаснио јој је све команде, али јој је дозвољавао само да летелицу „шета" по пољу. Све њене молбе, да је пусти макар једном да се вине у небо, биле су узалудне. Плашећи се да га Бланш неће послушати Глен се потрудио да јој онемогући „неозбиљне егзибиције". У авиону је поставио специјалан механички уређај како Бланш не би могла да постиже веће брзине, а самим тим ни да узлети. Међутим, једног септембарског дана 1910. године случај је хтео да се уређај поквари. Док је Бланш рулала авион пистом, брзина је постајала све већа и пресрећна девојка коначно је полетела. Кратко се задржала у ваздуху и после десетак минута успешно спустила на узлетиште.

Нико је више није могао спречити да лети. О њеним егзибицијама у авиону почеле су да пишу новине, где год би заказивала „представу", сакупљала се маса света. Чак је снимила и филм са чудним називом „Мушкарача у ваздуху". Успевала је да вози смелије авион од многих мушкараца – од Бланшиних лупинга, наглог спуштања готово до земље и поновног подизања авиона посматрачима је застајао дах.

Бланш Стјуарт Скот била је пилот до 1916. године а онда је од свега дигла руке. Није више могла да се бори са мушкарцима који су, и поред све њене вештине и максималног познавања тајни летења, били и даље према њој скептични. Постала је новински коментатор и све до смрти 1970. године била је љута због односа према женама – пилотима.

Оног тренутка кад је Бланш „пробила лед" жене као да су добиле крила. Десетак година после Бланш, Амелија Ерхарт је прелетела Атлантик,али само као путник. То јој није било довољно, желела је да океан „савлада" сама у авиону. У мају 1932. одлучила се за пут кренувши из Њуфаундленда. Мада је имала великих потешкоћа, инструменти су јој отказали,једно време морала је да лети веома ниско готово додирујући океан, после 15 сати атерирала је успешно на фарму неког Ирца. Збуњеном сељаку успела је само да каже: „Долетела сам из Америке" и онесвестила се.

Жена која је прва предузела соло пут око света била је Џери Мок. „Окружила" је Земљу 1964. за двадесет девет дана прешавши 22858 миља (миља је 1600 метара). Џеклин Кокран остаће забележена јер је прва у САД „пробила" звучни зид 1953. године.

Брзи аутомобили били су велика љубав Џенет Гатри. По струци физичар, она је учествовала равно 13 година на разним брзинским такмичењима док није била „почаствована" да се мушкарци смилују и дозволе јој да се појави као један од учесника у Индианополису, трци која се сматра једном од најнапорнијих. Маја 1976. квалификовала се за трку али није имала среће. Кола су јој се покварила и сви су је наговарали да одустане, требало је прећи хиљаду километара. Џенет није желела да попусти, ушла је у прва кола која су била слободна и без сувозача завршила трку на петнаестом месту (укупно је било 40 искусних возача). Први пут је жена била равноправни учесник једне трке за коју се пријављује само „јачи пол". Следеће године Џенет је све противнике изненадила завршивши трку као девета од 33 возача.

Велики борац за индијанска права Херијет Максвел Конверс имала је ту част да 1891. постане прва бела жена – поглавица. Путовала је по резерватима широм Сједињених Америчких Држава, али је посебно друговала са Индијанцима из околине Њујорка, Сенекама. Они су јој и наденули име: Ya-ie-wa-noh што значи – она која бди над нама. Када је Херијет 1903. године умрла приређен јој је и прави индијански обред. Велика колекција различитих предмета „црвених" коју је Харијет скупила у току живота данас се чува делом у Природњачком музеју у Њујорку, а делом у Музеју индијанске уметности.

Када се 1967. године одржавао бостонски маратон дошло је до скандала – после четири километра међу тркачима је настало комешање. Сви су се окретали и гледали у такмичара са бројем 261 – о, трагедије, то је била жена! Двадесетогодишња Катрин Швајцер знала је да њену молбу неће прихватити, па је уместо пуног имена ставила само почетно слово и презиме. На почетку је трчала са капом дубоко навученом на главу и јакном преко тренерке, на четвртом километру одлучила је да открије идентитет. Једва је наставила трку, организатори су безуспешно покушали да је избаце. Швајцарова је побудила велике полемике широм САД, једни су били на њеној страни, други су се одлучно залагали да се њена трка поништи. Чак је суспендована и из атлетског савеза. Разлог који је наведен био је више него смешан – није имала прописану опрему! Пет година вођене су жучне расправе а онда је бостонски маратон отворен и за жене.

В. С.

ШПАНИЈЕЛИ

НИСУ ИЗ

ШПАНИЈЕ

ЈА, ЏАСПЕР...

СЕДАМ ЦУЊАВАЦА, СВИМ СИЛАМА СЕ ТРУДИЛО ДА СЕ УТРПАЈУ У ЗАБАВНИК: ЏЕНИ, ЏОНИ, ЏИМИ, ЏЕРИ, ЏЕКИ, ЏОЈ ДА БИ ПОБЕДИО ЊИХОВ БЕЛО-ЦРНИ БРАТ, БРБЉИВИ ЏАСПЕР. ОВО ЈЕ ЊЕГОВА ПРИЧА О КОКЕР ШПАНИЈЕЛИМА.

Ми смо велика породица: нас седморо, мама, тата, бака... И ко онда да прича о нама? Можда би требало реч дати баби Тини, али није пажљиво да узнемиравамо њену достојанствену старост. А тата Арчибалд или Ари, како га још зову? Па, то је један господин у црној бунди, заљубљен у самог себе, и не верујем да би и пристао да прича о нама – шпанијелима. Ту је и наша мама Амадеа. Но, како је она још заокупљена нама, онда остаје само да ми кажемо ко смо, шта смо и одакле потичемо.

Пошто први пут у животу говоримо „за новине", поготово што је у питању „Забавник", одмах смо се, наравно, својски „поџевељали" око тога ко ће да води главну реч. (При тој оштрој дискусији, наш брат Џери је искористио гужву и украо нам парче хрскавице, која је наша најдража „жвака".)

Дуго смо кевтали једно на друго, тражећи нека своја права. На крају су ипак попустили пред мојим, Џасперовим аргументима, иако се Џени позивала на то да је наша једина сестрица, Џери да је најмањи, најхитрији и са малом белом пегом на леђима и грудима, Џеки, Џој, Џони... сви су упорно покушавали да се утрпају у „Забавник". А то право, да говори у име свих нас, добио сам ја, бело-црни Џаспер, јер се разликујем и од баке, маме, тате, браће и сестара. По својим бојама, ја сам на неке наше даље претке, а преци се поштују и у нашем псећем свету, поготову ако су доброг и цењеног порекла.

Дакле, ово је Џасперова прича о шпанијелима. Пре тога је „разговарао" са нашим власником Михаилом Кулунџијом у чијем стану смо рођени и који нас храни, затим са стручњацима из Кинолошког савеза Београда (Нисмо сигурни да својом шапицом није прелистао и литературу...)

Уместо лова – фотеља

Према подели Међународне кинолошке федерације (FCI) шпанијели су цуњавци или шуњкавци који се убрајају у групу енглеских ловачких паса. Дакле, ми смо, у ствари, првенствено ловачки пси, а не кућни, иако се све мање користимо за лов, а све више за украс и разоноду.

Сама група шпанијела дели се на седам раса, и према тој подели види се да сви ми нисмо „кокер шпанијели", како нас најчешће погрешно називају. Дакле, шпанијели су енглески кокер шпанијел, енглески шпрингер шпанијел, велшки шпрингер шпанијел, кламбер шпанијел, сасекс шпанијел и пољски шпанијел. Ту је још и ирски водни шпанијел, једини, поред америчког водног шпанијела, коме се задржава, односно не сече реп.

Међутим, и кокер шпанијели се деле на златне, црне и вишебојне. Наша мама Амадеа је златна, отац Ари црн, док сам, можда, само ја, Џаспер, вишебојан.

Али, ма колико да је ова подела јасна и уочљива, наша историја још није сасвим добро испитана. Ни име „шпанијел" није у потпуности објашњено. Тај назив и нехотице подсећа на Шпанију, али није доказано да су та два имена у међусобној вези. Неки историчари сматрају да назив „шпанијел" потиче од феничанске речи „спан" што значи кунић, а која у преносном смислу означава Шпанију. Наиме, у својој историји народ Иберијског полуострва мучио се са зечевима рупарима, односно кунићима. Њихов број постао је забрињавајући тако да су и највише власти у тадашњој држави разматрале мере за сузбијање кунића. И славни историчар Херодот пише о недаћи становника данашње Шпаније са кунићима, такође и грчки историчар и географ Старбон. Али, да ли су шпанијели следили куниће? Зна се да су кунићи донети у Шпанију из Северне Африке, а познајући климатске услове у тој области, тешко је претпоставити да су ови пси, дугачке длаке, преношени заједно са овим врстама зечева.

Мајка Амадеа: поносна, брижна и – лепа. (лево) Важни тата и друге даме из групе шпанијела бациле су око на његову дивну црну бунду, заносан стас и достојанствено држање. (десно)

НАЈНОВИЈИ ИЗУМИ

МИНИ-МИНИ-МИНИ ЛАСЕР

Ласер сићушан као зрнце соли последњи је изум фирме РЦА, а дело генија Дана Ботеза. Овај високомоћни полупроводљиви ласер користиће се за видео-плоче и то оне на којима се ускладиштавају подаци (на пример, цела Енциклопедија Британика стаје на две стране једне једине видео-плоче док у књигама она има 23 тома!) На овој фотографији види се Дан Ботез који држи у руци мајушни ласер у пластичном оклопу, док се на екрану монитора види његов траг – увећан три хиљаде пута!

СУПЕРПЕНА

Овај задовољни научник који из генератора точи пену у пластично буре члан је истраживачког тима из америчке лабораторије у Сандији. Они су управо пријавили патент – суперпену за гашење пожара. За разлику од најуспешнијих досадашњих пена које су опадале за пола сата, ова нова се одржава чак и до шест часова, док се за то време на дну посуде направи водени талог од само пет процената. Значи, густа, чврста и постојана!

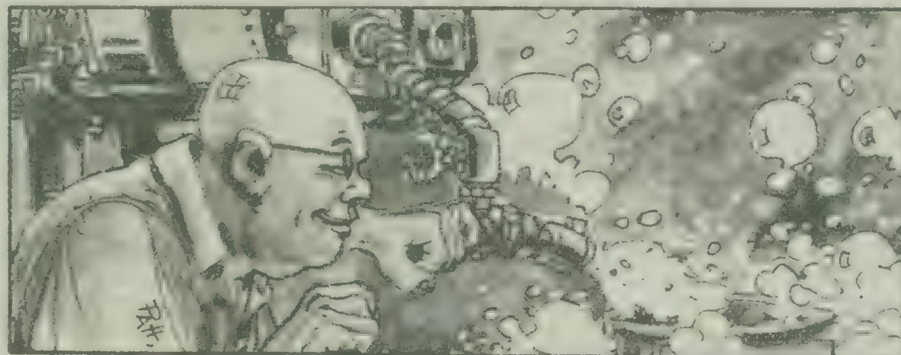

Ја сам Џаспер. Говорим о својој породици јер сам другачији од родитеља, браће и сестре. Снимити нас заједно – било је немогуће!

Неки историчари сматрају да историјско стабло расе којој припадам потиче из Азије. Наиме, у баскијском језику налази се реч „еспан", што значи „роб" или „жива граница". Како језик Баска потиче од староиберијског, а ови народи по једној од теорија воде порекло из поткавкаског подручја, онда то упућује на Исток.

Мајстор за шљуке

У 6. веку на Иберијско полуострво долазе Келти, да би освајањем допрли до Енглеске где, између осталих паса, доводе и шпанијеле.

Међутим, неки кинолози сматрају да смо ми, шпанијели, у Енглеску увезени из Француске. Али, ова тврдња тешко је одржива јер се у старим шкотским дворцима налазе грбови на којима се јасно уочавају шпанијели коришћени у лову на птице. Према томе, врло је вероватно да смо у Енглеској узгајани пре него у Француској.

Први историјски записи о нама потичу из 948. године. Спомињу нас документа и из средњег века. Али, озбиљнији научни приказ шпанијела потиче тек из 19. века. Тако Блание 1840. године у својој књизи „Активни пси од 14–20 либри" даје приказ кокера. (Либра је стара мера за тежину и износи око пола килограма). Тада се појављује и назив „кокер" што потиче од енглеске речи „вудкок" – „шљука", пошто су шпанијели коришћени за дизање ове барске птице, омиљене мете енглеских ловаца.

Али, ми шпанијели временом смо све мање употребљавани за лов на птице, све смо се више излежавали у удобним фотељама. Због чега?

Где је тата Ари?

Шпанијели имају дугачку, свиленкасту длаку врло погодну да се за њу закаче чичци, трње и друго семење биљака. Можда је то један од разлога што су нас се ловци, нарочито у Југославији, исувише рано одрекли. Истина нама реп одавно секу, још док смо штенад јер би нам онако космат сметао док се провлачимо кроз грмље и барско растиње. Међутим, један од основних разлога због којих нас људи све мање користе у лову јесте наша нарочита нарав. Ми смо живахни, весели, теже се дресирамо од осталих паса и ко хоће да од нас створи ловце, мора почети да нас обучава пре но што напунимо три месеца. Уколико ловац није сталожен и упоран, остајемо заувек „тркачи" који јуре испред власника, гласно лају и растерују дивљач. Али, ако нас он добро обучи за лов, првенствено на птице, тешко може наћи бољег помагача. Ћутимо, изврсно пливамо и одстрељени плен доносимо му без грешке право пред ноге.

Наравно, због свог начина живота, моји баба, мама и тата не умеју да иду уз ловца, али ко зна: можда ће бар неко од нас седморо бити изврстан „апортер" односно пас који је ловцу „десна рука". Међутим, то не значи да је моја породица незанимљива. Напротив.

Прво, наш отац Арчибалд, односно Ари. Ми га, право говорећи, и не познајемо, што је већ уобичајено међу псима. Јер, пас отац напушта нашу мајку много пре него што се млади и роде. Овај њихов поступак у природи није усамљен, па је то донекле оправдање. Иначе, тата Ари је сјајноцрни, трогодишњи лепотан који је на изложбама паса од кинолошких стручњака до сада три пута добијао оцену „одличан". Његови власници Радмила и Ђорђе Георгијевић из београдске Улице народног фронта кажу да је велика маза, по чему се разликује од других мужјака. Рецимо, кад чика Ђорђе, који је оперски певач, оде на пут, Ари уђе у купатило, узме његову чарапу и спава с главом на њој све док се власник не врати. А тада, настаје права свечаност! Аријевим скоковима и радости никад краја. Тетка Радмила тврди да Арчибалд непогрешиво зна кад се она лифтом пење на њихов други спрат.

Као и оца, и његову мајку, златножуту бабу Тину знамо само по причи. Кажу да је то деветогодишња старица, (девет година за нас је већ скоро старост) која се према Арију још односи као према свом кучету. Шта ћете, наше мајке су сасвим другачије од очева.

Овај групни портрет наше породице био би, наравно, незамислив без маме Амадее: првих десетак дана нашег живота она никоме није дозвољавала да нас дотакне! Љутито је гледала својим умним погледом сваког ко би нам се само и приближио, чак и нашег власника Михаила.

О, како је узбудљив био 25. април ове године на другом спрату Ђурићеве 1 у Београду! Мама Амадеа била је већ пред оним величанственим тренутком кад ће на свет да донесе младе. Брачни пар Кулунџија био је врло узбуђен, иако већ годинама воле и гаје разне врсте животиња. И онда смо се родили ми, за само неколико сати: Џени, Џаспер, Џони, Џими, Џери, Џеки, Џој. Колико радости, трапавости, игре, бриге, гладних уста...

Наша мама и не спомиње тату Арчибалда. Он и даље шета неким од београдских паркова. Мама је уз нас, гледајући поносно како се три златножуте, три црне и једна црно-бела лоптица играју око њених ногу. Лепо је док је она уз нас...

Иван Лончар

Снимио: ***Љубомир Патрногић***

ЖЕЛИТЕ ЛИ КАМИЛУ?

И велики писци и песници писали су писма и то не увек тако поетична као што би човек очекивао. Писали су их и зато да у њима затраже позајмице или, дешавало се и то, да пријатељу утрапе мртву камилу с којом сами нису знали шта да раде...

Могуће је да је 15. маја 1589. године, велики италијански песник Торквато Тасо (1544–1595) имао и других брига, али га је једна морила више од свих – беспарица. Торквато је тога дана сео и од извесног Занобија Спине из Фиренце писменим путем затражио позајмицу од десет талира:

„Не знам ко би требало више да се стиди: ја што се толико пута обраћам Вашем Господству или Ваше Господство што ми је толико пута ускратило одговор. Али, ако би већ обојица требало да се стидимо, не бих волео да се за то сазна".

И Лаву Толстоју се дешавало да остане без пребијене паре и да се онда сналази како зна и уме. Сачувано је писмо које је млади Лав написао 18. јула 1857. године рођаци коју назива „милом бакицом".

„Ђаво ме је нанео у Баден-Баден, а Баден има рулет на коме сам изгубио све до последње паре. Али то не би било страшно, јер сам средио да ми паре пошаљу, а за живот имам довољно. Само, на улици сам срео једног Француза који је такође изгубио на коцки и коме сам позајмио паре; кад сам ја све изгубио, он их је дао мени. Тако му дугујем 200 франака које је требало да му вратим у Паризу, али ми сада пише да ће му бити потребне у Женеви. Да ли бисте могли да ми дате позајмицу на две недеље?"

Италијански песник и лекар Франческо Реди послужио се писмом не да тражи, него да утрапи. Тридесетог јануара 1686. Франческо пише колеги, доктору Лоренцу Белинију:

„Вечерас ми је пресветли велики војвода пошто се вратио из лова саопштио како је угинула једна камила и да ће ми је, ако је желим, послати. Одговорио сам му да су моје просторије премале за тако гломазну животињу, али да ћу послати лакеја у кућу Вашег Господства да видим да ли сте Ви можда заинтересовани, мада слутим да сте, на жалост, сити од оне две од прошле године. И поред тога, шаљем вам лакеје са овим писмом да ме без устезања обавестите о свом мишљењу и жељама. Уколико желите камилу, послаћу вам је на кућу сутра изјутра..."

На крају прошлог века људи су се дописивали на оваквим поштанским разгледницама.

ДВАДЕСЕТ ГОДИНА ОД НАЈВЕЋЕГ ХИТА БИТЛСА

„ОНА ТЕ ВОЛИ" – ЗАУВЕК

Само сингл „She Loves You" продат је у 14 милиона копија широм света

Прошло је већ тринаест година откако не постоје, али то никако не значи да су заборављени: Битлсима (The Beatles), како године пролазе нимало не јењава популарност. Двадесет једна година прошла је од када су Џон Ленон (John Lennon), Пол Макартни (Paul McCartney), Џорџ Харисон (George Harison), Ринго Стар (Ringo Starr) синглом „Воли ме заиста" („Love Me Do") започели у светским

размерама најблиставију каријеру која је трајала осам година и оставила трајан печат на популарну музику. Тачно пре двадесет година, 26. августа 1963, Битлси су издали свој највећи хит, композицију „Она те воли" („She Loves You), продату широм света у чак четрнаест милиона примерака, што је рекорд који ни они сами касније нису могли да надмаше.

Плоча је доспела на прво место званичне британске топ листе 12. септембра и на највишој позицији се задржала четири недеље, да би на сам врх поново доспела 28. новембра исте године и укњижила још два прва места. Остала је на листи укупно тридесет три недеље, што је чини једном од најуспешнијих сингл плоча свих времена у Британији, где је продата у „свега" милион копија – само је „Желим да те држим за руку" („I Want To Hold Your Hand") продаванија Битлс плоча на Острву од ове. Ове две композиције заправо су креирале њихов имиџ. „She Loves You" је плоча која је променила целу генерацију и најавила оно што ће касније из корена уздрмати музику, комплетну културу младих, па и читав свет – битлманију.

ПЕСМА НЕДЕЉЕ

„ОНА ТЕ ВОЛИ"

(„She Loves You")
Музика и текст: Ленон/Макартни
Извођач: Битлси

She loves you yeh, yeh, yeh
She loves you yeh, yeh, yeh
You think you've lost your love,
Well I saw her yesterday – yi – yay,
It's you she's thinking of,
And she told me what to say – yi – yay
It's you she's thinking of,
And she told me what to sy – yi – yay.
She says she loves you,
And you know that can't be bad,
Yes, she loves you,
And you know you should be glad.
She said you hurt her so,
She almost lost her mind,
And now she says she knows,
You're not the hurting kind.
She says she loves you
And you know that cant't be bad,
Yes, she loves you,
And you know you should be glad.
She loves you yeh, yeh, yeh...
And with a love like that,
You know you should be glad.
You know it's up to you,
I thibnk it's only fair,
Pride can hurt you too,
Apologise to her.
Because she loves, you,
And you know that can't be bad,
Yes, she loves, you,
And you know you should be glad.
She loves you yeh, yeh, yeh...

ДИСКОГРАФИЈА О ДИСКОГРАФИЈА

SHAKIN' STEVENS

Шејкин' Стивенс (Shakin' Stevens) рођен је 4. марта 1951. године у Кардифу, Велс. Годинама се заносио rock'n'rollom. Чак Беријем (Chuck Berry) и Елвисом Прислијем, (Elvis Presley), али је као њихов имитатор дуго година таворио по локалним пабовима без праве шансе. Дочекао ју је 1981. године, када је својом верзијом „This Ole House" запалио свет. Својим имиџом увек је био непресушна инспирација југословенским музичарима; између осталих, шишали су се и облачили по њему Горан Бреговић. Здравко Чолић и Даниел

„Take One" (1980) – касније реиздат под називом **„Hot Dog"**
„This Ole House" (1981)
„Shaky" (1981)
„Give Me Your Heart Tonight" (1982)

НОВА ПЛОЧА

БИЗНИС КАО И ОБИЧНО

Најпопуларнији аустралијски бенд више није Еј Си Ди Си (AC/DC), већ квинтет Мен Ет Уорк (Men At Work). Њихов албум „Бизнис као и обично" („Business As Usual"), захваљујући спретном споју модерног рока, поп утицаја и „американизоване" продукције, прошле године није силазио са врха америчке топ листе што је, опет, резултирало изванредном продајом широм света. Од укупно десет композиција тешко је изабрати највеће фаворите за слушање, али рецимо и то да је највећи хит са плоче била ствар „Down Under". Издавач је „Suzy".

РОКЗНАЛИЦЕ!? РОКЗНАЛИЦЕ!? РОКЗНАЛИЦЕ!? РОКЗНАЛИЦЕ!? РОКЗНАЛИЦЕ!? РОКЗНАЛИЦЕ!? РОКЗНАЛИЦЕ!? РОКЗНАЛИЦЕ!? РОКЗНАЛИ

TALKING HEADS

1. Да ли знате из ког града потичу Токинг Хедс?
   а) Њујорка
   б) Лондона
   в) Сан Франциска
2. Пре но што су узели садашње име звали су се
   а) Artistics
   б) Tom Tom Club
   в) Remain In Light
3. Колико музичара чини језгро састава?
   а) троје
   б) четворо
   в) петоро
4. Њихов први албум звао се
   а)The Name Of This Band Is Talking Heads"
   б) „Fear Of Music"
   в) „Talking Heads 77"
5. На којој плочи се налази њихов највећи хит „Psycho Killer"?
   а) „Talking Heads 77"
   б) „Remain In Light"
   в) „Speaking In Tongues"
6. Група је укупно издала
   а) пет албума
   б) шест албума
   в) седам албума
7. Вођа састава, Дејвид Брн, издао је соло албум под називом:
   а) „Waiting"
   б) „More Songs About Buildings & Food"
   в) „Catherine Wheel"
8. Тина Вејмаут и Криз Франз паралелно предводе групу Tom Tom Club
   а) тачно
   б) нетачно
9. Да ли су Токинг Хедс гостовали у Југославији?
   а) јесу
   б) нису
10. Њихов последњи албум зове се:
    а) „Remain In Light"
    б) „Fear Of Music"
    в) „Speaking In Tongues"

ТАЧНИХ ДЕСЕТ: 1.а; 2.а; 3.б; 4.а; 5.а; 6.а; 7.а; 8.а; 9.а; 10.а.

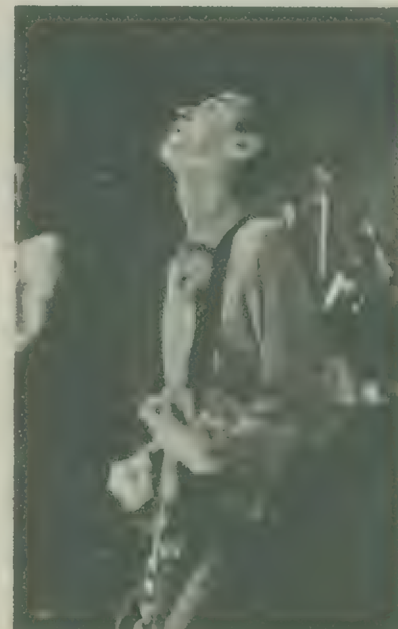

ФОТО-ПРИЧА

ALVIN LEE

Један од најбржих гитариста на свету, Алвин Ли (Alvin Lee), постао је славан објавивши композицију „Идем кући" (I'm Going Home"), као вођа састава Тен Јирз Афтер (Ten Years After). Касније је имао групу Тен Јирз Лејтер (Ten Years Later), а сада наступа са Алвин Ли Бендом (Alvin Lee Band), са којима је неколико пута гостовао и у Југославији.

У име те љубим

У ШКРИПЦУ

Милош Обреновић:
– Име У шкрипцу настало је по причи у којој је бабу нашег гитаристе Александра Васиљевића појео вук па се она налази у шкрипцу, а Васа није Црвенкапица и не може да је спасе... Касније се испоставило да смо малер-група и да нам то име сасвим одговара

19. август 1939.

РОК ДАТУМ

У близини Лондона рођен Џинџер Бејкер (Ginger Baker) један од најзначајнијих бубњара рок музике шездесетих година. У почетку је свирао трубу а касније прешао на бубњеве. После првих искустава са џез музиком године 1962. прелази у састав Blues Incorporated који води чувени Алексис Корнер Одатле одлази у Graham Bond Organisation, а светску славу стиче у трију Крим (Cream) где свира са Ериком Клептоном и Џеком Брусом. Пошто се трио распао Џинџер је био члан састава Flind Faith, затим предводио ансамбл Airforce, онда отишао у Африку где је свирао са музичарима из групе Salt, касније основао Baker Gurvitz Army да би се на крају посветио низу солистичких пројеката и група

КАКО ДА ИМ ПИШЕМ

Orange Juice
12 Sciennes,
Edinburgh EH 9, 1 NH,
England

The Police
Outlandos Fan Club, 164 Kensington Park RD,
London W11, England

Силуете
Зоран Мишчевић,
Трг ЈНА 5,
11080 Земун

О БРКОВИМА

Бркови су строго мушки украс. Мене су учинили старијим и озбиљнијим.
Вили де Вил

КАКО САМ ПОЧЕО

БРУНО ЛАНГЕР

– Почео сам 1962. године, када ми је један пријатељ поклонио своју црвену „gibson" акустичну гитару. Нисам умео ни да наштимујем, али сам зато прангијао пред огледалом као Томи Стил. Годину дана касније већ сам имао прву групу: Фантомима је недостајао басиста па су ме одвели код ритам-гитаристе Динка, званог Гробар, јер је за то време имао „сензационалан имиџ": водио је записник при обдукцијама у мртвачници. Он ми је издељао први бас од дрвета и с њим сам први пут јавно наступио 2.

маја 1963. у Дому младих, у Водњену крај Пуле. Сећам се, свирали смо ствари од Шедоуза, Битлса и Ролингстонса и имао сам страшну трему. После смо спавали на столицама и чекали јутарњи воз да се превеземо дванаест километара до Пуле...

РОК ПОЈМОВНИК

Саксон (Saxon)

У прошлом броју објавили смо њихову дискографију, а сада још само да наведемо имена чланова Биф Бајфорд (Biff Byford), глас, Stiv Douzon (Steve Dowson), бас гитара, Грем Оливер (Graham Oliver), гитара, Пол Кин (Paul Quinn), гитара и Наџел Глоклер (Nigel Glockler), бубњеви

Самсон (Samson)

Британска хеви-метал група чији је опстанак, преласком певача Брјуса Дикинсона (Bruce Dickinson) у Ајрон Мејден (Iron Maiden) озбиљно био доведен у питање. Група је међутим, издала одличан албум „Before The Storm (1982) и данас важи за једну од већих хеви-метал атракција на Острву Састав чине Пол Самсон (Paul Samson), гитара, Ники Мур (Nicky Moore), глас, Пит Џап (Pete Jupp), бубњеви и Крис Ејлнер (Chris Aylner), бас.

Спандау Бале (Spandau Ballet)

Постоје од 1976. године, али тек од 1979. под овим именом Прославили су се синглом „To Cut The Long Story Short" (1980) и потом зачели „неоромантичарски" покрет После албума „Journey To Glory" и „Diamond", гитариста Гари Кемп (Gary Camp) и његов брат Мартин и њихови другови Тони, Стив и Џон недавно су издали одличан ЛП „True".

Статус Кво (Status Quo)

Постоје двадесет једну годину и данас вероватно ни сами не знају колико су укупно плоча издали од кад се баве рокенролом. Тренутно наступају у постави: Рики Перфит (Rick Perfitt), гитара и глас, Френсис Роси (Francis Rossi), гитара и глас, Ален Ланкастер (Alan Lancaster), бас, Пит Кирчер (Pete Kircher), bubnjevi i Bob Jang (Bob Young), клавијатуре. Актуелан је албум „1982"

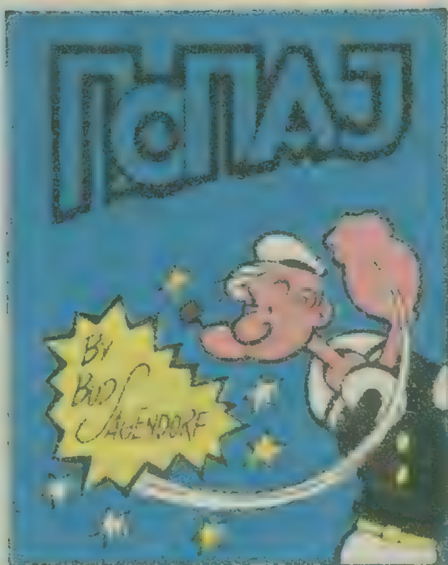
ПОПАЈ
BY BUD SAGENDORF

ПЕРА ЖДЕРА ТЕ ТРАЖИ НА СВЕ СТРАНЕ!
ОХ... ЗАР ЈЕ ВЕЋ ВРЕМЕ РУЧКУ?

ПОПАЈЕ, ЧАСТ МИ ЈЕ ДА ТИ ПРЕДСТАВИМ МОГ БРАТА ПЕТРИЛА!
!
?

ХМ... НЕ СХВАТАМ... НИСАМ ЗНАО ДА ИМАШ БРАТА!
НАРАВНО ДА ИМАМ!

ЗАР ОН НЕ ГОВОРИ?
ЗАР НЕ ВИДИШ ДА САД РАДИ! ОН ЈЕ, ЗНАШ, ПРОФЕСИОНАЛНИ МИСЛИЛАЦ!
?
?

ДРАГО МИ ЈЕ ДА САМ УПОЗНАО НАЈБОЉЕГ ДРУГА МОГ ПЕЦКА!
ПАЗИ, МОЛИМ ТЕ, ПА ОН И ГОВОРИ!

ЈЕ СИ Л' СМИСЛИО НЕКУ ВАЖНУ ИЗМИШЉОТИНУ, БРАЦО!

НАРАВНО, ПЕЦКО!
БИЋЕ МИ ЗАДОВОЉСТВО ДА ВАМ ИДУЋЕ НЕДЕЉЕ ПЛАТИМ ПЉЕСКАВИЦЕ НА КОЈЕ ЋЕТЕ НАС ДАНАС ОДВЕСТИ!
СТО МУ МУКА! ОН ЈЕ **СТВАРНО** ТВОЈ БРАТ!
!
5-8
BUD SAGENDORF

ТОМ И ЏЕРИ

АКО СИ ПРОФЕСИОНАЛНИ ЛОВАЦ МИШЕВА, ТИ БИ ТО МОГАО ДА РАДИШ И У СНУ!

ТО ЈЕ ЗА МЕНЕ ДЕЧИЈА ИГРА!

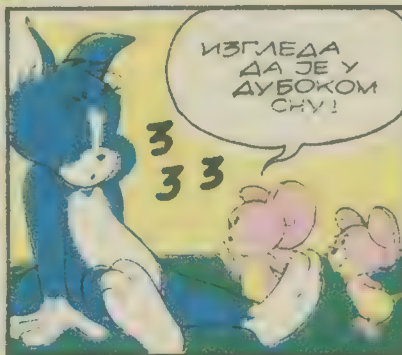

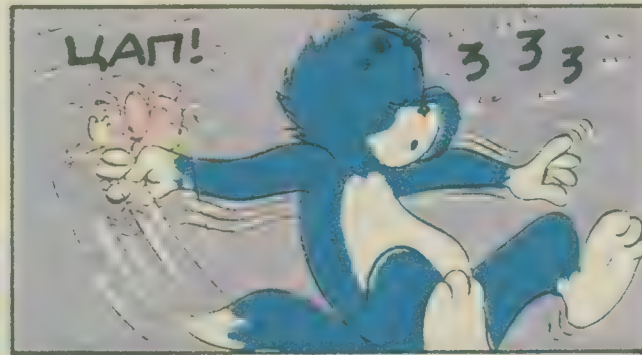

З З З

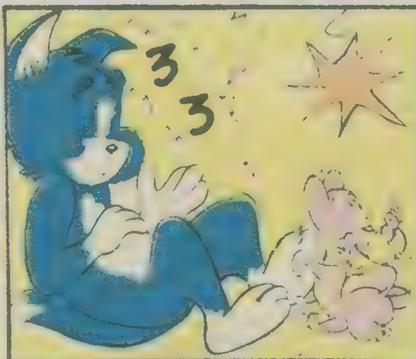

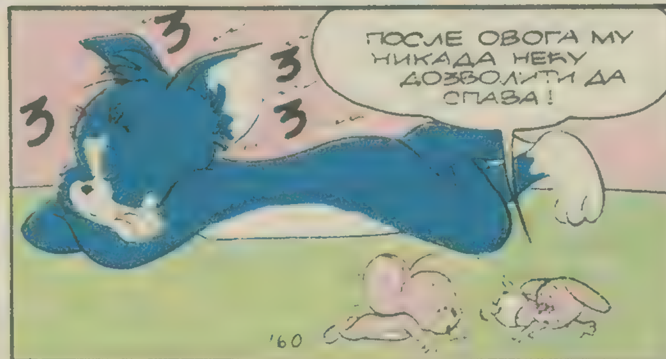

ИСТИНИТА ДЕТЕКТИВСКА ПРИЧА

ЧАРОБНИ ШТАПИЋ

ЈЕДИНО БЛАГО ПОШТАРА БОЖЕ БИО ЈЕ ПОЛОВНИ МОТОЦИКЛ. КАД СУ МУ ГА УКРАЛИ, ПОЧЕО ЈЕ ДА СВРАЋА СВАКОГ ДАНА КОД КОМАНДИРА СТАНИЦЕ НАДАЈУЋИ СЕ ДА ЋЕ ОВАЈ НАЋИ НАЧИНА ДА МУ ГА ВРАТИ.

Божидар Симић је живео сам у кући окруженој баштом. Низак четрдесетогодишњак, ретке плаве косе и ситних очију, радио је као поштар и сви у малом граду су га знали као тихог човека без великих прохтева. Са људима се није много дружио па ипак,био је омиљен. Једина љубав поштара Боже били су – мотоцикли. На тешку торбу пребачену преко рамена заборављао је само кад би на улици угледао паркирани мотоцикл: сатима је могао да га посматра. У тим тренуцима његово увек озбиљно лице ширило се у осмех и у њему се будила нада да ће једног дана, упркос малој плати, и он моћи да купи један. Зато је и штедео. На свему: оделу, храни па и кригли пива коју је волео предвече да попије у кафани недалеко од куће. Годину дана се Божа одрицао да би најзад купио тај толико жељени мотоцикл. Истина, пара за нов није имао, али овај који је нашао био је добро очуван. Сваког дана га је праo,гланцао, полирао хромиране делове тако да се мотоцикл сијао као да је тек сишао са фабричке траке. Пред сумрак, провозао би се градом поносно уздигнуте главе. Деца из суседства су му махала а познаници љубазно климали главом.

Да није свратио на криглу...

Једне суботе крајем априла Божа је после уобичајене вожње свратио на криглу пива коју је сада опет могао да дозволи себи. Сео је за сто у углу и с интересовањем посматрао људе око себе. Пажњу су му привукла два младића која су се гласно препирала ко ће од њих двојице да плати рачун. У једном тренутку Божа је имао утисак да ће се потући. Међутим, кад им је конобар пришао умирили су се, платили и изишли. Конобар је гледао за њима вртећи главом а онда покупио чаше са њиховог стола и пришао његовом.

– Чујем, Божо, да си купио мотор – рекао је.

– Јесам, ништа нарочито. Далеко је он од оних какве праве Јапанци, али мени је добар – скромно је одговорио.

Конобар је отишао даље да разнесе поруџбине а поштар остао још мало па кренуо кући. На вратима је остао као скамењен: његовог мотоцикла није било!

– Шта је ово, људи? Да ли се то неко са мном шали? – промуцао је.

Сви гости кафане сјатили су се око њега али једино што су могли било је да констатују да је мотоцикл заиста нестао.

– Шта сада да радим? – питао се гласно Божа.

– Шта ћеш, човече, па иди пријави крађу милицији! – посаветовао га је конобар.

Очајан, Божа га је послушао.

Док је причао командиру шта му се догодила, једва се суздржавао да не заплаче.

– Ништа не брини – тешио га је командир – град је мали, сигуран сам да ћемо ти мотор наћи. Можда не баш за дан-два, али за неколико сигурно. Иди ти лепо кући, па сутра наврати. Рећи ћемо ти јесмо ли већ нешто успели.

Све ћемо учинити!

Умирен, Божа је отишао кући. Није му се милило ни да једе а и сан, кад је легао, никако му није долазио на очи. Једва је чекао да сване, па да сврати у Станицу. Ко зна, можда су већ успели да ухвате лопова.

У међувремену командир је покренуо истрагу. Наредио је да се пронађу младићи који су се свађали у кафани јер су иначе били познати по прављењу нереда и ситним крађама. Међутим, њих двојица су одбијала да имају било какве везе с мотоциклом. Тврдили су да су се у село у којем живе вратили аутобусом и да то могу да потврде људи који су путовали са њима.Ово тврђење је, како се показало, било тачно.

Божа је у Станицу навраћао сваког дана. Тихо би закуцао на врата командирове канцеларије и питао има ли шта ново.

– Ништа, ни данас – одговорио би командир и обавезно додао да не губи наду. Ухватиће они већ лопова.

Седмог дана од крађе, милиционер позорник приметио је на перону железничке станице младића који се стално освртао око себе као да нешто или неког тражи. Пришао је и затражио му личну карту. У њој је писало да се младић зове Јездимир Ковачић и да живи у Новом Саду.

– Јеси ли код неког у посети? – питао је милиционер.

– Нееe – отегао је Ковачић. – Дошао сам да нађем неког човека. Знам само да се зове Божа и ништа више.

– А шта ће ти тај Божа? – заинтересовао се милиционер.

– Па то је придично дуга прича, не бих могао тек тако, укратко да је објасним – снебивао се младић.

– Само напред, имам ја времена колико треба.

Куповина на улици

Схвативши да га милиционер неће оставити пре него што сазна зашто је дошао у З, Ковачић се одлучио да прича:

– Пре два дана зауставила су ме у Новом Саду на улици два младића и понудила ми да купим мотоцикл. Већ на први поглед се видело да није нов али, како су за њега тражили само 5000 динара, замолио сам их да ме сачекају у парку док одем кући по новац. Да сам погрешио што сам пристао на њихову понуду, помислио сам оног тренутка кад сам им дао новац а они рекли да немају никаква документа. Питао сам их да можда мотоцикл није украден, али су ме они уверили да је све у реду и да припада стрицу једног од њих. Додали су још да се тај стриц зове Божа и да живи овде у З. И тако сам дошао да нађем тог Божу и замолим га да извршимо пренос власништва.

Мада је Ковачићева прича деловала доста логично,милиционер је ипак решио да га приведе у Станицу где ће све што је рекао њему испричати и командиру. Пола часа касније већ су били у Станици и чекали да командир заврши телефонски разговор који је водио.

– Шефе – обратио му се тада милиционер – овај момак је купио неки мотоцикл и све ми се чини да је то онај, Божин.

Саслушавши Ковачићеву причу, командир се обратио младом позорнику:

– Ја, нешто мислим, Драгане, да он није купио већ украо Божин мотоцикл! Је л' тако, момче?

Ковачић ништа није одговорио, само је погнуо главу.

Знате ли на основу чега је командир дошао до закључка да је прича коју је испричао Јездимир Ковачић лажна? Да ли сте погодили, проверите на страницама „Мале поште".

Цицин кутак

ОБУЦИТЕ ПИПИ ДУГУ ЧАРАПУ

ПИПИ ЗАЛЕПИТЕ НА КАРТОН И ЗАЛЕПИТЕ

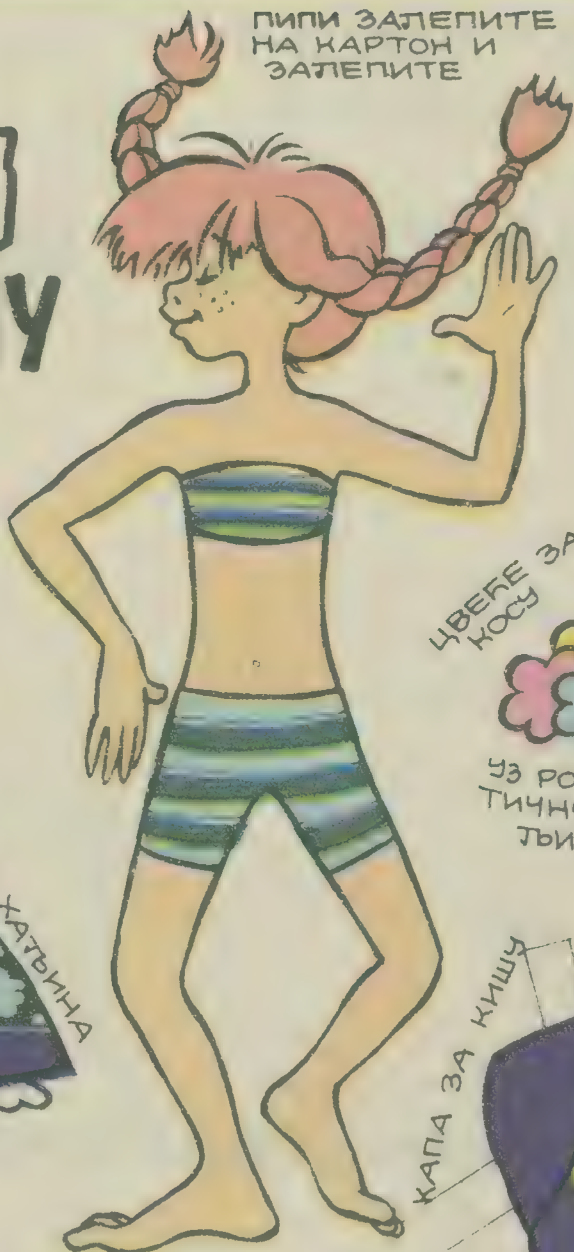

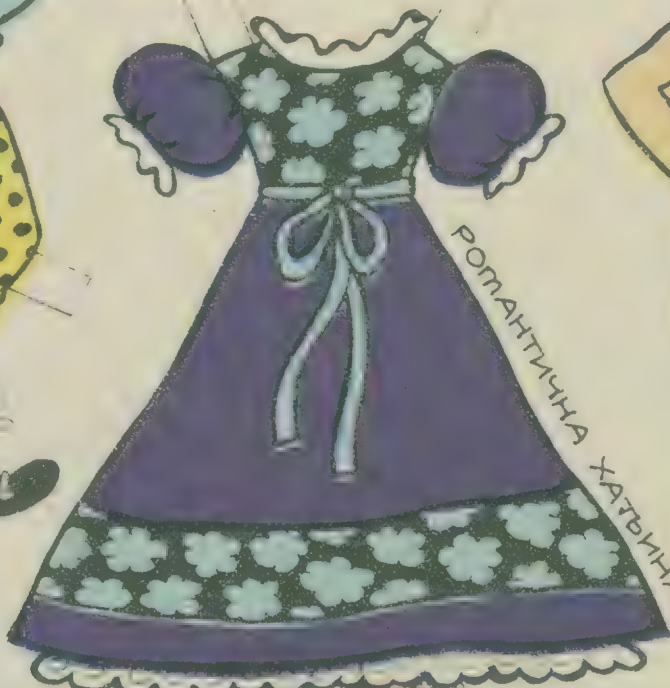

ФАНТАСТИЧНА ПРИЧА

МЕК РЕЈНОЛДС

БИЗНИС ЈЕ БИЗНИС

Хеј! – повика временски путник првом пешаку кога је угледао, – долазим из 20. века. Имам само 15 минута па се морам вратити... Али, ти ме ваљда и не разумеш.

– Свакако да те разумем.

– Свашта! Па ти одлично говориш енглески. Како то?

– Ми га зовемо амер-енглески. Случајно, јер сам студент мртвих језика.

– Одлично! Али, слушај, другар, имам само неколико минута. Ајде да фурамо.

– Да фурамо?

– Па да! Ма како не капираш? Ја сам временски путник. Изабран сам да одем у будућност. Ја сам важна личност.

– Хм. Па шта? У последње време појављују се сваки час.

– Чуј, стварно сам у фрци. Дај, помози ми да дођем до суштине.

– Важи. Шта имаш?

– Како шта имам?

– Зар не сматраш да би било добро да прикупиш нешто опипљиво што ће доказати да си стварно био у будућности? – одврати човек будућности с уздахом свезнајућег. – Одмах да те упозорим да те парадокс који је везан за врменска путовања спречава да однесеш са собом било какво знање које може променити прошлост. Кад се вратиш, твој мозак неће памтити ништа што се овде десило.

– Ма шта ми напричa! – жмиркао је путник.

– Да, тако је. Ипак, спреман сам да тргујем.

– Стани. Чини ми се да ништа не схватам. Који ти је сад то фазон са трговином?

– Пристајем да мењам нешто из твог века за нешто из мог. Иако, искрено говорећи, из твог века за нас ништа нема вредност осим историјску. – Његове очи ипак засјаше, али то путник не примети. – Али, ево, имам овде један атомски цепни нож. Оклевам да ти чак и споменем све предности које има над истим оружјем твог времена.

– У реду. Имам мање од десет минута, али видим да си у праву. Морам имати нешто што ће доказати да сам уфурао овде.

– Мој нож би то учинио – рече човек мирно.

– Да, да. Слушај, мало сам збуњен. Знаш, узели су ме за овај посао у последњем часу... Нису хтели да ризикују живот оних супер профа са факса... А ово је најискривљенији нож који сам икада видео... Дај ми га као доказ.

– Само часак, другар. Што бих ти ја дао мој нож?

– Али, ја сам из ДВАДЕСЕТОГ века!

– Па шта? А ја сам из тридесетог.

– Хм, па јест... Него, шта кажеш да ти ја дам сат?

– Хм... и шта још?

– Па, ево, сву лову коју сам понео.

– Интересантна само за нумизматичаре.

– Слушај, **морам** имати неки доказ да сам био у 30. веку!

– Свакако. Слажем се, али бизнис је бизнис без обзира на век.

– Их, да сам мазнуо пиштољ...

– Револвери се више не користе – одврати човек скромно.

– Време ми истиче, другар... Шта хоћеш, реци. Видиш шта имам: перје, чуку, лову, кључеве...

– Ја сам вољан да тргујем, али све што имаш нема вредности. Да немаш неку слику или уметнички предмет?

– Је л' ти ја личим на неког ко би носио уметност са собом? Ево, даћу ти све што имам, осим панталона за тај твој проклети нож.

– Зашто хоћеш да задржиш панталоне? – упита човек сумњичаво.

– Па не могу се вратити го! Тамо где се спустим биће и женских... капираш?

– Не – одврати човек са наивним

ФАНТАСТИЧНА ПРИЧА

АРТУР ФЕЛДМАН

МАТЕМАТИЧАРИ

Били су у башти. – А сад, Зое – рече Зенна Хокинс својој деветогодишњој ћерки – престани да лепршаш, па ће ти тата испричати једну причу.

– Истиниту?

– Да, све се догодило онако како ћу ти испричати – рече Дрејк Хокинс, уштинувши Зоин ружичасти образ. – Дакле, овако: пре 2.011 година, тј. тачно 1985. године по календару тог времена, једно племе са Пасије звезде, Сиријуса, освојило је Земљу.

– А како су изгледали?

– Као људска бића по многим особинама. Сви су имали две руке, две ноге и све органе које имају и људи.

– А је ли било разлике између звезданих бића и људи?

– Јесте. Дошљаци су имали пар крила покривених зеленим перјем, која су им израстала из рамена и дугачак љубичасти реп.

– А колико их је дошло?

– Тачно три милиона и четрдесет два одрасла мушкарца и три жене. Прво су се појавили на острву Сардинији. За свега пет недеља постали су господари целе Земљине кугле.

– Па зар Земљани нису давали отпор?

– Свакако. Људи су ратовали против освајача оружјем.

– А шта је то оружје?

– То су била средства помоћу којих су се људи борили један против другог.

– Као сада помоћу идеја?

– Не баш сасвим, али то није важно. Освајачи су били имуни на оружје. Зато су Земљани покушали бактериолошки рат. И после тога звездана бића су остала нетакнута. Уједно треба да знаш да су освајачи били далеко паметнији од Земљана. У ствари, они су били најбољи математичари у Систему.

– Шта је систем, тата?

– Млечни пут.

– А математичари?

– Они који су спретни са бројкама, прерачунавањем, мерењем.

– Оче, па јесу ли освајачи убили све Земљане?

погледом.

– Добро, важи... ево, узимај све за нож.

Грађанин тридесетог века пристаде и размена би извршена. Тек што су извршили примопредају, а временски путник поче полако да нестаје да би се најзад сасвим изгубио, док је нож, пошто се за тренутак задржао у ваздуху, са његовим нестанком пао на земљу.

Човек будућности му приђе и мирно га подиже и стави у џеп. „Овај је наивнији од осталих", промрмљао је. „Мора да је један од првих, или неки неуки бруцош, што бих и рекао по начину говора. Пола нисам разумео... Ови никада неће схватити парадоксе времена. Сасвим је очигледно да се ствари могу пренети **напред** у време, пошто је то природни ток димензије времена, али да се ништа, па чак ни сећање не може пренети **уназад**, у супротном правцу струје времена".

Кренуо је кући. Маргарет га је сачекала на вратима:

– Где си досад?

– Срео сам још једног временског путника.

– Ниси ваљда опет...?

– Јесам. Што да не? Да нисам ја, неко други би.

– Али већ нам је цео орман пун тих...

– Да, али једног дана ће неки музеј или колекционар...

Скептично се насмешила и ушла у кућу.

– Не све. Многе су заробили, па као што људи употребљавају домаће животиње, тако су освајачи употребљавали људе.

– Којим су језиком говорили звездани освајачи?

– Веома једноставним, али га људи никад нису успели научити. Али, пошто су били далеко паметнији, освајачи су научили све земаљске језике.

– Како су их Земљани назвали?

– Ђаљи. То долази од ђавољи људи, или, пола људи пола ђаволи.

– Па значи да је пошто су људи поробљени све било мирно.

– Само једно краће време, мила моја. Тада су најхрабрији међу људима побегли и сакрили се у унутрашњост Гренланда. Предводио их је човек по имену Нол, водећи психијатар на Земљи.

– Шта је то психијатар?

– Научник који ради са људским умом, идејама, мислима. Он је смислио начин да се људи ослободе Ђаља. Усавршио је метод помоћу кога је успео Ђаљима да усади људска осећања као што су љубав, страх, мржња, завист, амбиција, очајање, стид итд. Ускоро су се Ђаљи понашали као људи и почела су трвења па и ратови који су уништили две трећине њиховог становништва.

– Значи, татице, људи су опет завладали?

– Не, дете моје. Међу Ђаљима се појавио Залибар који их је научио разумевању, братству и слози, тако да су се брзо измирили и опет је завладао мир, али не задуго. Нол се поново појавио са последњим ударцем за Ђаље. Усадио им је носталгију.

– Шта је то, татице?

– Жеља за повратком кући, својој домовини.

– Ох, тата, зар није Нол био УЖАССННОО паметан!? То значи да су сви Ђаљи морали да полете према небу и врате се на своју звезду?

– Тако је, али не баш сви. Одређеног дана су се скупили на врховима Црних брда у Северној Америци и на дат знак стотине хиљада зелених крила залепршала су према небу све даље и даље од Земље. Са њима су била и два детета која су се родила на Земљи. И они су полетели са родитељима, али када су почели да напуштају последње слојеве Земљине стратосфере, оклевали су да би најзад окренули репове и залепршали натраг према нашој планети. Звали су се Зизо и Заза.

– Шта се онда десило са Зазом и Зизом, тата?

– Па, као сви Ђаљи, и они су били велики математичари и множили, стално множили, па се и они намножили.

– Ох, татице – засмеја се Зое лепршајући својим зеленим крилима – баш је лепа прича!

УКРШТЕНЕ РЕЧИ

аутор BeMak	ИЗЛЕТ У ПРИРОДУ (МН.)	ОБАСЈАТИ ЗРАЦИМА	МАЛА ДЛАКА	ПЕВАЧИ НАРОД. ПЕСАМА (БРАЋА)	ЗАУЗЕТИ, ОСВОЈИТИ	ВУЛКАНСКА МАСА	ВЕЛИКО ЈАПАНСКО ОСТРВО
НАДУВЕНО, НАТЕКЛО							
ИЗЛАЖЕЊЕ							
ОБЛАСТ, ПОДРУЧЈЕ (МН.)							
ОБРАЗОВАН							
ДЕО ОПАТИЈЕ БЛИЗУ ИКЕ						"АМПЕР" / УДРУЖИТИ У СЛОЖНУ ЦЕЛИНУ	
ВРСТА ТАНКЕ ТКАНИНЕ				СВА КЊИЖЕВНА ДЕЛА ЈЕДНОГ НАРОДА	УЉАНОВ ВЛАДИМИР / КРЕМА ЗА ОБУЋУ		
ДРЖАВА У ЕВРОПИ							
ВАЖАН ЗАЧИН	ЛИЦЕ, ПОЈЕДИНАЦ, ПЕРСОНА		НАЗИВ / СТАРЕ СТВАРИ				ПРИЛИЧНО ТАНАК
[illegible]		КРДО / ЧЛАН АКАДЕМИЈЕ					
ПРАТИЛАЦ ПЛАНЕТЕ							
МУЗИЧКИ ИНСТРУМЕНТ							
НАШ ПИСАЦ ДУШАН							
НАЈЈАЧА КАРТА					ПОКАЗНА ЗАМЕНИЦА		
БРАЗИЛСКИ ФУДБАЛЕР / СТРУЧЊАЦИ ЗА ЕКОЛОГИЈУ					ИВАН КРИЛОВ / МАЛОКРВНОСТ		
МУСЛИМАНСКО ЖЕНСКО ИМЕ						ИМОВИНА	КРАТКА ЖЕНСКА ХАЉИНА
МИНЕРАЛ, АЛУМИНИЈУМОВ СИЛИКАТ							
РЕКА У СССР ПРИТОКА ВОЛГЕ				ПТИЦА ТРКАЧИЦА / НАШЕ ОСТРВО			
"ЛИТРА"		ПОЕН	СЛУТЊА, КОБ (ЛАТ.) / А. Д.				
ОБОРИТИ, СРУШИТИ							
СКУП ЗВЕЗДА УЗДУЖ ЕКЛИПТИКЕ							
ИВАН ДОНЧЕВИЋ			ИМЕ ОД МИЛА ЗА БАБУ				

РЕШЕЊЕ ИЗ ПРОШЛОГ БРОЈА

ВОДОРАВНО: искрено, странац, Арабија, кавијар, гатери, дати, Ин, ара, ати, ви, опит, И, арс, и, давати, кладиво, огранак, Пек, ино е, а, рам, Рн, ВА, и афинитет, иколико, Лого, а, длакаво, отоман, завесице.

ШАРЕНО ДРУМСКО ЧУДОВИШТЕ

НАКИНЂУРЕН И УГЛАНЦАН „АЈРОНСАЈД" СЕ СВАКОГ ВИКЕНДА ШЕПУРИ НА ИЗЛОЖБАМА АЛИ ТЕК ПОШТО ПЕТ ДАНА У НЕДЕЉИ ПОШТЕНО ОДРАДИ КАО НАЈОБИЧНИЈИ КАМИОН.

Кад се нешто воли, не штеди се, поготову кад се то улагање исплати. Боб Вилсон, калифорнијски превозник, учинио је управо то, уложио је читаво богатство у свој „кенворт К 900" – 250.000 долара! Превише, али типично за Америку, још више за Калифорнију, земља чуда, филмских звезда, необичних рекорда, али и ауто-путева са безброј трака којима путују фантастични камиони које нигде у свету не можете видети. Један од најнеобичнијих возних паркова у овој држави на западној обали САД има Боб Вилсон из Монтебела у близини Лос Анђелеса. Десетак његових камиона вуку различите типове приколица, и цистерни превозећи робу западном обалом Америке

Мала флота је састављена од „фреитлајнера", и „кенворта" са кабином изнад мотора као и оних „обичних". Само у једном погледу сви ови џиновски камиони имају нешто заједничко: тако су дотерани и украшени да би одмах могли на такмичење лепоте! Праве звезде! Али звезде које вредно тегле током целе недеље.

Прави бисер у овој кићеној „ергели" несумњиво је „Ајронсајд" („гвоздено чврсти"). То је „кенворт К 900 ВИТ" из 1979. опремљен кабином са два кревета иза возачког седишта.

Његов мотор има 600 КС, а мењач 13 степени преноса. Ово чудо на точковима, опремљено је пнеуматским вешањем и „жичаним" точковима. Каросерија је црно-црвена и сви метални делови, они неопходни и још више украсних, хромирани су. А да би се на све ово бацило пуно светло направљен је прави ватромет: Вилсон је на своју друмску крстарицу поставио ни мање ни више него 258 светиљки у разним бојама! Наравно да би прорадила сва та илуминација било је потребно да се упрегне алтернатор од 150 ампера и 8 акумулатора од 12 волти...

Није заборављена ни опрема кабине, возач се не може пожалити. Испред њега више од двадесет различитих инструмената који пружају корисне информације о свему што се збива у унутрашњости возила почев од температуре осовина до густине издувних гасова. Што се тиче забаве и разоноде ту је стерео радио-касетофон, са појачалом од 100 вати, колор телевизор и како је Калифорнија врућа земља, прави правцати бар са освежавајућим напицима.

Вилсон је преко недеље притиснут својим послом, али зато сваки викенд проведе на изложбама и посебним такмичењима. Његова канцеларија препуна је трофеја које је „Ајронсајд" добио је на свим изложбама камиона на западној обали. Тих дана све је посвећено слављу камиона. Кен-у се додаје нешто измењена фургон приколица „фројехаф" (у лиценци их производи и наш Гоша)... Ни мање ни више, она је покретни касино и дансинг-бар специјално опремљен за окупљање колега учесника на такмичењу. Посада у њој има спаваћу и дневну собу чак и један сто за билијар. Сви детаљи су од дрвета, пла-

На такмичењима он носи све: награде за лепоту и победе на тркама јер постиже 130 км/х. Код украшавања страница камиона није занемарен ни најмањи детаљ, каросерија Ајронсајда је као уметничка слика. А да би се што боље видела – објасњава је 258 светала различитих боја!

Ајронсајд – „кенворт Н 900" – није само камион-звезда за појављивање на изложбама, он и стварно ради.

Боб Вилсон држи у руци последњу од двадесет награда које је добио за своје камионе. Поред њега је возач шарене друмске крстарице.

фон је акустичан и омогућава да се заиста ужива у стерео уређајима.

Боб Вилсон је доказао да његово шарено чудовиште није само за гледање већ и за трку. На недавном финалу „великих" у ствари „већих од великих" у Ист Аивину (Калифорнија) однео је две прве награде за лепоту и у трци на четврт миље (око 400 м) са временом од 18,07 секунди или 130 km/h. Вратио се кући с још једним пехаром и наградом од 1000 долара.

Само прошле године Боб је накупио више од 20 награда захваљујући Ајронсајду и осталим својим тегљачима. „Лудак" за камионима ипак није постао милијардер. Али славу је стекао: за целу западну обалу он је краљ камионџија...

МАЛА ПОШТА
П.ФАХ
124

БЕОГРАД
11001
МАКЕДОНСКА 29

Писмо недеље

НЕЗАМЕЊИВА МАМА ВРАНА

Нас неколико другова нашли смо недавно птића вране, па бисмо хтели да знамо чиме да га хранимо? За сада му дајемо само хлеб.

Игор, Тибор, Гавро
Бања Лука

Вране своје младунце хране сажваканом и полусвареном храном из вољке па се бојимо да ће птић којег сте нашли угинути због неодговарајуће исхране. Наиме, само хлеб није му довољан да преживи и развије се а ви, верујемо, нећете баш бити нарочито вољни да уместо његове мајке жваћете црвиће и гусенице.

ПЛАВООКЕ МАЧКЕ

Надам се да моје писмо неће завршити у смећу и да ћеш ми објаснити зашто су мачке с плавим очима глуве како то пише у мојој биологији за VIII разред.

Сандра
Лесковац

Теби је, вероватно, познато да су за одређене особине неке јединке (обојеност, пропорције, облик, понашање) одговорни гени тј. наследни фактори. Тако, на пример, боју очију може да контролише само један али исто тако и неколико гена. Што се тиче плавооких мачака за њихову глувоћу одговорна је такозвана плејотпорност гена: један једини ген утиче на формирање више различитих особина које најчешће иду заједно. Бело крзно ангорских мачака обично је у корелацији са светлоплавим очима и глувоћом. Корелације (узајамни однос) може да захвати веома удаљена својства: рецимо, човек са несразмерно дугим прстима руку обично има одређене поремећаје очију. Код винских мушица, ген за белу боју очију истовремено утиче на обојеност целог тела, дужина крила, грађу полног апарата, плодност и дужину живота. Овакве корелације настају услед одређених биохемијских (мутационих) промена у једном истом гену.

Корелације које би биле неповољне по организам у целини не би могле да се одрже у природи јер су такви организми изложени негативном притиску природног одабирања: занимљиво је да се оне запажају углавном код животиња о којима се брине човек.

ПРВО У САМОБОРУ

Откад се тенис игра у Југославији?

Александра Брајовић
Спуж

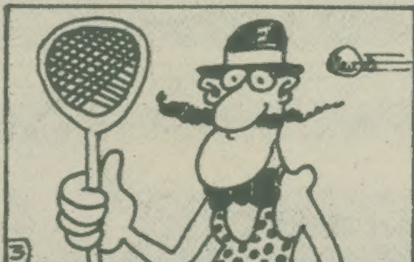

Тенис је код нас почео најпре да се игра у Хрватској и то прво у војним гарнизонима јер су официри били и донели рекете из „белог света". Убрзо се преселио и на властелинска имања у Хрватском загорју. Првих десет година, од 1880. до 1890. сусрети наших тенисерских пионира одвијали су се на трави а затим су почела да се уређују игралишта посута шљунком. Прво право такво игралиште изграђено је 1890. године у Самобору, а финансирали су га грофови Монтекучоли.

КРАСАН ПОСТАЈЕ ГРОЗАН

Лијепо те молим да објавиш моје писмо јер га пишем на рођендан. Имам све што пожељети могу али сам ипак једна несретна тринаестогодишња дјевојчица. Наиме, мој отац је красан мало постарији човјек, али, склон пићу. Због тога патимо и мама и брат и ја, па и он сам. Кад га ухвати „криза", он је сасвим други човјек: не описује ми се шта тада сви преживљавамо. Понекад се страшно свађа са мамом, па чак и изазива тучу. Посаветуј ме како да приђем оцу и убиједим га да не ваља то што ради? Да ли ће вријеме учинити своје? Напомињем да је тата пензионер.

Читатељка из Сплита

Из писма које си послала нисмо могли да сазнамо када је твој отац почео да пије што је врло важан податак. Многи људи као и твој тата кад оду у пензију имају осећај да више нису потребни па прибегавају пићу. Наравно, има више оних који се прихватају неког корисног посла, помажу породици или се баве друштвено корисним радом. Уколико је твој тата почео да пије по одласку у пензију, понуди му заједно са мамом, да се укључи у рад месне заједнице, кућног савета, или хуманитарне организације. Али пре тога поразговарајте с њим и покушајте да сазнате разлоге због којих пије.

Уколико твој тата пије одраније, проблем је нешто сложенији. У том случају неопходно је да прво са њим поразговарате и то искључиво у тренутку кад није под дејством алкохола. Ако изрази жељу да се лечи заједно с њим идите лекару неуропсихијатру који ће му помоћи. Али, ако твој тата не покаже жељу да се лечи, покушајте да му, уз много стрпљења и разумевања, укажете на то колико вас троје трпи због његовог алкохолизма. Настојте да му ништа не пребацујете нити да га окривљујете јер алкохолизам није порок већ болест која захтева озбиљно лечење. А да би оно било што успешније, неопходно је да се у њега укључи цела породица.

ШУПЉА ГЛАВА

Да ли у глави Кипа слободе на улазу у њујоршку луку постоји ресторан и да ли ће се поново приказивати серија „Сандокан"?

Ана
Сплит

Унутрашњост Кипа слободе је шупља и у глави се заиста налази ресторан. Међутим, то није најдаља тачка до које може да се допре: видиковац се налази у шаци испружене руке.

Колико смо могли да сазнамо, до краја ове године реприза „Сандокана" није уврштена у телевизијски програм.

ЧИЈИ ЈЕ ШИПАН?

Ваш сам стални читалац али то није разлог што вам се јављам: интересује ме да ли је острво Шипан у СР Хрватској или не?

Светлана Башкот
Београд

Острво Шипан се налази северозападно од Дубровника, на територији СР Хрватске.

ПРВИ ЖИВИ ПУТНИК

Занима ме које је расе била Лајка, пас који је први полетео у васиону?

ВИД
Загреб

Лајка је припадала раси ловачких паса пореклом из Сибира.

НЕ ДОЛАЗИ У ОБЗИР!

Да ли је дозвољено возити бицикл на ауто-путу Ниш–Београд? Ако јесте, да ли ми је потребна дозвола (имам 16 година) и ко је издаје?

Ц. Н.
Ниш

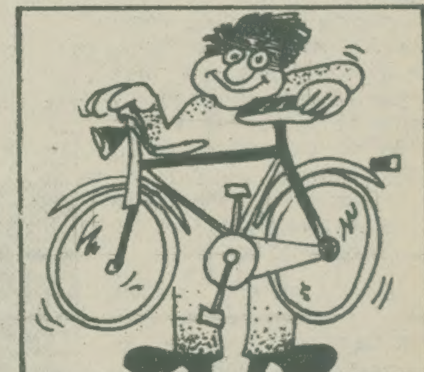

На територији наше земље, посебно СР Србије, на ауто-путу могу да саобраћају само моторна возила која иду брзином већом од 40 km/h. Значи, вожња бициклом је искључена.

РЕШЕЊЕ ДЕТЕКТИВСКЕ ПРИЧЕ

Командир се сетио да је конобар Божуословио именом тек пошто су двојица припитих младића изишла из кафане. Према томе, они нису могли да чују његово име а самим тим ни да га кажу Ковачићу.

ТРАЖИМО ПРИЈАТЕЉЕ

Биљана Златановић, 26000 Панчево, Паје Маргановића 49 – има 11 година, сакупља значке, салвете и маркице, воли рок музику и хеви метал

Драгана Јовановић, 18300 Пирот, Бранимира Ћирића 37 – има 13 година, бави се гимнастиком и воли забавну музику

Пеце Гиновски, 97000 Битола, Вангел Мајоро 6 – има 16 година, сакупља разгледнице и воли рок музику

Недељко Бан, 3. П. Пргомет 58201 Љубитовица – има 14 година, сакупља разгледнице и значке и воли рок музику

Анто Матановић, 74229 Доњи Свилај, Савска 249 – жели да мења романе и одговара на свако писмо

СКАЧИ ДОК НЕ ИЗНЕМОГНЕШ!

Нас неколико другарица, све идемо у VIII разред, мучи исти проблем: имамо велике стражњице па због тога избегавамо часове физичког васпитања. То посебно пада у очи кад носимо кратке мајице. Молимо те да нам помогнеш и кажеш шта да радимо да бисмо смањиле те несрећне стражњице?

АНА и ИРИНА, Београд

Да бисмо вам дали што конкретнији одговор, требало би да знамо више података. Пошто њих нема, даћемо уопштен одговор. Ако се код вас ради о већој телесној тежини него што то вашој висини одговара, треба да знате да се сало у већини случајева не распоређује равномерно. Да ли ће се слагати на стомаку, бутинама или седалном пределу зависи од индивидуалних карактеристика. Дакле, ако су ваше „стражњице" последица гојазности, проблем није тешко решити: више се крећите, трчите, скачите и наслаге ће нестати. Оно што треба да имате у виду јесте да већа развијеност појединих делова тела може да буде и наследна. У том случају, изглед није једноставно изменити али и ту могу да се постигну извесни резултати. Опет на исти начин – трчањем, скакањем, кретањем. Велики број понављања али с малим оптерећењем имаће за последицу повећање обима мишића а мали број понављања вежби с већим оптерећењем довешће до тога да мишић не само престаје да „расте" већ се и ослобађа свега непотребног. Могуће је чак и да се нешто смањи.

СТАР АЛИ ДОБАР РЕЦЕПТ

Желела бих да знам да ли је могућна успјешна пластична операција подочњака после које се они више никада неће појавити? Колико би коштала таква операција и у којим болницама се ради?

Читатељка из Колашина

О подочњацима смо већ писали и рекли да се углавном јављају код мршавих особа услед премора или боравка у загушљивим просторијама. Код неких особа подочњаци су посебно изражени због урођеног смањеног масног јастучета које облаже очну дупљу.

Пластична операција није могућа, па ти зато саветујемо да мало више једеш, поготову свеже воће и поврће, да не пушиш, не пијеш алкохолна пића али и да што више боравиш напољу и бавиш се спортом. На крају, даћемо ти стари али опробани рецепт наших бака. истружи сиров кромпир, стави га на газу и држи на затвореним капцима двадесетак минута.

ТАМАН ПОСЛА

Пре неколико година прочитала сам да постоји неко средство за сунчање које поспешује раст длачица на телу. Никако не могу да се сетим како се зове. али ми се чини да је можда био споменут „Јекодерм". Молим те да ми одговориш да ли је заиста он у питању или нешто друго?

Бојана Копривица
Трг Пере Косовића 6
Сарајево

Било би зло и наопако кад би средства за сунчање тј. разноразна млека, креме и лосиони утицали на раст длачица на телу: сви произвођачи би одмах остали без посла. Срећом, то није тако. На раст длачица утичу кортизонски препарати а извесне резултате даје и интензивно лумбалног дела леђа, или ако ти се више свиђа крста. Што се тиче „Јекодерма" он је по овом питању потпуно безопасан али и бескористан.

ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК

Први број Политикиног забавника изашао је 28. фебруара 1939. године

Директор НО „ПОЛИТИКА"
Драган Марковић

Главни и одговорни уредник
Раде Шошкић

Одговорни уредник
Вера Смиљанић

Ликовно-графички уредник
Александар Мартиновић

Издавачки савет:

Владимир Антић, Добривоје Арсић, Ариф Бозаџи, др Радослав Ђокић (заменик председника), др Радомир Животић, Зорица Ивановић, Љубисав Лилић, Каћа Милетић, Бранислава Митровић, Мирјана Моравчевић, Раденко Павловић, Ружица Петровић, Радомир Ристић, Снежана Стаменковић, Јелисавета Суруџић (председник), Зорица Ћеран, Светлана Шухартовић. Чланови савета из редакције: Петар Милатовић, Светлана Ивановић, Александар Мартиновић, Вера Смиљанић, Раде Шошкић

Редакција:

Диего Варагић, Радана Весовић, Олга Вукадиновић, Душан Глушац, Бојана Дожић-Стојовић, Светлана Ивансвић, Мина Илић, Соња Јашовић, Мирјана Крстуловић, Иван Лончар, Мирјана Маринковић (уредник стрипа), Петар Милатовић, Весна Минић, Ненад Мирковић, Зора Меденица, Нада Невајдић, Вито Недељковић, Биљана Орловић, Љубомир Патрногић, Зоран Петканић, Радоје Савић, Весна Софреновић, Недељка Сташић, Миленко Тодоровић, Милош Томић и Бранислава Црномарковић

Секретаријат:

Јованка Војводић, Олгица Стаменић, Даринка Тодоровић и Зорица Филиповић

Издаје и штампа НО „ПОЛИТИКА" – ООУР Издања за младе „ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК", Македонска 29, 11001 Београд, Поштански фах 124. Телефони: 324-471, централа 324-191 и 325-761. Рукописи, фотографије и цртежи се не враћају. Огласна агенција: Македонска 35/1, тел. 322-711. На основу мишљења Републичког секретаријата за културу СР Србије број 413-2973-02 од 22. I 1973. године не плаћа се порез на промет.

Цена једног примерка 25 динара.

ПРЕТПЛАТА ЗА НАШУ ЗЕМЉУ:
Тромесечна 276.00 динара, полугодишња 552.00 динара, годишња 1.104.00 динара

ПРЕТПЛАТА ЗА ИНОСТРАНСТВО:
Тромесечна 552.00 динара, полугодишња 1.104.00 динара, годишња 2.208.00 динара

Претплата се врши на жиро-рачун број 60801-601-29728 уз обавезну назнаку НО „Политика" ООУР „Продаја" – претплата на лист „ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК"

ПРЕТПЛАТА ЗА ИНОСТРАНСТВО У СТРАНОЈ ВАЛУТИ ГОДИШЊА:

САД	$	35.–
СР НЕМАЧКА	DM	88.–
ШВАЈЦАРСКА	Sfr	75.–
ФРАНЦУСКА	Ffr	248.–
ШВЕДСКА	Skr	255.–

Уплате из иностранства слати на девизни рачун НО „Политика" код „ИНВЕСТ БАНКЕ" – Београд, број 60811-620-63-257300-00054, уз обавезну назнаку ПРЕТПЛАТА НА ЛИСТ „ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК"

WALT DISNEY
МИКИ

А САД ДА ВИДИМО ШТА ИМА НА ПРОГРА-МУ...
КЛИК!

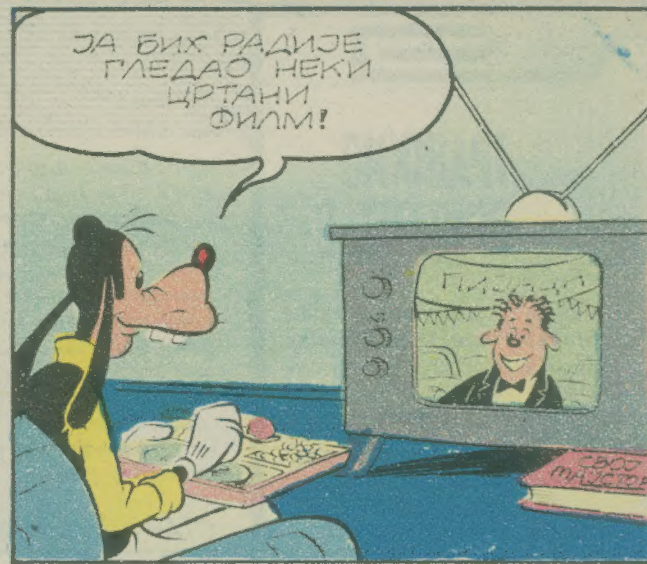
ЈА БИХ РАДИЈЕ ГЛЕДАО НЕКИ ЦРТАНИ ФИЛМ!

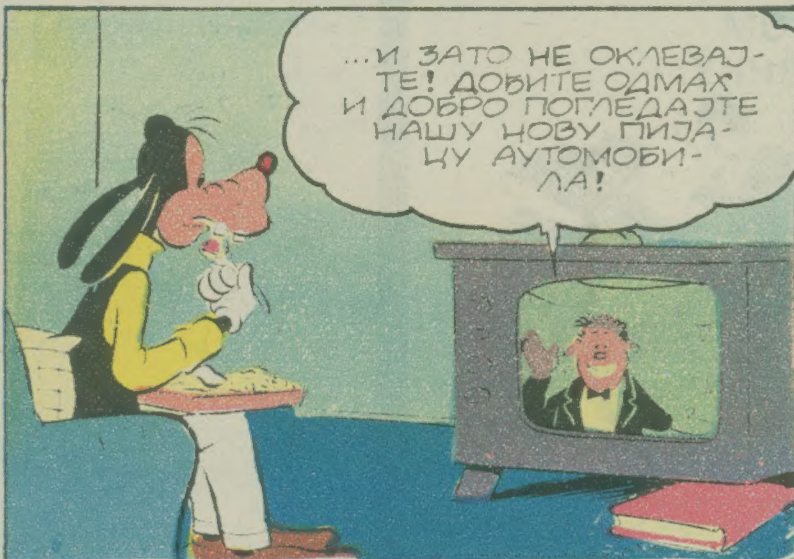
...И ЗАТО НЕ ОКЛЕВАЈ-ТЕ! ДОЂИТЕ ОДМАХ И ДОБРО ПОГЛЕДАЈТЕ НАШУ НОВУ ПИЈА-ЦУ АУТОМОБИ-ЛА!

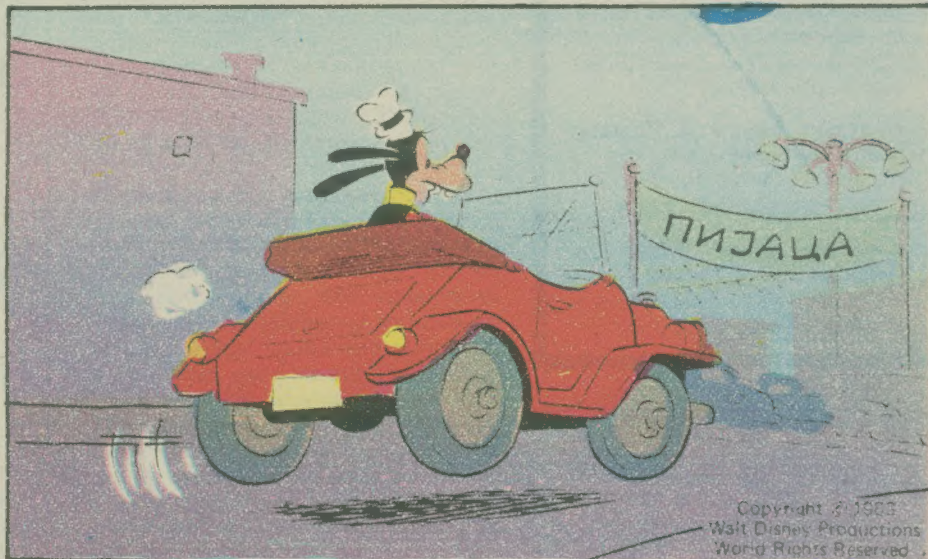
ПИЈАЦА
Copyright ©
Walt Disney Productions
World Rights Reserved

ПИЈ
Distributed by King Features Syndicate

ПИ
ЦА

ПИЈ
А

ДОБРО САМ ПОГЛЕ-ДАО! ЈЕ Л' МОГУ САД КУЋИ?
ЈАЦА
5-1